

2025/2522

19.12.2025

BESLUIT (EU) 2025/2522 VAN DE COMMISSIE

van 23 januari 2025

betreffende steunmaatregel SA.38330 (2019/C) (ex 2016/FC) die Polen heeft uitgevoerd ten gunste van PCC MCAA Sp. z o. o.

(Kennisgeving geschied onder nummer C(2025)402)

(Slechts de tekst in de Poolse taal is authentiek)

(Voor de EER relevante tekst)

DE EUROPESE COMMISSIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 108, lid 2, eerste alinea,

Gezien de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, en met name artikel 62, lid 1, punt a),

Na de belanghebbenden overeenkomstig de genoemde bepalingen te hebben aangemaand hun opmerkingen te maken ⁽¹⁾, en gezien deze opmerkingen,

Overwegende hetgeen volgt:

1. PROCEDURE

- (1) Op 14 februari 2014 ontving de Commissie een klacht (de “klacht”) van CABB GmbH (“klager”), waarin werd gesteld dat de Republiek Polen (“Polen”) onrechtmatige staatssteun had verleend aan PCC MCAA Sp. z o. o. ⁽²⁾ (“PCC”) voor de oprichting van een nieuwe vestiging voor de productie van monochloorazijnzuur (“MCA”) in Neder-Silezië. Klager voerde aan dat die steun onverenigbaar was met de interne markt.
- (2) De Commissie heeft de niet-vertrouwelijke versie van de klacht op 28 maart 2014 doorgestuurd naar Polen. Op 23 juli 2014 hebben de Poolse autoriteiten opmerkingen over de klacht ingediend.
- (3) Op 23 september 2014 heeft de Commissie haar voorlopige beoordeling van de vermeende staatssteun aan klager toegezonden. Klager heeft op 23 oktober 2014, 13 mei 2015, 25 augustus 2016 en 7 juni 2018 aanvullende opmerkingen ingediend.
- (4) De Commissie heeft Polen op 9 februari 2015, 2, 11 en 24 maart 2015, 23 juni 2015, 9 oktober 2015, 20 november 2015, 4 september 2017, 14 september 2018 en 7 december 2018 om aanvullende informatie verzocht. Polen heeft op 5, 16 en 30 maart 2015, 20 juli 2015, 13 november 2015, 21 december 2015, 12 januari 2016, 20 januari 2017, 12 juli 2017, 8 maart 2018, 8, 21 en 28 mei 2018, 30 oktober 2018, 5 november 2018 en 13, 14 en 19 maart 2019 aanvullende informatie verstrekt.
- (5) Op 25 maart 2015 heeft een vergadering plaatsgevonden tussen de Commissie en klager.
- (6) Op 27 januari 2017 heeft de Commissie een vergadering met de Poolse autoriteiten gehouden.
- (7) Bij besluit van 31 oktober 2019 heeft de Commissie de Poolse autoriteiten in kennis gesteld van haar besluit tot inleiding van de formele onderzoeksprocedure van artikel 108, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (het “Verdrag”) ten aanzien van de steun (het “inleidingsbesluit”).

⁽¹⁾ PB C 144 van 30.4.2020, blz. 42.

⁽²⁾ Destijds “PCC P4 Sp. z o. o.”, gewijzigd in “PCC MCAA SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ” (PCC MCAA Sp. z o. o.), met vermelding in het KRS (Pools nationaal rechtbankregister) van 28 mei 2014.

- (8) Het inleidingsbesluit is op 30 april 2020 in het *Publicatieblad van de Europese Unie* bekendgemaakt ⁽³⁾. De Commissie heeft de belanghebbenden verzocht binnen een maand hun opmerkingen kenbaar te maken.
- (9) De Commissie heeft na de bekendmaking van het inleidingsbesluit 26 opmerkingen ontvangen. Op 13 mei 2020 heeft Seda Group Sp. z o. o. opmerkingen ingediend. Op 14 mei 2020 zijn opmerkingen ingediend door een werknemer van PCC (die hierbij opmerkingen van 25 werknemers van PCC indiende), het lokale bestuur van het district Wołowski, ARAPneumatik L.T.M. Kościelniak Sp. j., Główny Instytut Górnictwa, het onderzoeksnetwerk “Łukasiewicz — PORT Polish Centre of Technological Development” en de Poolse kamer voor chemische industrie. Op 15 mei 2020 hebben Rinnen Polska Sp. z o. o. Spedycja Międzynarodowa, Proton SC, het gemeentebestuur van Miękinia, VTU Engineering GmbH, ABB Sp. z o. o., Bulk Tainer Logistics Limited, PC Logistic Sp. z o. o., en PCC Autochem Sp. z o. o. opmerkingen ingediend. Het gemeentebestuur van Brzeg Dolny heeft op die datum twee opmerkingen ingediend. Op 18 mei 2020 heeft de Commissie opmerkingen ontvangen van een deskundige op het gebied van producten voor gewasbeschermingstechnologie, PCC Exol SA, twee opmerkingen van de raad van bestuur van de afdeling “Solidarność” van Neder-Silezische vakbond NSZZ, de Politechnika Wrocławska, het gemeentebestuur van Wołów, PCC SE in Duitsland, het kantoor van de gouverneur van Neder-Silezië en PCC. Op 1 juli 2020 heeft de Commissie de opmerkingen doorgestuurd naar Polen ⁽⁴⁾; zijn opmerkingen zijn ontvangen bij brief van 3 augustus 2020 (opnieuw bij brief in het Engels ingediend, ingekomen bij de Commissie op 15 september 2020).
- (10) Klager heeft na de bekendmaking van het inleidingsbesluit geen opmerkingen ingediend.
- (11) Op 11 augustus 2020 hebben de diensten van de Commissie een teleconferentie met de Poolse autoriteiten gehouden.
- (12) Op 16 oktober 2020 heeft de Commissie nadere opmerkingen van PCC ontvangen.
- (13) De Commissie heeft Polen op 18 mei en 16 juli 2021, 7 en 8 april, 13 en 16 mei, 23 juni en 6 juli 2022 om aanvullende informatie verzocht. Polen heeft op 16 juni en 1 september 2021, 21 maart, 4 en 10 mei, 14 en 6 juni en 6 juli 2022 informatie verstrekt.
- (14) Op 29 september 2022 en 9 januari 2023 heeft PCC nadere informatie aan de Commissie verstrekt. Op 28 maart 2023 heeft de Commissie PCC om informatie verzocht, die het op 24 april 2023 heeft verstrekt. Op 17 mei 2023 heeft de Commissie de niet-vertrouwelijke versie van de opmerkingen van PCC doorgestuurd naar de Poolse autoriteiten en hen om aanvullende informatie verzocht. Op 28 juni en 10 juli 2023 hebben de Poolse autoriteiten hun antwoorden ingediend.
- (15) Op 22 september 2023 heeft de Commissie Polen om verdere inlichtingen verzocht, die het op 30 oktober 2023 heeft verschaft.

2. UITGEBREIDE BESCHRIJVING VAN HET PROJECT EN VAN DE VERMEENDE STEUN

2.1. De begunstigde van de steun

- (16) De begunstigde van de steun is PCC, een onderneming die deel uitmaakt van PCC SE (de “PCC-groep”). PCC kan worden aangemerkt als een grote onderneming en werd in 2010 opgericht om de investering in de bouw van een fabriek voor de productie van ultrazuiver MCA (“UZ MCA”) uit te voeren.
- (17) De PCC-groep is een internationale groep die actief is in verschillende sectoren, waaronder chemische stoffen, logistiek en energie. De PCC-groep heeft 3 300 werknemers en vestigingen in 17 landen ⁽⁵⁾.

⁽³⁾ Zie voetnoot 1.

⁽⁴⁾ De Commissie heeft de door PCC ingediende opmerkingen niet doorgestuurd, aangezien deze als vertrouwelijk waren aangemerkt en onder het verschoningsrecht vielen.

⁽⁵⁾ Zie Companies of the PCC Group - nearly 1000 chemical products (laatst geraadpleegd op 29 juli 2024).

2.2. Het investeringsproject

- (18) Het project betreft een initiële investering in een nieuwe fabriek voor de productie van UZ MCA in Brzeg Dolny, Neder-Silezië, in regio PL51 Dolnośląskie (het "project"). De in aanmerking komende kosten voor het project bestonden in de kosten van nieuwe materiële activa, namelijk de aankoop van grond, gebouwen en apparatuur.
- (19) Het project bevindt zich in de bijzondere economische zone Wałbrzych.
- (20) Het doel van het project was de oprichting van een innovatieve productiefaciliteit voor UZ MCA, een vorm van MCA met een gehalte tot 90 ppm dichloorazijnzuur ("DCA"), met een theoretische maximale ("nominale") jaarlijkse productiecapaciteit van 42 kt.
- (21) MCA is een tussenproduct dat wordt gebruikt in talrijke organische syntheseprocessen, waaronder de vervaardiging van gewasbeschermingsmiddelen, meststoffen, kunststoffen, detergentia, verf, cosmetica en producten voor persoonlijke hygiëne. MCA wordt hoofdzakelijk gebruikt voor de vervaardiging van carboxymethylcellulose ("CMC"), dat bijvoorbeeld wordt gebruikt bij de vervaardiging van kleefstoffen, detergentia, zeep, verdikkingsmiddelen voor emulsieverf en een verdikkingsmiddel, emulgator en stabilisator voor voedingsmiddelen. Het wordt ook gebruikt bij de productie van betainen (amfotere oppervlakteactieve stoffen die in haarproducten worden gebruikt), zoals thioglycolzuur ("TGA"), in de agro-chemische industrie en op verschillende andere manieren ⁽⁶⁾.

2.3. Doel van de steunmaatregelen

- (22) In 2012 en 2013 hebben de Poolse autoriteiten PCC twee afzonderlijke steunmaatregelen voor het project verleend, één in de vorm van een rechtstreekse subsidie en een andere in de vorm van een belastingvrijstelling (de "steunmaatregelen", afzonderlijk een "steunmaatregel"). Het project was bedoeld ter ondersteuning van de ontwikkeling van de regio, die op het moment waarop de steunmaatregelen werden verleend, in aanmerking kwam voor steun op grond van artikel 107, lid 3, punt a), van het Verdrag. Volgens de regionale-steunkaart die in 2012 en 2013 van kracht was ("Poolse regionale-steunkaart 2007-2013") ⁽⁷⁾ bedroeg de maximale steunintensiteit voor de betrokken regio 40 % voor grote ondernemingen.

2.4. De steunmaatregelen

2.4.1. De eerste steunmaatregel (de subsidie)

- (23) Op 4 april 2012 heeft het Poolse ministerie van Economische Zaken aan PCC steun verleend in de vorm van een rechtstreekse subsidie van 66 995 311,50 PLN (16 124 798,18 EUR ⁽⁸⁾), in contante waarde, voor een investeringsproject met in aanmerking komende kosten van 223 317 705 PLN (53 749 327 EUR ⁽⁹⁾), in contante waarde (de "subsidie").
- (24) De subsidie zou zijn verleend op grond van een staatssteunregeling (de "subsidieregeling") die tot doel had de toekenning van financiële steun voor investeringen van groot belang voor de economie te vergemakkelijken in het kader van het operationele programma "Innovatieve Economie" voor de periode 2007-2013 (het "IEOP"). De subsidieregeling werd uitgevoerd als regionale investeringssteunmaatregel op grond van artikel 13 van Verordening (EG) nr. 800/2008 van de Commissie waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 87 en 88 van het Verdrag met de gemeenschappelijke markt verenigbaar worden verklaard ("Verordening (EG) nr. 800/2008") ⁽¹⁰⁾.
- (25) De nationale rechtsgrondslag van de subsidieregeling was de ministeriële beschikking van 8 mei 2009 betreffende financiële investeringen van groot economisch belang in het kader van het operationele programma "Innovatieve Economie" (de "IEOP-beschikking") ⁽¹¹⁾. In artikel 19 van de IEOP-beschikking was bepaald dat deze in werking zou treden op de datum van bekendmaking ervan. Zij werd bekendgemaakt en trad in werking op 20 mei 2009. In de subsidieregeling waren de voorwaarden uiteengezet die van toepassing waren op bijdragen uit het IEOP, zoals het aantal arbeidsplaatsen dat door een project moest worden gecreëerd en de maximale beschikbare steunintensiteit.

⁽⁶⁾ From shampoo to glyphosate or where monochloroacetic acid is used - PCC Group Product Portal (laatst geraadpleegd op 29 juli 2024).

⁽⁷⁾ Besluit C(2006) 4010 van de Commissie van 13 september 2006 in de zaak SA.21529 (N 531/06) — Polen — regionale-steunkaart 2007-2013 (PB C 256 van 24.10.2006, blz. 6).

⁽⁸⁾ Berekend door toepassing van een wisselkoers van EUR/PLN 4,1548 die gold op 4 april 2012, op de datum van verlening van de steun (PB C 102 van 5.4.2012, blz. 28).

⁽⁹⁾ Ibidem.

⁽¹⁰⁾ PB L 214 van 9.8.2008, blz. 3, <http://data.europa.eu/eli/reg/2008/800/oj>.

⁽¹¹⁾ Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 8 maja 2009 r. w sprawie udzielania pomocy finansowej dla inwestycji o dużym znaczeniu dla gospodarki w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013 (Dz. U. z 2009 r. nr 75, poz. 638).

- (26) Overeenkomstig artikel 9, lid 1, van Verordening (EG) nr. 800/2008 verstrekt de lidstaat de Commissie binnen twintig werkdagen na de inwerkingtreding van een steunregeling een samenvatting van de gegevens betreffende die steunregeling.
- (27) Bij brief van het ministerie van Economische Zaken van 29 juli 2009 hebben de Poolse autoriteiten de Commissie beknopte gegevens betreffende de subsidieregeling verstrekt. De subsidieregeling werd op 29 juli 2009 bij de Commissie geregistreerd onder nummer SA.29131 (X 656/2009) voor de periode van 20 mei 2009 tot en met 31 december 2013.
- (28) Bij ministeriële beschikking van 2 maart 2010 (de "IEOP-wijzigingsbeschikking")⁽¹²⁾ hebben de Poolse autoriteiten de IEOP-beschikking gewijzigd om onder meer te voorzien in een vermindering van het minimumaantal arbeidsplaatsen dat door investeringen in de be- en verwerkende industrie moet worden gecreëerd van 200 tot 150 en in een verhoging van de maximale steunintensiteit die beschikbaar is voor projecten in de be- en verwerkende industrie van 25 tot 30 %.
- (29) In artikel 3 van de IEOP-wijzigingsbeschikking was bepaald dat deze in werking zou treden op de datum van bekendmaking ervan. Zij werd bekendgemaakt en trad in werking op 16 maart 2010. Polen heeft de Commissie geen bijgewerkte beknopte gegevens betreffende de gewijzigde regeling (de "gewijzigde subsidieregeling") verstrekt.
- (30) Op 15 december 2010⁽¹³⁾ diende PCC een aanvraag in voor een subsidie voor het project in het kader van de gewijzigde subsidieregeling. In de subsidieaanvraag werd opgemerkt dat de in aanmerking komende kosten voor het project 223 317 705 PLN zouden bedragen en werd om steun verzocht voor een bedrag van 66 995 311,50 PLN. In het aanvraagformulier verklaarde PCC dat de subsidie het mogelijk zou maken het project volledig uit te voeren op het grondgebied van de Europese Unie - Polen. Het project werd aangemerkt als een "groot project" in de zin van Verordening (EG) nr. 1083/2006 van de Raad⁽¹⁴⁾ ("Verordening (EG) nr. 1083/2006"). In het kader van zijn aanvraag verklaarde PCC dat het niet als onderneming in moeilijkheden kon worden aangemerkt. De Poolse autoriteiten hebben de financiële situatie van PCC geverifieerd bij de beoordeling van zijn aanvraag. Zoals de Poolse autoriteiten in de loop van het formele onderzoek hebben verduidelijkt, hebben deze autoriteiten PCC op 2 maart 2011 schriftelijk meegedeeld dat zij hadden besloten de subsidie te verlenen. In die brief verzochten de Poolse autoriteiten PCC volledige documentatie over te leggen voor de bevestiging van de steun door de Europese Commissie⁽¹⁵⁾.
- (31) Op 4 april 2012 hebben de Poolse autoriteiten de subsidie aan PCC verleend door middel van de sluiting van een subsidieovereenkomst⁽¹⁶⁾ (de "subsidieovereenkomst"). In de preambule van de subsidieovereenkomst werd onder meer herinnerd aan de bepalingen van de IEOP-beschikking (zoals gewijzigd) en Verordening (EG) nr. 800/2008. In artikel 1, lid 1, van de subsidieovereenkomst werd opgemerkt dat het project zou worden uitgevoerd in het kader van submaatregel 4.5.1 van het IEOP, Steun voor investeringen in de be- en verwerkende industrie. In artikel 5, lid 27, van de subsidieovereenkomst was bepaald dat, indien de begunstigde een groot project zou uitvoeren⁽¹⁷⁾ in de zin van de IEOP-beschikking (zoals gewijzigd bij de IEOP-wijzigingsbeschikking), de subsidie zou worden betaald op voorwaarde dat de Commissie de steun had goedgekeurd of geacht was te hebben goedgekeurd, overeenkomstig Verordening (EG) nr. 659/1999 van de Raad ("Verordening (EG) nr. 659/1999")⁽¹⁸⁾. In artikel 4, lid 3, van de subsidieovereenkomst was bepaald dat indien de kosten van het project hoger zouden uitvallen dan de vastgestelde in aanmerking komende kosten van 223 317 705 PLN (53 749 327 EUR), deze toename niet voor steun in aanmerking zou komen en door PCC zou worden gedragen.

⁽¹²⁾ Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 2 marca 2010 r. zmieniające rozporządzenie z dnia 8 maja 2009 r. w sprawie udzielania pomocy finansowej dla inwestycji o dużym znaczeniu dla gospodarki w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013 (Dz. U. z 2010 r. nr 40, poz. 231).

⁽¹³⁾ Na een eerste steunaanvraag van 2 november 2010.

⁽¹⁴⁾ Verordening (EG) nr. 1083/2006 van de Raad van 11 juli 2006 houdende algemene bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds en het Cohesiefonds en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1260/1999 (PB L 210 van 31.7.2006, blz. 25, <http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1083/oj>).

⁽¹⁵⁾ 'Ponadto, zwracam się z prośbą o przekazanie pełnej dokumentacji dot. Potwierdzenia pomocy przez Komisję Europejską.'

⁽¹⁶⁾ Subsidieovereenkomst van 4 april 2012 nr. POIG.04.05.01-00.028/10-00 voor het project Innovatieve installatie voor de productie van ultrazuiver monochloorazijnzuur (UZ MCA) in het kader van submaatregel 4.5.1 Steun voor investeringen in de be- en verwerkende industrie, maatregel 4.5 Steun voor investeringen met een aanzienlijk effect op de economie — Prioritaire as 4 Investerings in innovatieve ondernemingen in het kader van het operationele programma "Innovatieve Economie" voor de periode 2007-2013 (IEOP 2007-2013).

⁽¹⁷⁾ In artikel 7 van de IEOP-beschikking (zoals gewijzigd bij de IEOP-wijzigingsbeschikking) worden grote investeringsprojecten gedefinieerd als projecten waarbij onder andere de totale waarde van de voorgenomen steun uit alle bronnen meer dan 30 miljoen EUR bedraagt wanneer de investering plaatsvindt in een regio met een maximale steunintensiteit van 40 %.

⁽¹⁸⁾ Verordening (EG) nr. 659/1999 van de Raad van 22 maart 1999 tot vaststelling van nadere bepalingen voor de toepassing van artikel 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (PB L 83 van 27.3.1999, blz. 1, <http://data.europa.eu/eli/reg/1999/659/oj>).

- (32) Met in aanmerking komende kosten van meer dan 50 miljoen EUR vormt het project een groot investeringsproject in de zin van artikel 2, punt 12, van Verordening (EG) nr. 800/2008 ⁽¹⁹⁾. Op grond van artikel 9, lid 4, van die verordening moesten de lidstaten de Commissie binnen twintig werkdagen vanaf het tijdstip van de steunverlening, beknopte gegevens verstrekken over regionale steun voor grote investeringsprojecten die op grond van een regeling werd verleend. De Poolse autoriteiten hebben de Commissie op 25 juni 2012 beknopte gegevens over de subsidie verstrekt ⁽²⁰⁾.
- (33) In 2014 onderzocht de Commissie in het kader van haar jaarlijkse monitoring achteraf van een steekproef van steunmaatregelen die de lidstaten op grond van Verordening (EG) nr. 800/2008 hadden uitgevoerd, de gewijzigde subsidieregeling en de toepassing ervan ten aanzien van verschillende begunstigden ⁽²¹⁾. Op dat moment stelde de Commissie geen punten van zorg vast met betrekking tot de verenigbaarheid van de gewijzigde subsidieregeling met Verordening (EG) nr. 800/2008.
- (34) Op 25 september 2014 keurde de Commissie een financiële bijdrage aan het project uit het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling ("EFRO") goed (het "besluit betreffende het grote project") ⁽²²⁾.

2.4.2. De tweede steunmaatregel (de belastingvrijstelling)

- (35) Tijdens het eerste onderzoek van de klacht stelde de Commissie vast dat Polen ten aanzien van het project een tweede steunmaatregel ten gunste van PCC (de "belastingvrijstelling") had toegekend op basis van een staatssteunregeling ter vergemakkelijking van investeringen in Poolse bijzondere economische zones ("SEZ") (de "belastingvrijstellingsregeling").
- (36) De nationale rechtsgrondslag van de belastingvrijstellingsregeling was de verordening van de ministerraad van 10 december 2008 betreffende overheidssteun voor ondernemers die werken op basis van een vergunning voor de uitoefening van een economische activiteit in bijzondere economische zones (de "SEZ-verordening") ⁽²³⁾, die op 30 december 2008 in werking trad, samen met de wet op de bijzondere economische zones van 20 oktober 1994 (de "SEZ-wet") ⁽²⁴⁾ en de Wet op de vennootschapsbelasting van 15 februari 1992 (de "wet op de vennootschapsbelasting") ⁽²⁵⁾. Zoals aangegeven in de artikelen 2 en 3 van de SEZ-wet, kan een bijzondere economische zone worden gevestigd in onbewoonde delen van Polen om de economische ontwikkeling van een deel van het land te versnellen. Op grond van artikel 12 en artikel 16, lid 1, van de SEZ-wet en artikel 17, lid 1, punt 34, van de wet op de vennootschapsbelasting zouden economische activiteiten die op grond van een vergunning in een bijzondere economische zone worden verricht, in aanmerking komen voor een vrijstelling van vennootschapsbelasting.
- (37) De belastingvrijstellingsregeling werd uitgevoerd als regionale investeringssteunmaatregel op grond van artikel 13 van Verordening (EG) nr. 800/2008. De Poolse autoriteiten hebben bij brief van het ministerie van Economische Zaken van 12 februari 2009 de samenvatting van de gegevens betreffende de regeling bij de Commissie ingediend, zoals vereist op grond van artikel 9, lid 1, van Verordening (EG) nr. 800/2008 (overweging 26).
- (38) De belastingvrijstellingsregeling werd op 12 februari 2009 bij de Commissie geregistreerd onder nummer SA.27752 (X 193/2009) voor de periode van 1 januari 2007 tot en met 31 december 2013.
- (39) Op 15 januari 2013 publiceerde Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna IP Sp. z o. o. (de "SEZ-beheerder") een uitnodiging om een vergunning aan te vragen voor de uitoefening van economische activiteiten in het "Invest-Park" van de WSSE, die zou worden afgegeven na een onderhandelingsprocedure (de "uitnodiging tot inschrijving"). In de uitnodiging tot inschrijving werd aangegeven dat vergunningen zouden worden afgegeven op basis van de SEZ-wet

⁽¹⁹⁾ Artikel 2, punt 12, bepaalt het volgende: "[groot investeringsproject]: een initiële investering in kapitaalgoederen waarbij de in aanmerking komende uitgaven meer dan 50 miljoen EUR bedragen, berekend in prijzen en wisselkoersen die gelden op het tijdstip dat de steun wordt toegekend".

⁽²⁰⁾ Bij de Commissie geregistreerd onder nummer SA.35025 (2012/MF).

⁽²¹⁾ Bij de Commissie geregistreerd onder nummer SA.29131 (2014/MX).

⁽²²⁾ Besluit C(2014) 6943 final van de Commissie van 25 september 2014 betreffende het grote project "Innovative equipment for the production of ultra-pure monochloroacetic acid (U-P MCAA)", dat deel uitmaakt van het operationele programma "Innovatieve Economie" voor structurele bijstand uit het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling in het kader van de convergentiedoelstelling in Polen.

⁽²³⁾ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2008 r. w sprawie pomocy publicznej udzielanej przedsiębiorcom działającym na podstawie zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej na terenach specjalnych stref ekonomicznych (Dz. U. z 2008 r. nr 232, poz. 1548).

⁽²⁴⁾ Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 14 lutego 2007 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych (Dz. U. z 2007 r. nr 42, poz. 274).

⁽²⁵⁾ Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 9 marca 2011 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2011 r. nr 74, poz. 397).

en de SEZ-verordening, en onderworpen zouden zijn aan de in het bestek vermelde voorwaarden. In het bestek werd aangegeven dat de onderhandelingen zouden worden gevoerd op basis van onder meer de SEZ-wet, de Wet van 30 april 2004 houdende procedureregels voor staatssteun (de “wet inzake staatssteun”) ⁽²⁶⁾, de SEZ-verordening, Verordening (EG) nr. 800/2008, de richtsnoeren inzake regionale steunmaatregelen 2007-2013 (de “richtsnoeren van 2007”) ⁽²⁷⁾ en de verordening van de ministerraad van 13 oktober 2006 inzake de opstelling van regionale-steunkaarten (de “verordening regionale-steunkaarten”) ⁽²⁸⁾.

- (40) Op 11 februari 2013 diende PCC bij de SEZ-beheerder een aanvraag in voor een vergunning om het project in de bijzondere economische zone uit te voeren, op grond waarvan het recht zou hebben op belastingvrijstelling. In het aanvraagformulier gaf PCC aan dat de in aanmerking komende kosten van het project 200 000 000 PLN zouden bedragen, terwijl het in een bij de aanvraag ingediend bedrijfsplan opmerkte dat de in aanmerking komende kosten ten minste 200 000 000 PLN en maximaal 300 000 000 PLN zouden bedragen. Uit een samen met de aanvraag ingediende financiële analyse bleek dat de investeringskosten 301 478 910 PLN bedroegen. PCC heeft ook aanvullende financiële informatie verstrekt om aan te tonen dat het niet als onderneming in moeilijkheden kon worden aangemerkt. In de aanvraag verklaarde PCC dat het de subsidie voor een maximumbedrag van 66,9 miljoen PLN had ontvangen. Het gaf aan dat het een financiële bijdrage aan het project zou leveren van meer dan 25 % van de in aanmerking komende kosten, in een vorm die vrij was van overheidssteun. PCC verklaarde ook dat het niet met de werkzaamheden aan het project was begonnen voordat het de aanvraag had ingediend, en dat het de onderhandelingsvoorwaarden en het bestek zonder voorbehoud aanvaardde.
- (41) Op 12 februari 2013 vonden de onderhandelingen tussen PCC en het door de SEZ-beheerder ingestelde onderhandelingscomité over de vergunningsaanvraag van PCC plaats. Er werd een verslag van de besprekingen opgesteld (het “onderhandelingsverslag”), waaruit bleek dat was overeengekomen dat PCC een vergunning zou krijgen om het project in de bijzondere economische zone uit te voeren. De kosten voor het project zouden meer dan 200 000 000 PLN belopen en de maximale in aanmerking komende kosten zouden 300 000 000 PLN bedragen. In het onderhandelingsverslag werd opgemerkt dat PCC ervan in kennis was gesteld dat de voorwaarden voor de toekenning van staatssteun waren vastgelegd in het Poolse recht en het recht van de Unie, met name de wet inzake staatssteun, de verordening regionale-steunkaarten, de SEZ-verordening, Verordening (EG) nr. 800/2008 en de richtsnoeren van 2007.
- (42) Op 19 februari 2013 verleende de SEZ-beheerder aan PCC een vergunning voor het uitoefenen van economische activiteiten in de bijzondere economische zone Wałbrzych (de “SEZ-vergunning”) ⁽²⁹⁾. Dit gaf PCC recht op een vrijstelling van vennootschapsbelasting in verband met het project. In de SEZ-vergunning was bepaald dat, om de belastingvrijstelling te verkrijgen, voor het project onder meer in aanmerking komende kosten moesten worden gemaakt van ten minste 200 000 000 PLN (47 985 796 EUR) ⁽³⁰⁾ (in nominale waarde) en maximaal 300 000 000 PLN (71 978 694 EUR) ⁽³¹⁾ (in nominale waarde). De Poolse autoriteiten hebben de Commissie meegedeeld dat de maximale in aanmerking komende kosten van het project in contante waarde op de datum van de SEZ-vergunning 271 513 408 PLN (65 143 935 EUR) bedroegen ⁽³²⁾.
- (43) In de SEZ-vergunning werd niet vermeld op welk steunbedrag PCC aanspraak zou kunnen maken als gevolg van de belastingvrijstelling, en evenmin of PCC de subsidie of het bedrag ervan had ontvangen.
- (44) Aangezien het project een groot investeringsproject is in de zin van Verordening (EG) nr. 800/2008 (overweging 30), waren de Poolse autoriteiten op grond van artikel 9, lid 4, van die verordening verplicht de Commissie binnen twintig dagen vanaf het tijdstip van de steunverlening beknopte gegevens te verstrekken. Polen heeft de beknopte gegevens op 16 juli 2015 ingediend ⁽³³⁾, dat wil zeggen meer dan twee jaar na de afgifte van de SEZ-vergunning.

⁽²⁶⁾ Ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej, (Dz. U. z 2004 r. nr 123, poz. 1291).

⁽²⁷⁾ PB C 54 van 4.3.2006, blz. 13.

⁽²⁸⁾ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 października 2006 r. w sprawie ustalenia map pomocy regionalnej (Dz. U. z 2006 r. nr 190, poz. 1402).

⁽²⁹⁾ Vergunning nr. 255 van 17 februari 2013 voor de uitoefening van een economische activiteit in de bijzondere economische zone Wałbrzych “Invest Park”.

⁽³⁰⁾ Berekend door toepassing van een wisselkoers van EUR/PLN 4,1679 die gold op 19 februari 2013 (PB C 49 van 20.2.2013, blz. 8). Er zij op gewezen dat de Commissie in dit besluit de referentiewisselkoers gebruikt die de Europese Centrale Bank voor de desbetreffende datum heeft gepubliceerd. Dit leidt ertoe dat de bedragen licht verschillen van de bedragen die door Polen en PCC zijn gemeld, en de bedragen in het inleidingsbesluit, waarin soms andere wisselkoersen werden gebruikt.

⁽³¹⁾ Ibidem.

⁽³²⁾ In zijn beknopte gegevens over de belastingvrijstelling heeft Polen gebruikgemaakt van de wisselkoers van EUR/PLN 4,1495, wat resulteert in 271 513 408 PLN (65 432 801 EUR), terwijl de Commissie gebruikgemaakt van de wisselkoers van EUR/PLN 4,1679, zoals op 19 februari 2013 gepubliceerd door de Europese Centrale Bank (PB C 49 van 20.2.2013, blz. 8), wat resulteert in een bedrag van 271 513 408 PLN (65 143 935 EUR).

⁽³³⁾ Bij de Commissie geregistreerd onder nummer SA.42750 (2015/MF).

- (45) In die beknopte gegevens gaven de Poolse autoriteiten aan dat het maximale steunbedrag voor het project 95 797 682 PLN (23 086 560 EUR)⁽³⁴⁾ zou bedragen, uitgedrukt in contante waarde. Zij gaven ook aan dat rekening moest worden gehouden met het bedrag van 66 995 311,50 PLN (16 124 798,18 EUR) (overweging 23) aan reeds voor het project verleende steun, wat betekende dat de belastingvrijstelling maximaal 28 802 370 PLN (6 910 523 EUR)⁽³⁵⁾, in contante waarde, zou bedragen, dat wil zeggen het verschil tussen deze twee bedragen.
- (46) Tijdens het vooronderzoek van de Commissie waren de Poolse autoriteiten van mening dat de belastingvrijstelling was verleend in strijd met artikel 8, lid 2, van Verordening (EG) nr. 800/2008, op grond waarvan de begunstigde de steunaanvraag moet indienen voordat de werkzaamheden aan het gesteunde project zijn begonnen. Polen was van mening dat PCC op 14 september 2012 met de werkzaamheden aan het project was begonnen, hoewel het pas op 11 februari 2013 om belastingvrijstelling verzocht. Bijgevolg leidde de Poolse minister van Ontwikkeling en Financiën op 31 maart 2016 een onderzoek in naar de onrechtmatigheid van de belastingvrijstelling en stelde hij later ambtshalve een beroep tot nietigverklaring van de SEZ-vergunning in. Bij Besluit nr. 290/DI/16 van 30 december 2016 verklaarde de minister van Ontwikkeling en Financiën de SEZ-vergunning nietig op grond dat de steun geen stimulerend effect had.
- (47) Op 23 januari 2017 verzocht PCC om herziening van het intrekingsbesluit, waarbij het stelde dat het vóór zijn aanvraag van de SEZ-vergunning enkel "haalbaarheidsstudies" had uitgevoerd en niet met de werkzaamheden was begonnen. Naar aanleiding van dat verzoek onderzocht het ministerie van Ondernemingen en Technologie de zaak. Op 6 maart 2018 bevestigde het de intrekking bij Besluit nr. 46/DI/18.
- (48) Op 11 april 2018 stelde PCC tegen dit besluit beroep in bij de bestuursrechter in eerste aanleg Warschau. Op 28 november 2018 verklaarde de bestuursrechter de intrekking van de SEZ-vergunning nietig⁽³⁶⁾. Op 25 februari 2019 stelden de Poolse autoriteiten tegen dat vonnis hoger beroep in bij de hoogste bestuursrechter.
- (49) Op 22 september 2022 verwierp de hoogste bestuursrechter het beroep van de Poolse autoriteiten en bevestigde hij de nietigverklaring van de besluiten van de Poolse autoriteiten van 2016 en 2018⁽³⁷⁾ (het "arrest van de hoogste bestuursrechter"). De SEZ-vergunning is derhalve op dit moment volledig van kracht⁽³⁸⁾.

2.5. De klacht

- (50) Klager is een chemiebedrijf met hoofdkantoor in Duitsland, dat onder meer faciliteiten voor de productie van MCA in de Unie en internationaal exploiteert. Klager is een rechtstreekse concurrent van PCC op de MCA-markt en kan derhalve worden aangemerkt als "belanghebbende" in de zin van artikel 1, punt h), van Verordening (EU) 2015/1589 van de Raad⁽³⁹⁾ ("Verordening (EU) 2015/1589") en artikel 1, punt h), van Verordening (EG) nr. 659/1999, die van kracht was op het moment dat de klacht bij de Commissie werd ingediend.
- (51) De klacht had uitsluitend betrekking op de subsidie. Klager stelt dat de subsidie onrechtmatig werd toegekend en onverenigbaar is met de interne markt. Klager voerde met name aan dat de subsidie geen stimulerend effect had en gericht was op een markt met overcapaciteit. In dat verband voerde klager aan dat de relevante productmarkt de markt is voor UZ-MCA, niet voor MCA als geheel, en dat de relevante geografische markt de EER is, met name omdat de hoge vervoerskosten betekenen dat de uitvoer naar de VS niet winstgevend is. De klacht is uitvoerig samengevat in het inleidingsbesluit, met name in de overwegingen 20 tot en met 30.

⁽³⁴⁾ Polen heeft in de beknopte gegevens een wisselkoers van 4,1495 PLN/EUR vermeld.

⁽³⁵⁾ Polen heeft in de beknopte gegevens een wisselkoers van 4,1495 PLN/EUR opgegeven, wat resulteert in 28 802 370 PLN (6 941 166 EUR), terwijl de Commissie de wisselkoers van 4,1679 PLN/EUR gebruikt, die de Europese Centrale Bank voor 19 februari 2013 heeft gepubliceerd (PB C 49 van 20.2.2013, blz. 8), wat resulteert in PLN 28 802 370,24 (6 910 523 EUR).

⁽³⁶⁾ Dossier met ref. VI SA/Wa 1642/18.

⁽³⁷⁾ Dossier met ref. II GSK 823/19. In het arrest van de hoogste bestuursrechter is geen feitelijke vaststelling gedaan over het tijdstip waarop PCC met de uitvoering van het project was begonnen.

⁽³⁸⁾ De Poolse autoriteiten hebben verduidelijkt dat de SEZ-vergunning van kracht is sinds 28 november 2018, de dag waarop de regionale administratieve rechtbank de intrekking ervan nietig verklaarde. Aangezien PCC pas in 2019 inkomsten boekte die in aanmerking konden komen voor de belastingvrijstelling, leidde de intrekking van de SEZ-vergunning niet tot een vordering tot achterstallige betaling van de belastingvrijstelling van PCC.

⁽³⁹⁾ Verordening (EU) 2015/1589 van de Raad van 13 juli 2015 tot vaststelling van nadere bepalingen voor de toepassing van artikel 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (PB L 248 van 24.9.2015, blz. 9, <http://data.europa.eu/eli/reg/2015/1589/oj>).

3. **BESCHRIJVING VAN DE REDENEN DIE HEBBEN GELEID TOT DE INLEIDING VAN DE PROCEDURE**

- (52) De Commissie heeft de formele onderzoeksprocedure op 31 oktober 2019 ingeleid. In het inleidingsbesluit, dat op die datum werd vastgesteld, gaf zij haar voorlopige beoordeling van de steun die de Poolse autoriteiten aan PCC hebben verleend.
- (53) Zoals uiteengezet in de overwegingen 57 tot en met 62 van het inleidingsbesluit, concludeerde de Commissie dat de subsidie en de belastingvrijstelling staatssteun vormden in de zin van artikel 107, lid 1, van het Verdrag, wat door de Poolse autoriteiten niet werd betwist (overweging 62 van het inleidingsbesluit). De Commissie uitte vervolgens twijfels over de verenigbaarheid van de steunmaatregelen met de relevante groepsvrijstellingsverordeningen en over de verenigbaarheid ervan met de interne markt op grond van de toepasselijke richtsnoeren.

3.1. **Verenigbaarheid van de steunmaatregelen met de groepsvrijstellingsverordeningen**

3.1.1. *Overeenstemming van de gewijzigde subsidieregeling*

- (54) De Commissie was van mening dat met de IEOP-wijzigingsbeschikking substantiële wijzigingen in de subsidieregeling waren aangebracht, en dat die regeling, aangezien Polen geen bijgewerkte beknopte gegevens had ingediend en evenmin de gewijzigde subsidieregeling had aangemeld overeenkomstig artikel 108, lid 3, van het Verdrag, onrechtmatig werd toegepast vanaf 2 maart 2010, toen de wijzigingen werden vastgesteld (overwegingen 65 tot en met 70 van het inleidingsbesluit).

3.1.2. *Overeenstemming van de subsidie*

- (55) De subsidie werd verleend op basis van de gewijzigde subsidieregeling. Bijgevolg, en aangezien artikel 13, lid 1, van Verordening (EG) nr. 800/2008 betreffende aanvullende regionale ad-hocsteun niet van toepassing was, had deze steun moeten worden aangemeld op grond van artikel 108, lid 3, van het Verdrag, en aangezien Polen deze niet had aangemeld, was de Commissie van oordeel dat deze onrechtmatig was (overwegingen 71 tot en met 73 van het inleidingsbesluit).
- (56) Subsidiar merkte de Commissie op dat zij, zelfs indien zij haar voorlopige conclusie over de gewijzigde subsidieregeling zou wijzigen, niettemin van mening zou zijn dat de subsidie niet binnen het toepassingsgebied van Verordening (EG) nr. 800/2008 valt, aangezien het steunverleningsbesluit niet de op grond van artikel 3, lid 1, van Verordening (EG) nr. 800/2008 vereiste uitdrukkelijke verwijzingen bevatte, en Polen geen beknopte gegevens over de subsidie had verstrekt, zoals vereist op grond van artikel 9, lid 4 (overweging 30) (overwegingen 74 tot en met 78 van het inleidingsbesluit).

3.1.3. *Overeenstemming van de belastingvrijstellingsregeling*

- (57) De Commissie merkte op dat Polen weliswaar niet binnen twintig werkdagen beknopte gegevens over de belastingvrijstellingsregeling had verstrekt, zoals vereist op grond van artikel 9, lid 1, van Verordening (EG) nr. 800/2008, maar dat dit verzuim met ingang van 12 februari 2009 werd verholpen. De Commissie beschikte niet over aanwijzingen dat niet was voldaan aan andere toepasselijke voorwaarden van Verordening (EG) nr. 800/2008 (overweging 81 van het inleidingsbesluit).

3.1.4. *Overeenstemming van de belastingvrijstelling*

- (58) De Commissie nam nota van het standpunt van Polen dat de belastingvrijstelling niet in overeenstemming was met artikel 8, lid 2, van Verordening (EG) nr. 800/2008, aangezien PCC met de uitvoering van het project was begonnen voordat het die steun aanvraagde (overweging 46). De Commissie was het voorlopig eens met die beoordeling, maar merkte op dat de daaruit voortvloeiende intrekking van de SEZ-vergunning tot dusver niet van kracht was geworden, aangezien deze door PCC werd betwist en het voorwerp was van lopende nationale gerechtelijke procedures (overweging 82 van het inleidingsbesluit).
- (59) Niettemin stelde de Commissie bijkomende twijfels vast over de vraag of de belastingvrijstelling in overeenstemming was met Verordening (EG) nr. 800/2008. Ten eerste betwijfelde de Commissie of Polen was nagegaan of het project zonder steun in de regio zou zijn uitgevoerd, zoals vereist door artikel 8, lid 3, punt d), van die verordening, en merkte zij op dat de uitzondering op dat vereiste van artikel 8, lid 4, niet van toepassing was (overwegingen 85 tot en met 87 van het inleidingsbesluit).

- (60) Ten tweede merkte de Commissie op dat de SEZ-vergunning PCC het recht geeft om gebruik te maken van de belastingvrijstelling voor in aanmerking komende kosten tot een maximum van 271,5 miljoen PLN (65,4 miljoen EUR), uitgedrukt in contante waarde⁽⁴⁰⁾, terwijl de in de subsidieaanvraag vermelde in aanmerking komende uitgaven 223 miljoen PLN (56,2 miljoen EUR), in contante waarde, bedroegen. Die kostenstijging leek niet het gevolg te zijn van een toename van de omvang of de reikwijdte van het project (overweging 88 van het inleidingsbesluit).
- (61) Ten derde, aangezien in de SEZ-vergunning het maximumbedrag van de verleende steun niet was vastgesteld, niet werd opgemerkt dat de subsidie was toegekend en geen cumuleringsplafond werd opgelegd, was zij niet in overeenstemming met artikel 7, lid 1, van Verordening (EG) nr. 800/2008 (overweging 89 van het inleidingsbesluit).
- (62) Ten vierde kon de Commissie niet uitsluiten dat de belastingvrijstelling een aanvulling zou vormen op de subsidie, waardoor de steun de maximaal toegestane steunintensiteit op grond van de Poolse regionale-steunkaart 2007-2013 en artikel 13, lid 3, van Verordening (EG) nr. 800/2008 zou kunnen worden overschreden (overweging 90 van het inleidingsbesluit).
- (63) Ten vijfde leek dit gecombineerde steunbedrag de toepasselijke drempel voor individuele aanmelding te overschrijden, wat leidde tot een schending van artikel 6, lid 2, van Verordening (EG) nr. 800/2008 (overweging 90 van het inleidingsbesluit).
- (64) Ten zesde diende Polen het formulier voor het verstrekken van beknopte gegevens over de belastingvrijstelling pas op 16 juli 2015 in (overweging 44), in strijd met artikel 9, lid 4, van Verordening (EG) nr. 800/2008 (overweging 91 van het inleidingsbesluit).
- (65) Tot slot bevatte het steunverleningsbesluit voor de belastingvrijstelling (d.w.z. de SEZ-vergunning) niet de verplichte uitdrukkelijke verwijzingen die vereist zijn op grond van artikel 3, lid 2, van Verordening (EG) nr. 800/2008 (overweging 92 van het inleidingsbesluit).
- (66) Subsidiar merkte de Commissie op dat artikel 13, lid 1, van Verordening (EG) nr. 800/2008 niet van toepassing was (overweging 93 van het inleidingsbesluit).
- (67) Bijgevolg heeft de Commissie voorlopig geconcludeerd dat de belastingvrijstelling niet in aanmerking kwam voor de groepsvrijstelling op grond van Verordening (EG) nr. 800/2008 en onrechtmatig werd toegekend (overweging 93 van het inleidingsbesluit).

3.1.5. *Toepassing met terugwerkende kracht van Verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie*

- (68) De Commissie heeft onderzocht of de subsidie en de belastingvrijstelling in aanmerking konden komen voor de retroactieve toepassing van Verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard ("Verordening (EU) nr. 651/2014")⁽⁴¹⁾, uit hoofde van artikel 58, lid 1.
- (69) In artikel 14, lid 12, van Verordening (EG) nr. 651/2014 is bepaald dat de steunintensiteit in bruto-subsidie-equivalent ("BSE") niet hoger mag zijn dan de maximale steunintensiteit die in het betrokken gebied van kracht was op het tijdstip van de steunverlening. Hoewel de subsidie op zich in overeenstemming was met het plafond van de Poolse regionale-steunkaart 2007-2013, was het niet duidelijk of dit het geval was in combinatie met de belastingvrijstelling (overweging 96 van het inleidingsbesluit).

⁽⁴⁰⁾ In de SEZ-vergunning is een maximumbedrag van 300 000 000 PLN (nominaal) vermeld. In het formulier met beknopte gegevens over de belastingvrijstelling merkte Polen op dat het relevante contante bedrag 271 513 408,70 PLN bedroeg.

⁽⁴¹⁾ PB L 187 van 26.6.2014, blz. 1, <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/651/oj>.

- (70) Bovendien was de Commissie, in overeenstemming met haar eerdere beschikkingspraktijk⁽⁴²⁾, van oordeel dat artikel 14, lid 2, juncto artikel 2, punt 27, van Verordening (EG) nr. 651/2014 vereist dat ook de steunintensiteiten op de Poolse regionale-steunkaart 2014-2020⁽⁴³⁾ in acht worden genomen. Het standaardplafond voor grote ondernemingen in PL51 Dolnośląskie was voor 2014-2020 verlaagd tot 25 % BSE. De toepassing van het geactualiseerde regionale-steunplafond, samen met de formule inzake gefaseerde verlaging voor grote investeringsprojecten, op de in aanmerking komende kosten die in de subsidieaanvraag waren aangegeven, resulteerde in een maximaal toegestaan steunbedrag van 12 968 666 EUR (steunintensiteit van 24,13 %). Polen had steun verleend van ten minste 23 086 560 EUR in contante waarde (steunintensiteit van 38,6 %). Bijgevolg konden de subsidie en de belastingvrijstelling samen niet in aanmerking komen voor de retroactieve toepassing van Verordening (EG) nr. 651/2014 (overwegingen 96 tot en met 99 van het inleidingsbesluit).
- (71) Aangezien de Commissie voorlopig had geconcludeerd dat Verordening (EG) nr. 800/2008 niet van toepassing was op de gewijzigde subsidieregeling en dat noch Verordening (EG) nr. 800/2008, noch Verordening (EU) nr. 651/2014 van toepassing was op de subsidie of de belastingvrijstelling, was zij van mening dat de relevante basis voor de beoordeling van de verenigbaarheid ervan de richtsnoeren van 2007 waren (overwegingen 100 en 101 van het inleidingsbesluit).

3.2. Conclusie betreffende de verenigbaarheid op grond van de richtsnoeren van 2007

- (72) De Commissie heeft een eerste onderzoek verricht naar de verenigbaarheid van de gewijzigde subsidieregeling en de steunmaatregelen op grond van de richtsnoeren van 2007.

3.2.1. De gewijzigde subsidieregeling

- (73) De Commissie merkte op dat zij niet kon bevestigen dat de gewijzigde subsidieregeling in overeenstemming was met de punt 38 of 74 van de richtsnoeren van 2007. Daarom stelde zij zich op het voorlopige standpunt dat de gewijzigde subsidieregeling niet verenigbaar met de interne markt kon worden verklaard (overwegingen 102 tot en met 107 van het inleidingsbesluit).

3.2.2. De steunmaatregelen

- (74) De Commissie betwijfelde of de aan PCC toegekende steunmaatregelen⁽⁴⁴⁾ in overeenstemming waren met de punten 38, 67 en 71 van de richtsnoeren van 2007.
- (75) Wat punt 38 betreft, merkte de Commissie op dat de bevoegde Poolse autoriteit voor de toekenning van de subsidie of de belastingvrijstelling geen letter of intent leek te hebben uitgestuurd waarin de steunverlening afhankelijk werd gesteld van de toestemming van de Commissie voordat met de werkzaamheden aan het project werd begonnen (overwegingen 108 tot en met 112 van het inleidingsbesluit).
- (76) Wat punt 67 betreft, was het voor de Commissie niet duidelijk waarom PCC in de subsidie- en belastingvrijstellingsaanvragen verschillende in aanmerking komende kosten had verstrekt. De Commissie heeft het voor de subsidie aangegeven bedrag (223 317 710 PLN (53 749 328 EUR) in contante waarde) gebruikt om een maximale steunintensiteit van 38,6 % te berekenen. De Commissie betwijfelde of dat plafond met de gecombineerde steunmaatregelen in acht zou worden genomen (overwegingen 113 tot en met 123 van het inleidingsbesluit).
- (77) Met betrekking tot punt 71 was de Commissie van mening dat de naleving van de cumuleringsregels door de betrokken steunverlenende autoriteiten moest worden gewaarborgd op het/de tijdstip(pen) van de toekenning van de steun, en niet alleen op het moment waarop de betaling plaatsvindt, wat in verband met de belastingvrijstelling niet lijkt te zijn gebeurd. De Commissie betwijfelde of de cumuleringsplafonds in acht zouden worden genomen (overwegingen 124 en 125 van het inleidingsbesluit).

⁽⁴²⁾ Besluit C(2017) 5050 final van de Commissie van 20 juli 2017 in zaak SA.38121 (2016/FC) — Slowakije — Investeringssteun voor de Slowaakse glasandproducent NAJPI a.s. (PB C 336 van 6.10.2017, blz. 1). Dit standpunt werd niet betwist in het arrest van het Gerecht van 9 september 2020, Kerkosand/Commissie, T-745/17, ECLI:EU:T:2020:400, waarbij de betrokken beschikking nietig werd verklaard — zie punt 81 van dat arrest.

⁽⁴³⁾ Besluit C(2014) 865 final van de Commissie van 20 februari 2014 in zaak SA.37485 (2013/N) — Polen — Regionale-steunkaart 2014-2020 (PB C 210 van 4.7.2014, blz. 1).

⁽⁴⁴⁾ De Commissie merkte op dat het niet nodig was om de verenigbaarheid van de belastingvrijstellingsregeling te beoordelen op grond van de richtsnoeren van 2007, aangezien de belastingvrijstelling niet aan alle vereisten van de regeling voldeed en derhalve moet worden beschouwd als ad-hocsteun buiten die regeling om (voetnoot 74 van het inleidingsbesluit).

- (78) De Commissie heeft derhalve voorlopig geconcludeerd dat de gecombineerde steunmaatregelen niet verenigbaar waren met de interne markt op grond van de richtsnoeren van 2007. Zij merkte echter op dat de subsidie op zich verenigbaar zou kunnen zijn indien kan worden aangetoond dat zij in overeenstemming is met punt 38 (overwegingen 126 en 127 van het inleidingsbesluit).

3.3. Toepassing van de in punt 68, a) en b), van de richtsnoeren van 2007 bedoelde tests

- (79) In overweging 129 van het inleidingsbesluit merkte de Commissie op dat zij niet kon uitsluiten dat de steun voor het project onder punt 68 van de richtsnoeren van 2007 viel, ⁽⁴⁵⁾ en dat zij geen conclusies kon trekken over de identificatie van de relevante product- en geografische markten (overwegingen 132 tot en met 146 van het inleidingsbesluit). Bovendien kon zij niet uitsluiten dat de plafonds in punt 68, a) en b), zouden worden bereikt, en kon zij dus niet uitsluiten dat een gedetailleerde verificatie moest worden uitgevoerd van de vraag of de steun noodzakelijk was om ervoor te zorgen dat de investering een stimulerend effect zou hebben en of de voordelen van de steun opwogen tegen de daaruit voortvloeiende verstoring van de mededinging en het effect op het handelsverkeer tussen de lidstaten (overwegingen 147 tot en met 160 van het inleidingsbesluit).
- (80) De Commissie merkte ook op dat zij, zelfs indien zij de in punt 68 beschreven tests niet zou hoeven uit te voeren of indien de uitkomst van die tests geen grondige beoordeling zou vereisen, niet kon vaststellen dat het saldo van de positieve en negatieve effecten van de steun duidelijk positief was en dat de steun niet tot onaanvaardbare verstoringen van de mededinging leidde (overwegingen 161 en 162 van het inleidingsbesluit).

4. OPMERKINGEN VAN DERDEN

- (81) Dit deel bevat een samenvatting van de opmerkingen over het inleidingsbesluit die PCC en 24 derden bij de Commissie hebben ingediend.
- (82) PCC heeft inhoudelijke juridische opmerkingen ingediend, die grotendeels overlappen met de eerste opmerkingen van Polen over het inleidingsbesluit. De andere derden hebben voor het grootste deel verklaringen afgelegd over de voordelen die het project voor de regio heeft opgeleverd.

4.1. Opmerkingen van PCC

4.1.1. Gewijzigde subsidieregeling

- (83) Met betrekking tot de gewijzigde subsidieregeling merkte PCC op dat in de richtsnoeren van 2007 geen minimum was bepaald voor het aantal banen dat door een investering moet worden gecreëerd. De vermindering, in de IEOP-wijzigingsbeschikking (overweging 28), van het aantal banen dat door een investering moest worden gecreëerd, was derhalve een kleine wijziging en had geen invloed op de verenigbaarheid van de gewijzigde subsidieregeling met de richtsnoeren van 2007.
- (84) PCC is het er niet mee eens dat de gewijzigde subsidieregeling de administrerende autoriteit na de steunaanvraag niet verplicht om schriftelijk te bevestigen dat het project, onder voorbehoud van een gedetailleerde verificatie, in beginsel voldoet aan de in de regeling vastgestelde subsidiabiliteitsvoorwaarden. Dit vereiste is opgenomen in de voorwaarden voor de steunaanvraagprocedure; PCC heeft bovendien bij brief van 3 januari 2011 een dergelijke bevestiging ontvangen. Daarnaast was de steun in feite vóór de aanvang van de werkzaamheden in verband met het project aan PCC verleend.

4.1.2. Stimulerend effect

4.1.2.1. Stijging van de kosten

- (85) PCC legde uit waarom het in zijn subsidieaanvragen en de belastingvrijstelling verschillende in aanmerking komende kosten voor het project had opgenomen (overweging 60).

⁽⁴⁵⁾ Aangezien zij niet kon uitsluiten dat het totale bedrag aan steun voor het project uit alle bronnen meer dan 75 % bedroeg van het maximale bedrag dat een investering met 100 miljoen EUR in aanmerking komende uitgaven — volgens het standaardsteunplafond dat voor grote ondernemingen in de goedgekeurde regionale-steunkaart geldt op het tijdstip dat de steun wordt toegekend — kan ontvangen, dat wil zeggen 30 miljoen EUR.

- (86) PCC legde uit dat de PCC-groep vóór het project ernstige tekortkomingen op de MCA-markt had vastgesteld, grotendeels als gevolg van een gebrek aan innovatie door de grote gevestigde producenten die op de markt actief waren. Bij de beoordeling van de vraag of de PCC-groep in een nieuwe fabriek zou investeren, koos het ervoor te streven naar een nieuwe, op innovatieve technologie gebaseerde faciliteit, met name in het licht van de staatssteun die beschikbaar zou zijn om dat te ondersteunen. De aanvankelijke kostenraming voor het project bedroeg ongeveer 223 000 000 PLN.
- (87) Aangezien de PCC-groep geen ervaring had met dergelijke complexe investeringen, huurde het een externe consultant, de Siemens Group ("Siemens"), in om de hoogte van de kapitaaluitgaven te bevestigen en te helpen bij de besluitvorming over specifieke technische benaderingen. Na zijn analyse adviseerde Siemens de minimaal noodzakelijke kapitaaluitgaven te verhogen tot ongeveer 300 000 000 PLN. Aangezien het rendement van de investering dan te laag zou zijn geweest, besloot PCC om naast de subsidie de belastingvrijstelling aan te vragen. PCC geeft aan dat het, vanaf het moment dat het zich bewust was van de noodzaak om de uitgaven voor het project te verhogen, in alle correspondentie met de Poolse autoriteiten en de Commissie naar het hogere cijfer heeft verwezen.
- (88) PCC stelt dat het pas na ontvangst van de bevestiging in februari 2013 dat het de belastingvrijstelling zou krijgen, besloot het project uit te voeren.

4.1.2.2. Aanvang werkzaamheden

- (89) PCC betwistte de beoordeling van Polen, die voorlopig door de Commissie werd gedeeld (overweging 58), dat het met de uitvoering van het project was begonnen voordat het de belastingvrijstelling had aangevraagd. PCC verklaarde dat de bouwwerkzaamheden op 5 april 2013 van start waren gegaan⁽⁴⁶⁾ en dat het zich er op 16 augustus 2013 voor het eerst toe had verbonden uitrusting in verband met het project te bestellen⁽⁴⁷⁾. Voorafgaand aan deze acties had het alleen voorbereidende haalbaarheidsstudies voor het project uitgevoerd, zoals gebruikelijk is in het bedrijfsleven.
- (90) PCC onderstreepte het innovatieve karakter van de productiemethode die na het project zou worden toegepast. Sinds 2008 werkt het samen met externe consultants om het oorspronkelijke concept te ontwikkelen. De productiemethode omvat verschillende processen die zonder empirische tests niet naar behoren kunnen worden gemodelleerd, onder meer vanwege de complexiteit ervan en de invloed van meerdere variabelen. De enige manier om de nodige gegevens te verzamelen is dus onder laboratoriumomstandigheden. [...] Het uitvoeren van tests in een installatie op industriële schaal, [...], werd geacht een buitensporig risico in te houden. [...] ⁽⁴⁸⁾ [...] PCC besloot daarom, op advies van Siemens, werkzaamheden op semitechnische schaal uit te voeren met behulp van een proefinstallatie die soortgelijke voorwaarden zou bieden als in industriële reactoren, om de haalbaarheid van het project te testen [...].
- (91) PCC legde uit dat de proefinstallatie zelf een reeks kleine apparaten was, gemonteerd op twee stalen frames van ongeveer 2 meter hoog, die een klein oppervlak besloegen (1 meter x 2 meter en 1 meter x 1 meter) in een van de ruimten die bestemd waren om als onderzoeksruimte te worden gebruikt. De installatie was niet permanent aan de grond bevestigd en kon gemakkelijk worden gedemonteerd en verplaatst. Voor de inbedrijfstelling ervan waren geen bouwwerkzaamheden nodig. Alle onderdelen van de proefinstallatie werden zelfs onmiddellijk na levering aan PCC overgedragen aan Siemens in Duitsland.
- (92) De totale kosten van de proefinstallatie bedroegen ongeveer 150 000 EUR, wat volgens PCC een verwaarloosbaar bedrag is van de totale kosten van het project. Op 17 oktober 2012 kocht PCC slechts enkele kleine onderdelen van de proefinstallatie ter waarde van 23 854,19 PLN (5 814 EUR) (inclusief belasting over de toegevoegde waarde)⁽⁴⁹⁾; het grootste deel van de kosten werd gemaakt na de afgifte van de SEZ-vergunning.
- (93) PCC merkte op dat indien de resultaten van het proefproject onbevredigend waren geweest, het zich uit het project had kunnen terugtrekken, aangezien het slechts geringe kosten voor de voorbereidende werkzaamheden had gemaakt. Bovendien was PCC van mening dat het in dat geval zou beschikken over de intellectuele-eigendomsrechten in verband met het proefproject om eventuele verliezen te beperken of weg te nemen. PCC gaf aan dat het daarom alle kosten in verband met het proefproject als afzonderlijke post in zijn analytische boekhouding had opgenomen, zodat het zijn productiekosten kon koppelen aan de minimumverkoopprijs die het voor die intellectuele eigendom zou verlangen.

⁽⁴⁶⁾ Zoals blijkt uit de eerste vermelding in het door PCC met betrekking tot het project opgestelde bouwlogboek.

⁽⁴⁷⁾ Sluiting van een leveringsovereenkomst met [...] (*) met betrekking tot een deel van de apparatuur voor de productie van MCA. [* *Vertrouwelijke informatie*].

⁽⁴⁸⁾ [...].

⁽⁴⁹⁾ Berekend door toepassing van een wisselkoers van EUR/PLN 4,1029 die gold op 17 oktober 2012 (PB C 314 van 18.10.2012, blz. 2).

- (94) PCC voerde aan dat, met name overeenkomstig de richtsnoeren van 2007 en Verordening (EU) nr. 651/2014, noch het uitvoeren van haalbaarheidsstudies, noch een proefinstallatie als aanvang van de werkzaamheden kan worden beschouwd.
- (95) Bovendien merkte PCC naar aanleiding van het arrest van de hoogste bestuursrechter (overweging 49) op dat het officiële standpunt van de Poolse staat was dat de SEZ-vergunning niet nietig moest worden verklaard wegens niet-naleving van het formele vereiste van een stimulerend effect. Aangezien de Commissie in het inleidingsbesluit in dat opzicht geen eigen twijfels heeft geuit, moet zij tot dezelfde conclusie komen.

4.1.3. *Overeenstemming met de richtsnoeren van 2007*

4.1.3.1. Punt 68 — Diepgaande beoordeling

- (96) PCC voerde aan dat het niet nodig was de diepgaande beoordeling op grond van punt 68 van de richtsnoeren van 2007 uit te voeren, aangezien geen van de in dit punt genoemde plafonds was bereikt.

4.1.3.1.1. Punt 68 — Plafond van 75 %

- (97) PCC merkt op dat punt 68 van de richtsnoeren van 2007 slechts van toepassing is wanneer het totale bedrag aan steun uit alle bronnen meer dan 75 % bedraagt van het maximale steunbedrag dat een investering met 100 miljoen EUR in aanmerking komende uitgaven — volgens het standaard regionale-steunplafond dat voor grote ondernemingen in de goedgekeurde regionale-steunkaart geldt op het tijdstip dat de steun wordt toegekend — kan ontvangen (het “plafond van 75 %”). PCC merkt ook op dat niet wordt betwist dat het relevante bedrag, ten tijde van zowel de toekenning van de subsidie als de belastingvrijstelling, 30 miljoen EUR bedroeg ⁽⁵⁰⁾. PCC benadrukt dat het bedrag van de subsidie op zich veel lager is dan dat bedrag.
- (98) PCC betoogt voorts dat de belastingvrijstelling van rechtswege beperkt is, zodat de steunmaatregelen samen dat bedrag niet kunnen bereiken. PCC geeft aan dat in paragraaf 4, punt 5, van de SEZ-verordening wordt opgemerkt dat wanneer de totale waarde van de uit alle bronnen verleende regionale steun meer dan 75 % zou bedragen van de maximale waarde van de steun die kan worden toegekend voor de uitvoering van investeringen waarvan de in aanmerking komende kosten gelijk zijn aan 100 miljoen EUR — volgens het standaard plafond voor staatssteun dat voor grote ondernemingen in de goedgekeurde regionale-steunkaart geldt op het tijdstip dat de steun wordt toegekend — het individuele steunproject bij de Europese Commissie moet worden aangemeld.
- (99) PCC merkt voorts op dat op grond van paragraaf 1 van de SEZ-verordening staatssteun in het kader van de belastingvrijstellingsregeling alleen kon worden verleend met inachtneming van de voorwaarden van Verordening (EG) nr. 800/2008. Als zodanig had een bedrag boven de drempel van 75 %, waarvoor geen gebruik kon worden gemaakt van groepsvrijstelling uit hoofde van die verordening, niet kunnen worden toegekend in het kader van die regeling. Als aanvullend bewijs hiervan merkt PCC op dat artikel 17, lid 1, punt 34, van de wet op de vennootschapsbelasting ⁽⁵¹⁾ bepaalt dat het bedrag van de staatssteun die in het kader van de belastingvrijstellingsregeling wordt verleend, niet hoger mag zijn dan het hoogst mogelijke bedrag aan staatssteun voor een onderneming die beschikbaar is voor gebieden die voor steun in aanmerking komen, overeenkomstig afzonderlijke bepalingen. Deze afzonderlijke bepalingen omvatten de SEZ-verordening, met inbegrip van het plafond van 75 %. Volgens PCC hebben de SEZ-verordening en de wet op de vennootschapsbelasting tot gevolg dat wanneer de steun de drempel van 75 % bereikt, de investeerder uitsluitend van rechtswege het recht verliest op elke verdere belastingvrijstelling in verband met projecten die in een bijzondere economische zone worden uitgevoerd.
- (100) PCC benadrukt voorts dat de beperking tot de in het Unierecht vastgestelde plafonds in de Poolse wetgeving is opgenomen als onderdeel van een ingrijpende hervorming van de bijzondere economische zones in het kader van de toetreding van Polen tot de Unie. Daarvoor waren de belastingvrijstellingen beperkt in de tijd en niet in omvang.
- (101) PCC geeft aan dat, aangezien het plafond van 75 % rechtstreeks voortvloeit uit een algemeen toepasselijke wettelijke bepaling die door een bevoegde autoriteit is vastgesteld en naar behoren is bekendgemaakt, dit plafond volledig transparant en toegankelijk is voor alle belanghebbenden. Als zodanig zou elke ondernemer zich ervan bewust zijn dat, ongeacht de bepalingen van een specifieke vergunning voor het verrichten van economische activiteiten in een bijzondere economische zone, de drempel van 75 % van toepassing is. Elke ondernemer die nog belastingvrijstelling zou aanvragen boven die grens, zou het verschuldigde belastingbedrag onrechtmatig onderschatten; de belastingautoriteiten zouden dan het recht hebben achterstallige belastingen met rente terug te vorderen. Het opzettelijk verzoeken om te hoge bedragen kan zelfs leiden tot strafrechtelijke aansprakelijkheid.

⁽⁵⁰⁾ $40 \% \times (75 \% \times 100 \text{ miljoen EUR}) = 30 \text{ miljoen EUR}$.

⁽⁵¹⁾ Van toepassing ten tijde van de afgifte van de SEZ-vergunning aan PCC.

- (102) In dit verband merkt PCC op dat ondernemingen in hun jaarlijkse belastingaangifte verslag moeten uitbrengen over hun belastingvrijstelling en verplicht zijn om gegevens over de belastingvrijstelling bij te houden. De belastingautoriteiten beschikken over doeltreffende juridische, procedurele en IT-instrumenten om te zorgen voor een efficiënte verificatie van het bedrag van de belastingvrijstelling waarop een onderneming recht heeft, met inbegrip van het recht om ondernemingen te controleren die een belastingvrijstelling genieten.
- (103) PCC voert aan dat het maximale steunbedrag dat het voor het project kon ontvangen volgens de formule inzake gefaseerde verlaging 23 086 560 EUR bedraagt, wat lager is dan het plafond van 75 % dat zou leiden tot de toepassing van punt 68. PCC geeft aan dat de Commissie eerder een loutere toezegging van een lidstaat heeft aanvaard ⁽⁵²⁾ dat de regels inzake gefaseerde verlaging van de richtsnoeren van 2007 zouden worden toegepast, en dat het als zodanig onevenredig zou zijn om te concluderen dat een regel van Pools recht, in combinatie met verschillende procedurele waarborgen die worden ondersteund door financiële en strafrechtelijke sancties, ontoereikend zou zijn om naleving te waarborgen.

4.1.3.1.2. Punt 68 — Relevante markten

- (104) Hoewel PCC geen steun boven de drempel van 75 % zou hebben ontvangen, voert het aan dat de in punt 68, a) en b), genoemde plafonds niet waren bereikt. Om dit te bepalen, wees PCC de volgende relevante product- en geografische markten aan.

4.1.3.1.2.1. Productmarkt

- (105) PCC verklaarde dat het product waarop het project betrekking heeft, MCA als zodanig is en geen specifieke variatie daarvan, en was het eens met de verklaringen in het inleidingsbesluit ⁽⁵³⁾ waarin dat standpunt lijkt te worden ondersteund. PCC merkte op dat, als onderdeel van het project, het hele scala aan MCA-zuiverheidsklassen, -kenmerken en -functies wordt aangeboden, afhankelijk van de behoeften van de kopers, en dat deze niet als afzonderlijke producten worden behandeld. DCA, het chemische basiselement van MCA, komt voor in MCA van elke klasse, waardoor MCA van elke klasse vergelijkbare chemische reacties ondergaat, wat vergelijkbare resultaten oplevert. De keuze voor een bepaalde zuiverheidsklasse hangt af van de technologie en de commerciële beslissingen van de klanten; het klopt niet dat voor de ontwikkeling van bepaalde producten bepaalde zuiverheidsklassen nodig zijn. Het is ook niet zo dat de hogere zuiverheidsklassen noodzakelijkerwijs meer kosten dan technisch zuiver MCA, aangezien de prijzen worden bepaald op basis van de behoeften en profielen van de klanten.
- (106) PCC merkte op dat volgens de richtsnoeren van 2007 de relevante productmarkt het product en de daarmee substitueerbare producten omvat, die wegens de flexibiliteit van de productie-installaties als dusdanig worden beschouwd door de consument of de producent ⁽⁵⁴⁾. De installaties in het kader van het project bieden PCC bijna onbeperkte flexibiliteit om over te schakelen van de productie van de ene zuiverheidsklasse op de andere. PCC herinnerde eraan dat klager ook had erkend dat zowel zijn fabrieken als de fabrieken van Akzo Nobel volledige flexibiliteit bieden met betrekking tot de mogelijkheid om alle MCA-zuiverheidsklassen te produceren ⁽⁵⁵⁾.
- (107) PCC merkte voorts op dat volgens de richtsnoeren van 2007 ⁽⁵⁶⁾ voor de toepassing van punt 68 de afzet en het schijnbare verbruik op het passende niveau van de PRODCOM-nomenclatuur zullen worden bepaald ⁽⁵⁷⁾. De relevante PRODCOM-nomenclatuur bestrijkt niet alleen alle zuiverheidsniveaus van MCA, maar ook de andere verschillende meervoudig chloorazijnzuren, waardoor deze veel breder wordt ⁽⁵⁸⁾.

⁽⁵²⁾ Zie bijvoorbeeld Besluit van de Commissie C(2008) 3507 final van 6 juli 2010 betreffende steunmaatregel C 34/08 (ex N 170/2008) die Duitsland voornemens is ten uitvoer te leggen ten behoeve van Deutsche Solar AG (PB L 7 van 11.1.2011, blz. 40, [http://data.europa.eu/eli/dec/2011/4\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/dec/2011/4(1)/oj)), overweging 58.

⁽⁵³⁾ Overwegingen 26, 134, 137, 139, 140, 149 en 157.

⁽⁵⁴⁾ Richtlijnen van 2007, punt 69.

⁽⁵⁵⁾ Zoals klager tijdens het vooronderzoek van de maatregelen verklaarde in zijn opmerkingen aan de Commissie van 7 juni 2018 (overweging 3).

⁽⁵⁶⁾ Richtlijnen van 2007, punt 70.

⁽⁵⁷⁾ Verordening (EEG) nr. 3924/91 van de Raad van 19 december 1991 betreffende de totstandbrenging van een communautaire enquête naar de industriële productie (PB L 374 van 31.12.1991, blz. 1, <http://data.europa.eu/eli/reg/1991/3924/oj>).

⁽⁵⁸⁾ 20.14.32.20 — Mono-, di-, trichloorazijnzuur; propionzuur, butaanzenuren en pentaanzuren; alsmede zouten en esters daarvan.

(108) PCC merkte voorts op dat de MCA-markt in eerdere besluiten van de Commissie als één markt werd gedefinieerd ⁽⁵⁹⁾.

4.1.3.1.2.2. Geografische markt

(109) PCC voert aan dat de relevante geografische markt de MCA-markt is die ten minste de Europese Economische Ruimte ("EER"), Noord-Amerika en Zuid-Amerika omvat, en dat, overeenkomstig punt 70 van de richtsnoeren van 2007, de EER-markt niet passend is en er eenvoudig beschikbare statistische gegevens voorhanden zijn over de juiste marktsegmentatie ⁽⁶⁰⁾. PCC merkt met instemming op dat de Commissie een tegenstrijdigheid heeft vastgesteld in het argument van klager dat de markt de EER was, terwijl klager zelf had verwezen naar de Chinese invoer naar de EER en handelsstatistieken de Europese uitvoer naar de VS rapporteren ⁽⁶¹⁾.

(110) PCC voert aan dat de vraag naar MCA in de EER, Noord-Amerika en Zuid-Amerika voornamelijk verband houdt met producten met relatief hoge zuiverheidsklassen, die alleen worden geproduceerd door Europese producenten (en, in geringe mate, lokale Noord-Amerikaanse producenten). Zij worden niet door Aziatische producenten vervaardigd.

(111) De Noord- en Zuid-Amerikaanse regio's worden traditioneel gekenmerkt door een ernstig tekort in het aanbod van MCA, waardoor klanten bij de Europese spelers van een duopolie, klager en Akzo Nobel, op zoek gaan naar MCA van toereikende kwaliteit. Klager heeft een machtspositie op de MCA-markt, ongeacht de regio, en had in 2006 aandelen van 47 % in de EER, 40 % in Noord-Amerika en 55 % in Zuid-Amerika. Akzo Nobel had tegelijkertijd een aandeel van respectievelijk 39, 23 en 14 % op deze markten ⁽⁶²⁾. De duopolistische structuur van de markt is derhalve kenmerkend en gemeenschappelijk voor de gehele geografische markt die de EER, Noord-Amerika en Zuid-Amerika omvat ⁽⁶³⁾. Aangezien klager zelf een dermate groot aandeel in de Noord- en Zuid-Amerikaanse markten heeft, voert PCC aan dat de argumenten van klager dat deze regio's gescheiden zijn van de EER en niet op haalbare wijze door Europese fabrikanten kunnen worden bediend, niet kunnen worden aanvaard.

(112) PCC gaf verder aan dat zelfs zou kunnen worden betoogd dat de relevante geografische markt de wereldmarkt is, aangezien Aziatische producenten (China en India zijn netto-exporteurs van MCA) in de EER, Noord-Amerika en Zuid-Amerika minder zuivere MCA leveren. Die Aziatische fabrikanten richten zich echter grotendeels op gebieden als Turkije en Australië. Als zodanig is PCC van mening dat de EER en Noord- en Zuid-Amerika de juiste geografische markt zijn.

⁽⁵⁹⁾ Beschikking C(2004) 4876 final van de Commissie van 19 januari 2005 betreffende een procedure overeenkomstig artikel 81 van het EG-Verdrag en artikel 53 van de EER-overeenkomst tegen Akzo Nobel e.a. — Zaak nr. COMP/E-1/37.773 — MCAA, samenvatting van de beschikking van 19 januari 2005 (PB L 353 van 13.12.2006, blz. 12, <http://data.europa.eu/eli/dec/2006/897/oj>) (niet-vertrouwelijke versie van de beschikking van de Commissie in zaak nr. COMP/E-1/37.773 — MCAA https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/37773/37773_143_1.pdf), en Besluit C(2004) 2026 final van de Commissie van 16 juni 2004 in zaak SA.14224 (N 304/2003) — Nederland — Steun voor Akzo Nobel ter beperking van het transport van chloor (PB C 81 van 2.4.2005, blz. 4).

⁽⁶⁰⁾ In punt 70 van de richtsnoeren van 2007 is het volgende bepaald: "De lidstaat dient aan te tonen dat de in punt 68, onder a) en b), bedoelde situaties zich niet voordoen [...]. Voor de toepassing van de punten a) en b) worden de afzet en het schijnbaar verbruik op het passende niveau van de PRODCOM-nomenclatuur[...] bepaald in de regel binnen de EER of, indien dergelijke gegevens niet beschikbaar zijn, volgens een andere, algemeen aanvaarde marktsegmentatie waarvoor eenvoudig beschikbare statistische gegevens voorhanden zijn".

⁽⁶¹⁾ Inleidingsbesluit, overweging 143.

⁽⁶²⁾ PCC stelt dat dit wordt geïllustreerd door een verslag van 2006 van Tecnon OrbiChem — "Monochloroacetic Acid 2005 2015: A Comprehensive World Survey, Forecast and Analysis" — waarvan het geen kopie heeft verstrekt, maar die door de Poolse autoriteiten is verstrekt in het kader van hun contacten met de diensten van de Commissie (overweging 133).

⁽⁶³⁾ PCC verwijst naar een discussienota van Deloitte uit 2013: "Chloroacetic acids products – International trade flows", wat volgens PCC het voortdurende duopolie van klager en Akzo Nobel in de loop der jaren illustreert. PCC heeft geen kopie van dat verslag verstrekt, maar het verslag is door de Poolse autoriteiten verstrekt in het kader van hun contacten met de diensten van de Commissie.

4.1.3.1.3. Punt 68, a) — Aandeel in de afzet van het product

- (113) Op grond van punt 68, a), van de richtsnoeren van 2007 kan een diepgaande beoordeling vereist zijn wanneer de begunstigde van de steun vóór de investering meer dan 25 % van de afzet van het betrokken product of producten op de betrokken markt of markten voor zijn rekening neemt of, na de investering, meer dan 25 % voor zijn rekening neemt.
- (114) PCC herinnert eraan dat de relevante markt de MCA-markt van alle zuiverheidsklassen is, die ten minste de EER en Noord- en Zuid-Amerika bestrijkt. PCC geeft aan dat het na de voltooiing van het project geen aandeel van 25 % in de verkoop op die markt zou behalen, en dat dit zelfs duidelijk blijkt uit de informatie die de Commissie in het inleidingsbesluit heeft verstrekt, op basis van onafhankelijke gegevens ⁽⁶⁴⁾. Uit die informatie blijkt immers ook dat PCC een dergelijk aandeel van de afzet niet zou bereiken, ook niet wanneer de geografische markt wordt beperkt tot de EER ⁽⁶⁵⁾. PCC voert aan dat de eigen berekeningen van klager ⁽⁶⁶⁾ onjuist zijn.
- (115) PCC stelt derhalve dat een diepgaande beoordeling op grond van punt 68, a), van de richtsnoeren van 2007 in casu niet vereist is.

4.1.3.1.4. Punt 68, b) — Aandeel in de productiecapaciteit

- (116) Op grond van punt 68, b), van de richtsnoeren van 2007 kan een diepgaande beoordeling vereist zijn wanneer de door een project gecreëerde productiecapaciteit meer dan 5 % bedraagt van de markt, gemeten aan de hand van gegevens over het schijnbare verbruik (productie plus invoer minus uitvoer) van het betrokken product, tenzij het gemiddelde jaarlijkse groeipercentage van het schijnbare verbruik over de laatste vijf jaar hoger lag dan het gemiddelde jaarlijkse groeipercentage van het bruto binnenlands product (“bbp”) in de EER.
- (117) PCC is het niet eens met de methode die de Commissie in het inleidingsbesluit heeft gebruikt om de marktgroeipercentages te berekenen, aangezien deze niet voldeed aan de vereisten van de richtsnoeren van 2007 en de gebruikte gegevens niet door andere onafhankelijke gegevens worden bevestigd. Hoe dan ook voert PCC aan dat de methode van het samengestelde jaarlijkse groeipercentage (“CAGR”) geen rekening houdt met schommelingen die zich in een bepaalde periode voordoen en alleen met de afsluitingsjaren. In dit geval kan de toepassing van die methode, zonder aanvullende aannames, leiden tot onjuiste conclusies over de inherente dynamiek van de markt. 2011 en 2012 — de jaren voorafgaand aan de toekenning van de individuele steunmaatregelen aan PCC — waren geen gewone jaren in een normaal ontwikkelende economische cyclus, maar maakten deel uit van een overgangperiode tussen de financiële crisis en het herstel. Als zodanig is de waarde van het schijnbare verbruik in de afsluitingsjaren geen betrouwbare benchmark voor de beoordeling van de MCA-markt. PCC is van mening dat het, aangezien de referentieperiode werd verstoord door een ongekende economische crisis, belangrijker is om de dynamische groei van de markt aan het einde van die periode te voorspellen.
- (118) PCC stelt derhalve dat een diepgaande beoordeling op grond van punt 68, b), van de richtsnoeren van 2007 in casu niet vereist is.

4.1.3.2. Afwegingstoets

- (119) PCC herinnert aan de rechtspraak in de zaak Smurfit Kappa ⁽⁶⁷⁾, volgens welke de Commissie een afwegingstoets kan uitvoeren met betrekking tot de steun wanneer het onduidelijk is of de positieve effecten ervan groter zijn dan de negatieve. In dit verband benadrukt PCC dat de Commissie de betwiste steunmaatregelen zorgvuldig en onpartijdig moet onderzoeken, zodat zij bij de vaststelling van het definitieve besluit over de meest volledige en betrouwbare

⁽⁶⁴⁾ Inleidingsbesluit, overweging 150.

⁽⁶⁵⁾ PCC merkt omwille van de nauwkeurigheid op dat de Commissie in het inleidingsbesluit, in de context van het afzetvolume na de voltooiing van de investering, alleen gegevens verstrekt over de afzet van MCA vanaf 2015 (voor een hoeveelheid van 242,9 kt — waarbij zou zijn uitgesloten dat PCC ook maar in de buurt zou komen van 25 % van het zichtbare MCA-verbruik), terwijl de investering pas in 2016 werd voltooid. Ervan uitgaande dat het zichtbare verbruik van MCA in 2016 echter niet significant verschilde van het door de Commissie voor 2015 aangegeven niveau, zou PCC na de investering hoe dan ook niet het niveau van 25 % van het zichtbare verbruik bereiken.

⁽⁶⁶⁾ Samengevat in overweging 26 van het inleidingsbesluit.

⁽⁶⁷⁾ Arrest van het Gerecht van 10 juli 2012, Smurfit Kappa Group plc/Commissie, T-304/08, ECLI:EU:T:2012:351.

informatie beschikt die daartoe mogelijk is. Als zodanig kan de Commissie staatssteun niet als onverenigbaar aanmerken op basis van slechts een negatief vermoeden dat voortvloeit uit een gebrek aan informatie op grond waarvan het tegendeel kan worden vastgesteld. De Commissie kan derhalve niet vaststellen dat de MCA-markt kromp of hierop sprake was van een overaanbod omdat Polen of een andere partij geen bewijs van het tegendeel heeft geleverd. Omwille van de rechtszekerheid moet de Commissie haar bevindingen kunnen motiveren en zich niet alleen op vermoedens baseren.

- (120) PCC voegt daaraan toe dat, ervan uitgaande dat geen plausibel, specifiek en betrouwbaar bewijsmateriaal over de MCA-markt in de periode 2006-2011 kan worden overgelegd, het redelijk en gerechtvaardigd is om ook gegevens van na 2011 te onderzoeken die de daadwerkelijke ontwikkeling van de MCA-markt na die periode illustreren. De Commissie is bij de uitvoering van de afwegingstoets niet beperkt tot het onderzoeken van de perioden die aan de investering voorafgaan, en kan ex-postinformatie gebruiken om de daadwerkelijke impact van de staatssteun op de relevante markt te verifiëren ⁽⁶⁸⁾.

4.1.3.2.1. Positieve effecten van de steun

- (121) PCC stelt dat de positieve effecten van de staatssteun voor het project ruimschoots opwegen tegen de eventuele negatieve gevolgen van die steun.
- (122) PCC herhaalt zijn standpunt dat de steun een formeel stimulerend effect had. Het merkt op dat de steun evenredig is, aangezien het toepasselijke regionale-steunplafond in acht wordt genomen, met inbegrip van het mechanisme inzake gefaseerde verlaging.
- (123) Alvorens de steun aan te vragen, berekende PCC de investeringsvooruitzichten van het project en concludeerde het dat de investering zonder de steunmaatregelen zou resulteren in een negatieve netto contante waarde ("NCW") van $-[1,3-1,5]$ miljoen PLN en een financieel rendement van $-[6,8-7,9]$ %. Met de steunmaatregelen zou het project een netto contante waarde van ongeveer $[62-72]$ miljoen PLN en een financieel rendement van $[12,7-15]$ % bereiken. Indien het de steunmaatregelen niet zou hebben ontvangen, zou PCC de investering hebben beperkt tot de bouw van een eenvoudige oplossingsinstallatie, tegen geraamde kosten van $[48-58]$ miljoen PLN, met een netto contante waarde van ongeveer $[15-18]$ miljoen PLN en een financieel rendement van $[8,6-10,2]$ %. PCC merkt op dat het werkelijke bedrag van de uit de belastingvrijstelling voortvloeiende staatssteun afhankelijk is van zijn winstgevendheid, hetgeen verder aantoont dat de steun niet verder gaat dan wat nodig is om het project uit te voeren.
- (124) PCC merkt op dat het overwegend positieve effect van de steun door de Commissie zelf is geverifieerd en bevestigd in de loop van de procedure tot goedkeuring van een financiële bijdrage aan het project uit het EFRO (overweging 34).

4.1.3.2.2. Marktstructuur en -ontwikkelingen

- (125) Ten tijde van de toekenning van de steun aan PCC vormden klager en Akzo Nobel een duopolie op de MCA-markt en stonden zij onder zeer weinig druk van concurrenten. De Commissie stelde vast dat zij van 1984 tot 1999 onderdeel waren van een kartel voor MCA (de "kartelbeschikking") ⁽⁶⁹⁾. De steun zou dus positieve effecten op de markt hebben, omdat hiermee de toetreding van een nieuwe concurrent zou worden vergemakkelijkt. Bovendien had Akzo Nobel voor de verplaatsing van chloor- en MCA-productiefaciliteiten in Nederland staatssteun ontvangen ten bedrage van ongeveer 64 miljoen EUR — veel meer dan het bedrag dat aan PCC was toegekend — hetgeen in 2004 door de Commissie was goedgekeurd ⁽⁷⁰⁾. PCC is van mening dat klager de klacht tegen hem heeft ingediend louter om zijn activiteiten te verstoren en te voorkomen dat een nieuwe deelnemer tot de MCA-markt zou toetreden.

⁽⁶⁸⁾ PCC stelt dat deze benadering in overeenstemming is met de punten 38, 41, 42, 45 en 47 van de mededeling van de Commissie betreffende de criteria voor een diepgaande beoordeling van regionale steun voor grote investeringsprojecten (PB C 223 van 16.9.2009, blz. 3).

⁽⁶⁹⁾ Beschikking C(2004) 4876 final van de Commissie van 19 januari 2005 betreffende een procedure overeenkomstig artikel 81 van het EG-Verdrag en artikel 53 van de EER-overeenkomst, Zaak nr. COMP/E-1/37.773 — MCAA (PB L 353 van 13.12.2006, blz. 12, <http://data.europa.eu/eli/dec/2006/897/oj>). Het kartelbesluit betrof de rechtsvoorgangers van klager, Clariant AG en Hoescht AG.

⁽⁷⁰⁾ Besluit C(2004) 2026 final van de Commissie van 16 juni 2004 betreffende steunmaatregel SA.14224 (N 304/2003) — Nederland — Steun voor Akzo Nobel ter beperking van het transport van chloor (PB C 81 van 2.4.2005, blz. 4).

- (126) PCC merkt voorts op dat de duopolistische aard van de markt betekent dat consumenten vaak gebonden zijn aan een bepaalde leverancier en geen andere opties hebben in geval van onvoldoende productiecapaciteit. De productie van MCA is complex en productie-eenheden zijn vaak onderhevig aan onvermijdelijke onderhoudsonderbrekingen. Dit leidt tot regelmatige leveringstekorten, met name omdat klager en Akzo Nobel beperkte opslagfaciliteiten hebben om dergelijke onderbrekingen op te vangen. De aanwezigheid van PCC, via het project, helpt dit probleem te verhelpen en de markt te stabiliseren. PCC geeft aan dat, sinds het project operationeel is geworden, klager PCC zelf heeft verzocht hem MCA te leveren vanwege een onderbreking voor onderhoud van de fabriek van klager.
- (127) PCC stelt voorts dat de MCA-klanten de voorkeur geven aan de kwaliteit van zijn klantenservice boven die van de gevestigde duopolisten, aangezien het een meer open en op maat gesneden dienst aanbiedt, evenals een innovatieve aanpak.
- (128) Wat de overcapaciteit betreft, voert PCC aan dat de vraag naar MCA voortdurend is toegenomen, onder meer met betrekking tot de productie van betaïnen (persoonlijke verzorgings- en reinigingsmiddelen) en CMC (gebruikt als verdikkingsmiddel voor levensmiddelen, farmaceutische producten, persoonlijke verzorging en frackingtoepassingen); PCC geeft, zonder bronnen aan te wijzen, aan dat die sectoren een CAGR van meer dan [3,3-4]-[5,8-7] % hebben. Met name in verband met betaïnen (een groep oppervlakteactieve stoffen) wordt een toename van de vraag verwacht, waarbij PCC wijst op een voorspeld gebruik van [98-118] kt/jaar op de Amerikaanse markt. Ervan uitgaande dat het verbruik van MCA bij de productie van betaïnen ongeveer [11,4-12,8] % bedraagt, zou dit alleen voor dat specifieke deel van de markt voor oppervlakteactieve stoffen een MCA-verbruik van [11,5-12,7] kt/jaar betekenen. De CMC-productie is tegelijkertijd de op een na grootste gebruiker van MCA en zal naar verwachting tot 2023 aanzienlijk groeien ⁽⁷¹⁾. PCC merkte op dat de uitvoer van CMC uit de Unie toeneemt ⁽⁷²⁾, wat duidt op een toenemende vraag naar MCA van oorsprong uit de Unie, en in strijd is met de beweringen van de klager dat de MCA-markt krimpt of stagneert.
- (129) PCC benadrukt dat de gestage opwaartse trend op de MCA-markt deel uitmaakt van een algemener patroon voor de gehele chemische sector, die, na een sterke inzinking in 2009, een stabiele groei op lange termijn laat zien ⁽⁷³⁾. PCC benadrukt ook dat de Amerikaanse markt, een belangrijke afzetmarkt voor MCA-producenten in de Unie ⁽⁷⁴⁾, naar verwachting gestaag zal groeien.
- (130) PCC voert aan dat wanneer klager suggereert dat het aanbod van MCA de vraag overtreft, hij de gegevens verkeerd interpreteert. Klager voert aan dat tussen 2010 en 2016 op de Europese markt 200 kt MCA per jaar werd geproduceerd, maar dat slechts ongeveer 144-147 kt/jaar werd verbruikt, wat zou betekenen dat de 42 kt/jaar die PCC na het project produceert, overbodig is (zie de overwegingen 26 en 27 van het inleidingsbesluit). PCC voert aan dat de simplistische methode van het optellen van de maximale nominale capaciteit van productiefaciliteiten geen weerspiegeling is van de realiteit dat productielocaties als normaal onderdeel van hun onderhoudsproces te maken hebben met systemische, regelmatige en onvermijdelijke onderbrekingen van de productie: de werkelijke productiecapaciteit ligt dicht bij 80-90 % van de nominale capaciteit ⁽⁷⁵⁾. PCC suggereert dat de totale vraag op de MCA-markt voor Europa en de VS ongeveer [255-305] kt/jaar zou bedragen, terwijl het aanbod [215-258] kt/jaar bedraagt; het tekort van [34-40] kt/jaar komt overeen met de feitelijke aanbodcapaciteit — en niet de nominale capaciteit — van het project.
- (131) PCC merkt op dat de eigen handelingen van klager in tegenspraak zijn met zijn veronderstelde interpretatie van de markt. In zijn officiële marketingverslagen heeft klager MCA herhaaldelijk gepresenteerd als een veelbelovende markt met dynamische groei en heeft hij ook benadrukt dat hij niet in staat is om in de vraag van klanten te voorzien (verslag van 2013). In 2018 kondigde hij ook aan dat hij zijn productie- en opslagcapaciteit zou uitbreiden ⁽⁷⁶⁾.

⁽⁷¹⁾ PCC verwijst naar het Markets & Markets Research Report, waarin wordt gewezen op een groei van de CMC-markt met [4-4,6] % (in waarde) in de periode 2015-2020, en de prognose van Global Market Insights, waaruit een stijging van meer dan [4-4,2] % van het CAGR (afhankelijk van het gebruik) in de periode 2017-2023 blijkt.

⁽⁷²⁾ In 2016 werd ongeveer 50 kt CMC uit de Unie uitgevoerd, wat naar verwachting zal toenemen tot 100 kt in 2018. PCC heeft voor deze cijfers geen bronnen verstrekt.

⁽⁷³⁾ PCC verwijst naar het verslag "Chemdata International" van 2018 van de Europese Raad van de Chemische Nijverheid ("CEFIC") ("Facts & Figures of the European chemical industry").

⁽⁷⁴⁾ Ongeveer 80 % van de vraag naar MCA in de VS wordt gedekt door invoer uit het duopolie van klager en Akzo Nobel; de binnenlandse productie in de VS zal naar verwachting niet toenemen. PCC heeft voor deze beweringen geen bronnen verstrekt.

⁽⁷⁵⁾ PCC geeft aan dat Siemens en CEFIC dit cijfer bevestigen.

⁽⁷⁶⁾ PCC merkt op dat Akzo Nobel ook de bouw van een nieuwe MCA-fabriek in India had aangekondigd.

- (132) Wat de marktvooruitzichten betreft, merkt PCC op dat Akzo Nobel en klager beide in de afgelopen jaren investeringen in MCA hebben aangekondigd ⁽⁷⁷⁾. PCC voert aan dat dit bewijst dat de steunmaatregelen de marktcapaciteit van de gevestigde exploitanten niet hebben verminderd. Bovendien kondigde Nouryon (voorheen Akzo Nobel) in augustus 2020 aan dat het zijn MCA-productiecapaciteit in Nederland zou uitbreiden, waarbij het met name opmerkte dat MCA nodig is in sterk groeiende sectoren, waaronder gewasbeschermingsmiddelen in Noord- en Zuid-Amerika, en farmaceutische producten in India en andere opkomende markten. PCC voert aan dat deze investering werd gedreven door dezelfde ogenschijnlijke dynamische marktvraag die aan het project ten grondslag lag. PCC merkt ook op dat de aankondiging van Nouryon het standpunt van PCC bevestigt dat de MCA-markt ten minste bestaat in de EER en de VS, als deze geen wereldmarkt is.
- (133) PCC benadrukt dat het relevante gegevens heeft onderzocht die beschikbaar waren toen het besloot in het project te investeren. Volgens het MCA-verslag van Tecnon Orbichem voor de periode 2008-2018 (het "Tecnon Orbichem-verslag") werd het CAGR voor MCA-verbruik voor 2005-2015 geraamd op [2-2,4] % voor Europa en Noord- en Zuid-Amerika, met een mogelijk CAGR van [2,5-3]-[3-3,6] % wereldwijd. In een verslag dat in 2010 werd opgesteld, voorspelde Kline & Company een grote toename van de jaarlijkse Europese productie van CMC ([3-3,6] %) en TGA ([2,5-3] %) — de belangrijkste toepassingen voor MCA. In een rapport van SRI Consulting uit 2011 (het "SRI-rapport van 2011") ⁽⁷⁸⁾ werd ondertussen opgemerkt dat de markt voor oppervlakreactieve stoffen in Noord-Amerika het grootste effect had op het verbruik van MCA, dat de vraag naar CMC in de petrochemische industrie was toegenomen en dat de situatie in de polyvinylchloride-industrie, waar TGA wordt gebruikt, zeer goed was. Er werd gewezen op een regelmatige toename van het verbruik van azijnzuur in de VS voor de periode 2004-2008, die alleen werd verstoord door de wereldwijde economische crisis in 2009. Tecnon Orbichem meldde soortgelijke bevindingen voor de Europese markt, met een stijging van het MCA-verbruik voor oppervlakreactieve stoffen ([2,5-3]-[3-3,6] % per jaar), CMC ([1,9-2,3] % per jaar) en TGA ([0,9-1,1]-[1,9-2,3] % per jaar). Uit de gegevens van SRI bleek ook een sterke stijging van de vraag naar MCA in Midden- en Oost-Europa (met een CAGR in de periode 2002-2010 van [8,2-9,5] %).
- (134) PCC benadrukt dat de belangrijkste reden voor het project de uitbreiding van de bestaande chloorwaardeketen binnen de PCC-groep tot stoffen met veelbelovende marktvooruitzichten was. MCA paste binnen deze strategie, aangezien chloor de belangrijkste grondstof voor de productie ervan is, en de MCA-markt werd beschouwd als een markt met beperkte volatiliteit vanwege de grote diversiteit van de eindmarkten, waarvan de belangrijkste trends in de richting van mondiale groei vertoonden. Gezien de duopolistische structuur van de MCA-markt, de goed gebruikte capaciteiten van de leden van het duopolie op de markten van de EU en de VS, een voortdurend toenemende vraag naar MCA die grotendeels immuun is voor schommelingen in de economie op korte en middellange termijn, en een passend intern chlooraanbod binnen de PCC-groep, werd het project als een legitieme en redelijke investering beschouwd.

4.1.3.2.3. Regionale effecten van de steun

- (135) PCC herinnert eraan dat de investering wordt gedaan in een gebied dat in aanmerking komt voor regionale steun op grond van artikel 107, lid 3, punt a), van het Verdrag, dat voor de periode 2007-2013 een bbp per hoofd van de bevolking van slechts 47,52 % van het gemiddelde van de EU-25 had. Dat gebied bleef in de periode 2014-2021 een steungebied onder a), met een bbp per hoofd van de bevolking van 65,33 % van het gemiddelde van de EU-25. Bovendien is het specifieke gebied waarin het project zich bevindt nog sterker achtergesteld dan het gebied als geheel en had het in de periode voorafgaand aan de investering een werkloosheidspercentage van 21,6 %, waarvan 46 % langdurig werklozen waren.
- (136) Met het project werden 150 directe banen geschapen, onder meer voor hooggekwalficeerde ingenieurs en productiemanager. Het leidde ook tot naar schatting 600 indirecte banen, ook voor lokale leveranciers. De arbeidsomstandigheden bij PCC zijn beter dan het standaardprofiel in dit gebied, bijvoorbeeld vanwege toegang tot opleiding en voordelen in natura.

⁽⁷⁷⁾ PCC herinnert eraan dat de Commissie in de voetnoten 36 en 37 van het inleidingsbesluit heeft opgemerkt dat klager de productiecapaciteit van zijn Indiase fabriek in 2008 met 22 kt en van zijn Chinese fabriek in 2013 met 25 kt heeft verhoogd, terwijl Akzo Nobel de capaciteit in zijn MCA-fabriek in 2002, 2010 en 2012 met respectievelijk 25 kt, 60 kt en 100 kt heeft verhoogd.

⁽⁷⁸⁾ Chemical European Handbook — SRI Consulting Marketing Research Report Monochloroacetic Acid, juli 2011.

- (137) PCC werkt nauw samen met universiteiten en studentengemeenschappen, onder meer door het aanbieden van stages, workshops, opleidingen, partnerschappen voor prijsvragen, praktische opleidingen en bonussen voor onderwijsresultaten, het opzetten van programma's voor beschermheerschap met lokale scholen en het deelnemen aan een breed scala aan sociale evenementen.
- (138) PCC geeft aan dat het project investeringen in zekerheden in de regio door andere ondernemingen heeft gestimuleerd, die verband houden met de MCA-faciliteit, waarbij met name ondernemingen binnen de PCC-groep betrokken waren, maar ook enkele andere externe ondernemingen (bv. externe logistieke aanbieders). Bovendien waren de belangrijkste innovatiedoelstellingen van het project een uitgangspunt voor verdere onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten binnen PCC en door PCC in samenwerking met een netwerk van wetenschappelijke instellingen en deskundige ondernemingen op het gebied van onderzoek en ontwikkeling (O&O), bijvoorbeeld [...], waardoor een overloopeffect op het gebied van kennis werd gecreëerd. Het project bood ook een springplank voor latere O&O-projecten die werden geselecteerd voor afzonderlijke door de EU gefinancierde steun.
- (139) Daarnaast biedt het project een platform voor activiteiten om de gevolgen van de productie van MCA voor het milieu te beperken, bijvoorbeeld door het lage energieverbruik in het innovatieve productieproces ervan.
- (140) Met het project zijn aanzienlijke synergieën tot stand gebracht met andere PCC-installaties en regionale activiteiten, wat gunstig is voor het milieu en waarmee wordt voorkomen dat gevaarlijke materialen over de weg worden vervoerd.
- (141) Het project heeft geleid tot aanzienlijke belastingoverdrachten naar de overheidsbegroting en een verbetering van de industriële infrastructuur in het gebied, ten voordele van alle lokale bedrijven.

4.2. **Opmerkingen van andere derden** ⁽⁷⁹⁾

- (142) PCC SE, de holdingmaatschappij van de PCC-groep, merkte op dat PCC sinds de voltooiing van de fabriek [...] was (de opschaling en de commerciële verkoop van MCA begonnen eind 2016). Het chloor dat PCC in zijn productieproces gebruikt, wordt geleverd door PCC Rokita, dat zich op dezelfde locatie bevindt, en op zijn beurt [...] de MCA levert die het nodig heeft voor de productie van oppervlakteactieve stoffen. PCC werkt nauw samen met logistieke dochterondernemingen PCC Autochem Sp. z o. o. en PCC Intermodal SA.
- (143) PCC SE merkt op dat PCC een van de slechts drie ondernemingen ter wereld is die over eigen technologie beschikken om MCA van topkwaliteit te produceren, en dat de innovatieve productiefaciliteit de enige van haar soort in Oost-Europa is. PCC ontvangt uitstekende feedback van klanten en heeft prijzen voor duurzaamheid gewonnen (net als PCC Exol). PCC SE beschrijft de positieve invloed van PCC Rokita in de regio en merkt op dat het project een voortzetting, consolidatie en versterking van het succes van [...] is. PCC SE verzoekt de Commissie rekening te houden met de synergieën, efficiëntieverbeteringen en positieve effecten van de investering van PCC in Neder-Silezië, die zonder de betrokken steun niet zouden zijn verwezenlijkt.
- (144) Voorts heeft PCC SE zijn opmerkingen van 14 maart 2019, die het in het kader van het eerste onderzoek van de steunmaatregelen door de Commissie had ingediend, opnieuw ingediend, waarbij het opmerkte dat deze nog steeds relevant waren. In die opmerkingen wees het met name op het duopolistische karakter van de MCA-markt, de voordelen van PCC en zijn bezorgdheid dat klager bij de Commissie een onachtzame klacht had ingediend in een poging om de staatssteunregels te instrumentaliseren om druk uit te oefenen op een nieuwe concurrent.
- (145) PCC Autochem Sp. z o. o., dat gespecialiseerd is in het weg- en intermodaal vervoer van vloeibare chemische stoffen, schetste de voordelen die het heeft ondervonden van samenwerking met PCC, waaronder een verbetering van de veiligheid van werknemers (bijvoorbeeld door de opleiding van personeel ter voorbereiding van het vervoer van de producten van PCC), de verbetering van het concurrentievermogen (bijvoorbeeld door een grotere zichtbaarheid en geloofwaardigheid van het merk PCC Autochem), de stabiliteit van de marktmacht en de ontwikkeling van ervaring.

⁽⁷⁹⁾ In dit punt 4.2 geeft de Commissie een samenvatting van de opmerkingen die zij naar aanleiding van het inleidingsbesluit van derden heeft ontvangen, ongeacht of die derden als "belanghebbenden" in de zin van artikel 1, punt h), van Verordening (EU) 2015/1589 zouden worden aangemerkt.

- (146) PCC Exol SA, producent van oppervlakteactieve stoffen voor de industrie, [...]. PCC Exol SA wijst erop dat PCC een betrouwbare en transparante zakenpartner is die MCA van de hoogste kwaliteit en zuiverheid levert, wat bijzonder belangrijk is voor [...], aangezien het componenten van cosmetica en producten voor persoonlijke verzorging zijn.
- (147) Zesentwintig werknemers van PCC hebben getuigenissen ingediend, waaruit het belang van het project voor de regio blijkt. Zij benadrukten dat PCC stabiele en verrijkende werkgelegenheid biedt in een gebied dat te kampen heeft met een gebrek aan banen. Er worden tal van hooggekwalificeerde jongeren bij de werkzaamheden betrokken; PCC stelt hen in staat gebruik te maken van opleidingsmogelijkheden en hun carrière te ontwikkelen, en zorgt tegelijkertijd voor zekerheid voor gezinnen in het gebied. Het project is een integraal onderdeel van het economische en sociale weefsel van de regio en als de steunmaatregelen worden ingetrokken, kunnen de gevolgen voor het gebied ernstig zijn.
- (148) De raad van bestuur van de Neder-Silezische vakbond NSZZ, "Solidarność", merkte op dat PCC het project naar behoren heeft uitgevoerd, met een groot bedrag aan financiële middelen. Dit zou zonder de steunmaatregelen niet mogelijk zijn geweest. PCC en het project zijn belangrijk voor de lokale gemeenschap, en zorgen voor meer directe en indirecte werkgelegenheid en meer lokale belastinginkomsten die kunnen worden gebruikt voor de ontwikkeling van de regio. Het verlies van staatssteun zou rampzalige gevolgen hebben voor PCC, de PCC-groep en de werknemers van PCC en hun gezinnen.
- (149) SEDA Group Sp. z o. o., een Poolse bouwonderneming die met PCC aan het project werkte, merkte op dat het met PCC een nieuwe klant heeft verworven, waarmee het vruchtbaar samenwerkt. Dankzij zijn samenwerking met de PCC heeft het banen kunnen creëren en uitrusting en opleiding voor het personeel kunnen aanbieden.
- (150) ARAPneumatik L.T.M. Kościelniak Sp. j, een leverancier van PCC, voerde aan dat het project zowel de afzet als de werkgelegenheid heeft doen toenemen en een impact heeft gehad voor zijn lokale partners. Het verlies van PCC als stabiele klant zou grote gevolgen hebben.
- (151) Het Centraal Mijnbouwinstituut (Główny Instytut Górnictwa) verleende analytische en onderzoeksdiensten aan PCC, waarmee de kennisoverdracht werd gefaciliteerd, en ervaring werd opgedaan door zowel het instituut als zijn installatie voor milieumonitoring (Zakład monitoringu Środowiska GIG). Het onderstreept de innovatie van het project en het feit dat het heeft bijgedragen tot aanzienlijke resultaten op het gebied van O&O.
- (152) Proton SC, een leverancier van PCC, merkt op dat het dankzij zijn stabiele samenwerking met PCC in staat is geweest zijn activiteiten te ontwikkelen en zijn omzet te verhogen.
- (153) ABB Sp. z o. o., dat controle- en meetapparatuur aan PCC leverde, gaf aan dat het dankzij zijn samenwerking met PCC een stabiele afnemer heeft en deze samenwerking het bedrijf in staat heeft gesteld de productie van zijn gespecialiseerde apparatuur te ontwikkelen, zijn verkoopomzet te verhogen en de technische kennis van zijn personeel te verbeteren.
- (154) Rinnen Polska Sp. z o. o. Spedycja Międzynarodowa, een vervoersonderneming, verklaart dat de door PCC toegewezen vervoersopdrachten leiden tot geoptimaliseerde activiteiten, die zich rechtstreeks vertalen in een hogere rentabiliteit, en tot een vermindering van het brandstofverbruik en de uitstoot. Het bedrijf schat dat zijn werkzaamheden met PCC hebben geleid tot een toename van de werkgelegenheid met 3,5 nieuwe posten en tot indirecte voordelen voor veel sectoren van de automobiellindustrie, zoals leveranciers van operationele onderdelen.
- (155) VTU Engineering GmbH, onderdeel van de VTU-groep, die fabrieken voor de procesindustrie ontwerpt, merkte op dat het reeds lang — sinds zijn oprichting — met PCC samenwerkt, waardoor wederzijdse ontwikkeling op het gebied van wetenschap en onderzoek mogelijk is gemaakt. Het VTU-team dat de projecten van PCC beheert, is voornamelijk gevestigd in Oostenrijk en Italië, wat een positief effect heeft op die andere bedrijfsonderdelen. Met het project wordt de innovatie bevorderd en gezorgd voor kennisoverdracht naar Brzeg Dolny.
- (156) Het onderzoeksnetwerk "Łukasiewicz — PORT Polish Centre of Technological Development" benadrukte het positieve effect van het project op de ontwikkeling van de regio, onder meer doordat hiermee de arbeidsmarkt wordt verbreed, de samenwerking met bedrijven wordt ontwikkeld en ondernemerschap wordt gestimuleerd. De steunmaatregelen zijn nodig om de ontwikkeling van PCC te stimuleren en zijn innovatie naar de markt over te hevelen.

- (157) Bulk Tainer Logistics Limited, een tankexploitant, merkt op dat het sinds het begin van de samenwerking met PCC in 2016 heeft gezorgd voor meer stabiliteit in de regio dankzij het regelmatige vervoer van MCA van en naar Polen, waardoor het concurrentievermogen van zijn maatregelen aanzienlijk kan worden vergroot en het aantal lokale onderaannemers kan toenemen. Zijn merk geniet meer erkenning en geloofwaardigheid op de lokale markt. Dankzij de samenwerking met PCC kon het meer banen scheppen, meer ervaring opdoen en zijn vervoerstechnologieën ontwikkelen.
- (158) Het lokale bestuur van het district Wołowski merkte op dat de oprichting van de bijzondere economische zone Wałbrzych heeft geleid tot een instroom van waardevolle investeringen, die grote gevolgen hebben gehad voor de economische en sociale ontwikkeling van het district. Het is ervan overtuigd dat alle verwachte voordelen van het project zijn gerealiseerd, met name een daling van de werkloosheid, door het scheppen van 170 banen, waarvan er 120 worden ingevuld door inwoners van Wołowskie. De investering bevordert ook het ondernemerschap in de regio en heeft een rechtstreeks effect op de ontwikkeling van innovatieve technologieën op het gebied van chemische technologie.
- (159) Het gemeentebestuur van Wołów merkt op dat een deel van de bijzondere economische zone Wałbrzych onder zijn bevoegdheid valt en dat het actief betrokken is bij de ontwikkeling ervan, wat een positief effect heeft gehad op de gemeente, de werkgelegenheid en het ondernemerschap.
- (160) De gouverneur van de provincie Neder-Silezië benadrukt dat het project gelegen is in een gebied met aanhoudende deprivatie en dat elke investering in de regio zichtbaar bijdraagt tot de verbetering van de omstandigheden ervan. De chemische sector is in de regio aangemerkt als een belangrijke industrie, met potentieel voor aanzienlijke innovatie en uitvoering, en betere banden tussen de particuliere sector en de onderzoeksgemeenschap. Het project sluit aan bij de regionale en nationale strategie en het beleid van de Unie, biedt aantrekkelijke werkgelegenheid en leidt tot kennisoverdracht naar Polen.
- (161) Het gemeentebestuur van Miękinia, de gemeente die grenst aan de locatie van het project, bevestigt de positieve impact ervan op de sociaal-economische ontwikkeling van de regio, door het scheppen van meer dan 150 nieuwe banen, wat ook heeft geleid tot een grotere diversiteit en een verrijkt aanbod van werknemers, en tot bijkomende indirecte banen. De aanwezigheid van een grootschalige werkplek op hoogtechnologisch gebied biedt enorme ontwikkelingskansen voor de lokale arbeidsmarkt en stimuleert investeringen in Miękinia. Betere arbeidsomstandigheden verbeteren de levenskwaliteit in de gemeenschap en dragen bij tot de opbouw van een gevoel van sociale identiteit.
- (162) Het gemeentebestuur van Brzeg Dolny sprak zijn bezorgdheid uit over het feit dat de positieve effecten van het project op de werkgelegenheid, innovatie en lokale belastinginkomsten, economie en ondernemerschap verloren zouden kunnen gaan.
- (163) De Politechnika Wroclawska betoogt dat het project van aanzienlijk belang is voor Neder-Silezië, door de bijdrage ervan aan de ontwikkeling van O&O en onderwijs, de bevordering van Neder-Silezië als producent van kwaliteitsproducten op de internationale markt, de vermindering van de werkloosheid en de verbetering van de regionale, nationale en internationale samenwerking.
- (164) De Poolse kamer voor chemische industrie onderstreepte het belang van het project voor Polen, Europa en de chemische industrie, aangezien het uitstekende producten produceert in een innovatieve installatie, die van belang is voor de wereldwijde ontvangers van MCA. Met het project treedt een nieuwe speler tot de MCA-markt toe en worden nieuwe en duurzame banen in de regio (en in Duitsland) gecreëerd. Het doen van de investering in Polen voorkomt dat investeringen vanuit Europa, naar China of India worden verplaatst. Met het project wordt een einde gemaakt aan het vervoer van chloor⁽⁸⁰⁾ en wordt zo de bescherming van het milieu verbeterd. Voor de chemische industrie is het duidelijk dat, aangezien het project riskant, moeilijk uit te voeren en zeer innovatief was, het zonder overheidssteun niet volledig had kunnen worden uitgevoerd. Sinds PCC tot de MCA-markt is toegetreden, is de situatie op de markt aanzienlijk verbeterd, zowel wat betreft de beschikbaarheid en de voorzieningszekerheid als de kwaliteit van de dienstverlening. De intrekking van de steun vormt een ernstige bedreiging voor het project en de PCC.

⁽⁸⁰⁾ Aangezien het project naast de chloorleverancier van PCC, PCC Rokita SA, gevestigd is, een andere onderneming die deel uitmaakt van de PCC-groep.

- (165) PC Logistic Sp. z o. o. merkt op dat de samenwerking met PCC als vervoersbedrijf heeft geholpen om onder meer zijn processen, de opleiding van het personeel en de uitrusting te verbeteren. Dit heeft geleid tot meer merkbekendheid en een betere marktpositie.
- (166) Een burger die beweert deskundig te zijn op het gebied van gewasbeschermingstechnologie, wijst op het innovatieve karakter van het werk van PCC en merkt op dat het project het mogelijk heeft gemaakt een pakket moderne chemische producten uit te breiden dat aanzienlijke gevolgen zal hebben voor het concurrentievermogen van de Europese economie. Hij merkt op dat de Reach-verordening ⁽⁸¹⁾ de kosten voor bedrijven heeft verhoogd, waardoor staatssteun nodig is voor bedrijven zoals PCC om nieuwe producten te ontwikkelen. [...] Bestaande [...] in Polen zouden gedwongen zijn dit over lange afstanden te vervoeren, waardoor de kosten stijgen en de milieurisico's en emissies toenemen. Dit kan ook leiden tot aanzienlijke verstoringen van de ongelijke industriële ontwikkeling van de Unie.
- (167) De derde partijen geven aan dat de intrekking van de steunmaatregelen aanzienlijke negatieve gevolgen zou hebben voor de plaatselijke economie en bevolking.
- (168) Naast de derden die opmerkingen bij de Commissie hebben ingediend, waren bij het antwoord van PCC op het inleidingsbesluit ook verklaringen van GEA Process Engineering Sp. z o. o. en de Maria Curie-Skłodowska-universiteit in Lublin gevoegd, waarin zij hun samenwerking met PCC prezen.

5. OPMERKINGEN VAN POLEN

- (169) In dit deel worden de opmerkingen van Polen over het inleidingsbesluit beschreven. Deze opmerkingen omvatten de opmerkingen van Polen over de opmerkingen van derden die in niet-vertrouwelijke vorm bij Polen zijn ingediend. Dit deel bevat ook nadere informatie die Polen naar aanleiding van specifieke vragen van de Commissie heeft verstrekt.

5.1. Gevolgen van de bevestiging van EFRO-medefinanciering voor een groot project

- (170) Alvorens de in het inleidingsbesluit aan de orde gestelde kwesties te bespreken, heeft Polen zijn standpunt uiteengezet dat de analyse die de Commissie vóór de vaststelling van het besluit betreffende het grote project had uitgevoerd, de meeste van haar bezwaren met betrekking tot het project reeds had moeten wegnemen. Volgens Polen kan de Commissie haar eigen beoordeling in het kader van het besluit betreffende het grote project niet buiten beschouwing laten. In het kader van deze beoordeling onderzocht de Commissie de aard en de structuur van de betrokken markt. Bovendien was die beoordeling overeenkomstig artikel 41, lid 1, van Verordening (EG) nr. 1083/2006 vereist om de samenhang van het project met het cohesie- en ander beleid, waaronder het mededingingsbeleid, te bevestigen ⁽⁸²⁾. Hoewel Polen erkent dat de procedure uit hoofde van Verordening (EG) nr. 1083/2006 niet dezelfde is als de procedure uit hoofde van artikel 108, lid 3, van het Verdrag, acht Polen het niettemin redelijk om aan te nemen dat de conclusies van de Commissie in het besluit betreffende het grote project moeten gelden voor andere procedures, waaronder controles op de naleving van de staatssteunregels.
- (171) Polen merkt ook op dat de gewijzigde subsidieregeling aan een audit was onderworpen, die betrekking had op de naleving van het staatssteunbeleid. Op 4 april 2017 stelde de Commissie ⁽⁸³⁾ de Poolse autoriteiten in kennis van de resultaten van de audit en maakte zij geen bezwaar met betrekking tot de regelmatigheid van de in het kader van die regeling verleende steun ⁽⁸⁴⁾.

⁽⁸¹⁾ Verordening (EG) nr. 1907/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 18 december 2006 inzake de registratie en beoordeling van en de autorisatie en beperkingen ten aanzien van chemische stoffen (REACH), tot oprichting van een Europees Agentschap voor chemische stoffen, houdende wijziging van Richtlijn 1999/45/EG en houdende intrekking van Verordening (EEG) nr. 793/93 van de Raad en Verordening (EG) nr. 1488/94 van de Commissie alsmede Richtlijn 76/769/EEG van de Raad en de Richtlijnen 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG en 2000/21/EG van de Commissie (PB L 396 van 30.12.2006, blz. 1, <http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1907/oj>).

⁽⁸²⁾ Artikel 41, lid 1, van Verordening (EG) nr. 1083/2006 luidde als volgt: "De Commissie beoordeelt het groot project, indien nodig met behulp van externe deskundigen waaronder de EIB, op basis van de in artikel 40 bedoelde elementen, de samenhang met de prioriteiten van het (de) betrokken operationele programma(s), de bijdrage tot het bereiken van de doelstellingen van die prioriteiten en de samenhang met de andere beleidstakken van de Unie."

⁽⁸³⁾ Diensten van het directoraat-generaal Regionaal Beleid en Stadsontwikkeling.

⁽⁸⁴⁾ Brief van de Commissie (DG REGIO) van 4 april 2014 — Programme: Innovative Economy Operational Programme CCI: 2007PL161PO001, Final conclusions on mission no 2013/PL/REGIO/C4/1502/1 (definitief auditverslag bijgevoegd).

- (172) In die omstandigheden is Polen van mening dat een negatieve beslissing over de toekenning zowel voor Polen als voor PCC in strijd zou zijn met het vertrouwens- en het rechtszekerheidsbeginsel. De beoordeling door de Commissie van de relevante markt en de mededingingssituatie die door de Commissie is goedgekeurd in het kader van de procedure die tot het besluit betreffende het grote project heeft geleid, moet voor haar ook bindend zijn bij de beoordeling van de belastingvrijstelling.

5.2. Verenigbaarheid van de steun met Verordening (EG) nr. 800/2008

- (173) De Poolse autoriteiten hebben opmerkingen ingediend over de verenigbaarheid van de steunmaatregelen met Verordening (EG) nr. 800/2008.

5.2.1. De gewijzigde subsidieregeling

- (174) Polen is het niet eens met de voorlopige conclusie van de Commissie dat de gewijzigde subsidieregeling onrechtmatig is toegepast met ingang van 2 maart 2010, toen de IEOP-wijzigingsbeschikking werd vastgesteld, aangezien Polen betwist dat het overeenkomstig artikel 9, lid 1, van Verordening (EG) nr. 800/2008 een geactualiseerd formulier voor het verstrekken van beknopte gegevens betreffende die regeling had moeten verstrekken. Het geeft aan dat de enige bij de IEOP-wijzigingsbeschikking ingevoerde wijziging die relevant was voor Verordening (EG) nr. 800/2008, de verhoging van de maximaal toegestane steunintensiteit van 25 naar 30 % was, en dat dit niet hoger was dan het maximum dat was vastgesteld in de Poolse regionale-steunkaart voor de periode 2007-2013.
- (175) Polen merkt op dat de Commissie in het inleidingsbesluit suggereert dat de wijziging van de subsidieregeling op vergelijkbare wijze moet worden gezien als een wijziging van bestaande steun in de zin van Verordening (EG) nr. 659/1999. In artikel 4, lid 1, van Verordening (EG) nr. 794/2004 ⁽⁸⁵⁾ van de Commissie is gespecificeerd dat een wijziging in bestaande steun iedere wijziging is, met uitzondering van aanpassingen van louter formele of administratieve aard die de beoordeling van de verenigbaarheid van de steunmaatregel niet kunnen beïnvloeden.
- (176) Polen herinnert er echter aan dat steunregelingen die onder een groepsvrijstelling vallen, geen “bestaande steun” zijn in de zin van Verordening (EG) nr. 659/1999 en niet vooraf op verenigbaarheid worden beoordeeld. De noodzaak en het doel van het indienen van het formulier voor het verstrekken van beknopte gegevens moeten daarom alleen worden beoordeeld in het licht van de overeenstemming met Verordening (EG) nr. 800/2008. Dit verschilt van een wijziging van bestaande steun, waarbij de verenigbaarheid reeds eerder is beoordeeld, zodat elke wijziging moet worden bevestigd als vallend binnen de verenigbaarheidscriteria.
- (177) Volgens de Poolse autoriteiten hebben de rechterlijke instanties van de Unie geen uitspraak gedaan over de toepassing van artikel 9, lid 1, van Verordening (EG) nr. 800/2008. Advocaat-generaal Wahl heeft echter aangegeven dat het doel hiervan was de Commissie in staat te stellen om doeltreffend en snel te controleren of de betrokken lidstaat de vrijstellingsvoorwaarden in acht heeft genomen ⁽⁸⁶⁾. Polen benadrukt dat de gewijzigde subsidieregeling voldeed aan de voorwaarden voor vrijstelling, aangezien met de verhoging van de steunintensiteit het toegestane maximum niet werd overschreden. Bovendien bleef de eerder in het *Publicatieblad van de Europese Unie* bekendgemaakte informatie over de subsidieregeling geldig. Polen merkt hoe dan ook op dat de Commissie de gewijzigde subsidieregeling heeft gecontroleerd en dat zij geen bezorgdheid heeft geuit over de overeenstemming ervan met Verordening (EG) nr. 800/2008 (overweging 33).

5.2.2. De subsidie

- (178) In het licht van zijn standpunt in de overwegingen 174 tot en met 177 is Polen van mening dat de subsidie niet onrechtmatig omdat deze op grond van een onrechtmatige regeling zou zijn verleend. Polen voert ook aan dat het steunverleningsbesluit de verplichte verwijzingen bevatte die artikel 3, lid 2, vereist, aangezien in overweging 7 van de subsidieovereenkomst wordt verwezen naar Verordening (EG) nr. 800/2008 en de verwijzing naar de bekendmaking ervan. In de subsidieovereenkomst wordt ook verwezen naar de IEOP-beschikking, die een uitdrukkelijke verwijzing naar Verordening (EG) nr. 800/2008 bevat, en met name naar hoofdstuk I en artikel 13 daarvan. Voorts verklaart Polen dat de subsidieovereenkomst een kopie van de subsidieaanvraag bevat, die ook een verwijzing naar Verordening (EG) nr. 800/2008 en artikel 13 daarvan bevat.

⁽⁸⁵⁾ Verordening (EG) nr. 794/2004 van de Commissie van 21 april 2004 tot uitvoering van Verordening (EU) 2015/1589 van de Raad tot vaststelling van nadere bepalingen voor de toepassing van artikel 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (PB L 140 van 30.4.2004, blz. 1, <http://data.europa.eu/eli/reg/2004/794/oj>).

⁽⁸⁶⁾ Conclusie van advocaat-generaal Wahl van 17 maart 2016, Dilly's Wellnesshotel GmbH, C-493/14, ECLI:EU:C:2016:174, punten 64-66.

- (179) Wat betreft de indiening van beknopte gegevens over individuele steun voor een groot investeringsproject, zoals vereist op grond van artikel 9, lid 4, van Verordening (EG) nr. 800/2008, merkt Polen op dat deze op 21 juni 2012 aan de Commissie zijn toegezonden. Polen stelt dat elk gebrek in verband met de te late indiening ervan moet worden gerectificeerd vanaf de datum waarop de Commissie de gegevens heeft ontvangen. Vóór de indiening van de gegevens werd aan PCC geen steun ter beschikking gesteld, met name omdat zijn definitieve recht om de steun te ontvangen afhankelijk was van de goedkeuring door de Commissie van de medefinanciering uit het EFRO.

5.2.3. *De belastingvrijstelling*

5.2.3.1. Verschil in in aanmerking komende kosten

- (180) Polen betwist dat PCC de steunverlenende autoriteiten heeft misleid door verschillende bedragen aan in aanmerking komende kosten voor het project in het kader van de subsidie- en belastingvrijstellingsaanvragen in te dienen.
- (181) Ten eerste geeft Polen aan dat de regels inzake subsidiabiliteit van uitgaven in het kader van operationele programma's, zoals het IEOP, strenger zijn dan de staatssteunregels voor in aanmerking komende kosten (die van toepassing waren op de belastingvrijstelling). Sommige kosten die voor staatssteun in aanmerking komen, kunnen derhalve niet worden aangemerkt als kosten die in aanmerking komen voor Uniefinanciering.
- (182) Ten tweede sloot Polen zich aan bij de opmerking van PCC (overwegingen 86 en 87) dat de subsidieaanvraag was ingediend op basis van prognoses die op die datum beschikbaar waren. De aanvankelijke raming van ongeveer 223 miljoen PLN (54 miljoen EUR) (in contante waarde) werd in de daaropvolgende jaren herzien na verificatie van de technologische en financiële aspecten van het project door Siemens Group. De analyse van Siemens Group ⁽⁸⁷⁾, waarvan Polen een kopie heeft verstrekt, leidde tot een verhoging van de kosten van het project tot ongeveer 300 miljoen PLN (72 miljoen EUR) (in nominale waarde), wat zou hebben geleid tot een lager dan vereist rendement op investeringen. Aangezien de procedures voor de uitbetaling van IEOP-middelen het onmogelijk maakten het subsidiebedrag voor het project te verhogen ⁽⁸⁸⁾, was het niet nodig om de in het kader van de subsidie vastgestelde in aanmerking komende kosten te actualiseren. Het geactualiseerde bedrag van de in aanmerking komende kosten werd in plaats daarvan aangegeven in de aanvraag voor belastingvrijstelling.
- (183) Polen verklaart bovendien dat de ramingen van de investeringskosten volgens de bedrijfspraktijk in de sector in de loop van de tijd evolueren. Volgens de aanbeveling ⁽⁸⁹⁾ van de Association for the Advancement of Cost Engineering ("AACE International") wordt binnen het proces van raming van de investeringskosten onderscheid gemaakt tussen ten minste vijf nauwkeurighedsniveaus, van de vijfde klasse (laagste nauwkeurighedsniveau, aan het begin van de investeringsplanning) tot de eerste klasse (hoogste mate van nauwkeurigheid, aan het einde van de investeringsplanning). Polen merkt op dat de door Siemens uitgevoerde technologische en financiële verificatie van het project de overgang van de vierde klasse (studies of haalbaarheidsstudies) naar de derde klasse (budgettering, goedkeuring of controle) omvatte. De stijging tussen de vierde en de derde klasse was volledig in overeenstemming met de marktnormen.

⁽⁸⁷⁾ In het eindverslag van Siemens werd aangegeven dat de projectkosten waarschijnlijk (d.w.z. met een waarschijnlijkheid van 80 %) ongeveer 70 340 000 EUR zouden bedragen (77 290 000 EUR, inclusief een voorziening voor onvoorziene omstandigheden, op basis van het 80 %-kwantiel van de waarschijnlijkheidsverdeling van de totale investeringskosten). Het eindverslag werd in mei 2013 aan PCC verstrekt, maar Polen gaf aan dat Siemens zijn bevindingen in 2012 aan PCC had meegedeeld, terwijl het verslag in voorbereiding was.

⁽⁸⁸⁾ Polen merkt op dat, overeenkomstig artikel 4, lid 3, van de subsidieovereenkomst, alle uitgaven die het totale bedrag van de in aanmerking komende kosten overschrijden (d.w.z. meer dan 223 miljoen PLN (54 miljoen EUR) (in contante waarde)), met inbegrip van uitgaven die voortvloeien uit hogere projectkosten na de overeenkomst, niet in aanmerking komende uitgaven zijn die leiden tot een verhoging van de eigen bijdrage van de begunstigde. De overeenkomst voorzag derhalve in een verhoging van de kosten voor de uitvoering van het project, maar niet van het steunbedrag. Het in de subsidieovereenkomst vermelde subsidiebedrag is het maximumbedrag, zoals blijkt uit artikel 5, lid 1, ervan, maar indien de in aanmerking komende kosten van het project lager zouden zijn geweest dan oorspronkelijk was aangenomen, zou het subsidiebedrag dienovereenkomstig zijn verlaagd.

⁽⁸⁹⁾ Zie aanbevolen werkwijze van AACE International nr. 18R-97, "Cost estimate classification system – as applied in engineering, procurement, and construction for the process industries", TCM Framework: 7.3 – Cost Estimating and Budgeting 2005; 18R-97: Cost Estimate Classification System - As Applied in Engineering, Procurement, and Construction for the Process Industries (costengineering.eu) (laatst geraadpleegd op 29 juli 2024).

- (184) Polen onderstreept dat het feit dat PCC het recht op subsidie had verworven, niet betekende dat het een definitieve verplichting was aangegaan om het project uit te voeren, waardoor het onomkeerbaar zou worden; indien het had geweigerd verder te gaan, zou de weigering van de steun het enige gevolg zijn geweest. In het licht van de hogere kostenramingen kon het dus om verdere steun verzoeken. Het feit dat de subsidie op zich voor PCC ontoereikend zou zijn geweest om het project voort te zetten, blijkt duidelijk uit de documenten die het bij zijn verzoek om belastingvrijstelling indiende.

5.2.3.2. Stimulerend effect

- (185) Polen merkt op dat het arrest van de hoogste bestuursrechter (overweging 49) definitief is en hierin het geschil ten gunste van PCC is beslecht. De SEZ-vergunning is derhalve geldig en van kracht.
- (186) Polen merkt ook op dat PCC bij het aanvragen van de SEZ-vergunning moest aantonen dat de belastingvrijstelling voldeed aan de voorwaarden van artikel 8, lid 3, van Verordening (EG) nr. 800/2008.

5.2.3.3. Maximaal steunbedrag en cumulering

- (187) Polen betwist dat het maximale steunbedrag niet wordt vermeld in de SEZ-vergunning en dat het ontbreken van een verwijzing naar de subsidie hierin zou betekenen dat de steun boven de toegestane beperkingen zou worden verleend.
- (188) Polen legt uit dat de SEZ-vergunning geen op zichzelf staande handeling is en dat de reikwijdte van de steun en de voorwaarden voor het gebruik ervan zijn vastgelegd in de SEZ-wet en de SEZ-verordening. In de SEZ-verordening zijn maximale steunintensiteiten vastgesteld⁽⁹⁰⁾, evenals het maximaal toegestane steunbedrag voor grote investeringsprojecten⁽⁹¹⁾ en is bepaald dat de belastingvrijstelling, samen met andere steun, de maximale steunniveaus die in het kader van regionale steun zijn toegestaan, niet mag overschrijden⁽⁹²⁾. De verordening bevatte ook beperkingen op de cumulering van steun.
- (189) Polen legt verder uit dat het onderhandelingsverslag ook integraal deel uitmaakt van het steunverleningsbesluit. In dat verslag wordt de maximaal toegestane steun voor het project vastgesteld door het maximumbedrag van de projectkosten aan te geven en te verwijzen naar de verordening regionale-steunkaarten. Het bedrag van de beschikbare steun wordt bepaald door vermenigvuldiging van de maximale steunintensiteit met het bedrag van de in aanmerking komende kosten, dat zal worden vergeleken met de reeds ontvangen staatssteun (de subsidie), aan de hand van contante cijfers. Het beschikbare bedrag is de bovengrens van de som van alle voordelen die in de vorm van regionale steun voor het project zijn verkregen; indien andere vormen van steun worden verkregen voor een investering die in de bijzondere economische zone wordt uitgevoerd, moeten de cumuleringregels voor steun uit verschillende bronnen in acht worden genomen.

⁽⁹⁰⁾ Artikel 4, lid 1, van de SEZ-verordening luidt als volgt:

1. De maximale regionale investeringssteunintensiteit, berekend als de verhouding tussen het bruto-subsidie-equivalent en de in aanmerking komende kosten, bedraagt [...] 40 % — in [...] Dolnośląskie [...].

⁽⁹¹⁾ Artikel 4, leden 3 en 4, van de SEZ-verordening luidt als volgt:

3. In het geval van regionale steun die aan een ondernemer wordt verleend voor de uitvoering van een groot investeringsproject, wordt het maximale steunbedrag bepaald aan de hand van de formule:

$$I = R \times (50 \text{ miljoen EUR} + 0,5 \times B + 0,34 \times C),$$

waarbij de afzonderlijke symbolen het volgende betekenen:

I: de maximale waarde van de steun voor een groot investeringsproject;

R: de overeenkomstig lid 1 bepaalde steunintensiteit voor het investeringsgebied;

B: het bedrag van de in aanmerking komende kosten voor steun boven het equivalent van 50 miljoen EUR, met een maximum van 100 miljoen EUR;

C: het bedrag van de voor steun in aanmerking komende kosten dat hoger is dan het equivalent van 100 miljoen EUR.

4. Een groot investeringsproject moet worden opgevat als een nieuwe investering die gedurende een periode van drie jaar door een of meer ondernemers wordt gedaan, waarbij vaste activa op economisch ondeelbare wijze met elkaar worden verbonden en de voor steun in aanmerking komende kosten het equivalent van 50 miljoen EUR overschrijden en zijn berekend tegen de door de Nationale Bank van Polen aangekondigde wisselkoers op basis van prijzen en wisselkoersen op de datum van verlening van de vergunning.

⁽⁹²⁾ Artikel 3, lid 8, van de SEZ-verordening luidt als volgt:

De in lid 1 bedoelde steun in de vorm van een belastingvrijstelling mag samen met andere steun voor nieuwe investeringen of het scheppen van nieuwe arbeidsplaatsen worden toegekend, ongeacht de herkomst en de vorm ervan, mits de totale waarde van deze steun het in artikel 4 vastgestelde toegestane steunbedrag niet overschrijdt.

- (190) Daarnaast merkt Polen op dat PCC bij het aanvragen van de belastingvrijstelling de voorwaarden van de onderhandelingen en de specificaties van de essentiële voorwaarden van de onderhandelingen heeft aanvaard. Deze specificaties vermelden de rechtsgrondslagen die van toepassing zijn op de onderhandelingen, waaronder de SEZ-wet, de wet inzake staatssteun, de SEZ-verordening, de richtsnoeren van 2007 en Verordening (EG) nr. 800/2008. In de uitnodiging tot inschrijving, die voorafgaand aan de aanvraag werd gepubliceerd, werd opgemerkt dat elke verleende vergunning onderworpen zou zijn aan de SEZ-wet en de SEZ-verordening.
- (191) In de SEZ-vergunning zijn het minimum- en het maximumbedrag van de in aanmerking komende kosten vermeld, uitgedrukt in nominale waarden, namelijk respectievelijk 200 miljoen PLN (ongeveer 48 miljoen EUR) en 300 miljoen PLN (ongeveer 72 miljoen EUR). Volgens de SEZ-wet ⁽⁹³⁾ moet in een vergunning het bereik van in aanmerking komende uitgaven worden vastgesteld, terwijl de steun wordt beperkt door het maximumbedrag van de in aanmerking komende kosten te specificeren (als waarborg tegen prijschommelingen, wisselkoersen of andere factoren die kunnen bijdragen tot de stijging of daling van het totale bedrag). Het maximumbedrag van de in aanmerking komende kosten, uitgedrukt in contante waarde, bedroeg 271 513 408 PLN (65 143 935 EUR) ⁽⁹⁴⁾. Wanneer dit, samen met de subsidie, in aanmerking wordt genomen, kan de bovengrens worden bepaald van de staatssteun die in het kader van de SEZ-vergunning kan worden verkregen. Dat bedrag overschrijdt nooit de toegestane steunintensiteiten.
- (192) Polen merkt bovendien op dat PCC op basis van de inkomsten die het in de periode 2018-2022 heeft ontvangen, steun heeft ontvangen in de vorm van een belastingvrijstelling ten bedrage van 18 386 294 PLN (4 411 405 EUR) ⁽⁹⁵⁾, wat ver onder het toegestane maximum ligt.
- (193) Polen is derhalve van mening dat de belastingvrijstelling voldoet aan de voorwaarden van artikel 6, lid 2, en artikel 7, lid 1, van Verordening (EG) nr. 800/2008.

5.2.3.4. Gegevens en uitdrukkelijke verwijzing

- (194) Hoewel Polen erkent dat het de samenvatting van de gegevens betreffende de belastingvrijstelling zeer laat (16 juli 2015) heeft ingediend, is het van mening dat de indiening niettemin elke onregelmatigheid heeft verholpen, zodat de belastingvrijstelling in overeenstemming is met artikel 9, lid 4, van Verordening (EG) nr. 800/2008. Polen merkt als aanvullende overweging op dat het besluit om de belastingvrijstelling aan PCC toe te kennen onmiddellijk na de afgifte van de SEZ-vergunning op de website van de SEZ-beheerder bekend was gemaakt.
- (195) Met betrekking tot de vraag of de SEZ-vergunning de uitdrukkelijke verwijzingen bevatte die op grond van artikel 3, lid 2, van Verordening (EG) nr. 800/2008 vereist zijn, herinnerde Polen eraan dat de SEZ-vergunning geen op zichzelf staande handeling is. Polen heeft aangegeven dat het onderhandelingsverslag verwijzingen bevatte naar de SEZ-wet, de SEZ-verordening en Verordening (EG) nr. 800/2008, met inbegrip van de relevante publicatiegegevens en verwijzingen naar het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

5.3. Verenigbaarheid van de steun

- (196) De Poolse autoriteiten hebben opmerkingen ingediend over de verenigbaarheid van de steun op grond van de richtsnoeren van 2007.

5.3.1. De gewijzigde subsidieregeling

- (197) Polen is het niet eens met het in overweging 103 van het inleidingsbesluit vermelde standpunt van de Commissie dat in de gewijzigde subsidieregeling niet uitdrukkelijk wordt verwezen naar de tweede voorwaarde van punt 38 van de richtsnoeren van 2007.
- (198) Polen merkt op dat steun werd verleend aan projecten die volgens vooraf vastgestelde criteria de hoogste score hadden behaald, waarbij de mededingingsregels samen met de aankondigingen van oproepen tot het indienen van voorstellen werden gepubliceerd. De aanvragen werden eerst gecontroleerd op overeenstemming met de formele criteria, waarna een inhoudelijke beoordeling werd uitgevoerd. Aanvragers werden ervan in kennis gesteld of hun projecten aan de formele criteria voldeden en welke projecten inhoudelijk werden beoordeeld. Degenen met een positief resultaat en een voldoende hoge score werden geselecteerd voor financiering. Aanvragers kregen schriftelijke instructies. Polen heeft een kopie van de mededingingsregels verstrekt, met vermelding van de delen

⁽⁹³⁾ Artikel 16.

⁽⁹⁴⁾ Wisselkoers van de Europese Centrale Bank van 19 februari 2013: EUR/4,1679 PLN (PB C 49 van 20.2.2013, blz. 8).

⁽⁹⁵⁾ Nominale waarde op het moment van de goedkeuring en op basis van de wisselkoers van de Europese Centrale Bank die gold op het moment dat de belastingvrijstelling werd verleend op 19 februari 2013 (EUR/PLN 4,1679).

ervan waarin deze procedure wordt beschreven. Polen stelt dat, in tegenstelling tot andere taalversies van de richtsnoeren van 2007 ⁽⁹⁶⁾, de Poolse versie niet vereist dat vóór de aanvang van de werkzaamheden een schriftelijke bevestiging wordt verstrekt dat een project in beginsel aan de subsidiabiliteitscriteria voldoet.

- (199) Polen is het ook niet eens met het in overweging 104 van het inleidingsbesluit vermelde standpunt van de Commissie dat de gewijzigde subsidieregeling niet voldoet aan de voorwaarden voor cumuleringscontrole, zoals uiteengezet in punt 74 van de richtsnoeren van 2007.
- (200) Polen voert aan dat in het Poolse recht een horizontale aanpak wordt gevolgd en dat voor alle steunregelingen uniforme regels gelden, die zijn vastgelegd in de wet inzake staatssteun en de uitvoeringsregels daarvan. Op grond van de wet inzake staatssteun moeten aanvragers van steun in hun steunaanvragen informatie verstrekken over de ontvangen staatssteun. Polen voert aan dat uit artikel 6 van de wet inzake staatssteun blijkt dat de door de aanvragers ingediende informatie vervolgens door de steunverlenende autoriteiten wordt geverifieerd aan de hand van de gegevens in het systeem voor planning, registratie en monitoring van overheidssteun. De mate waarin steun kan worden gecumuleerd, wordt in het kader van elke steunregeling afzonderlijk bepaald. Polen merkt op dat in de subsidieovereenkomst wordt verwezen naar de IEOP-beschikking, met inbegrip van artikel 12 daarvan over cumulering van steun uit verschillende bronnen.

5.3.2. De steunmaatregelen

- (201) Polen heeft zijn standpunt meegedeeld over de verenigbaarheid van de steunmaatregelen met de richtsnoeren van 2007.

5.3.2.1. Stimulerend effect

- (202) In overweging 112 van het inleidingsbesluit vroeg de Commissie zich af of de subsidie, die wordt beschouwd als ad-hocsteun die buiten een regeling valt, voldeed aan het vereiste van een stimulerend effect van punt 38 van de richtsnoeren van 2007. In dit verband merkte Polen op dat het PCC op 2 maart 2011 een letter of intent had doen toekomen om PCC de subsidie toe te kennen, en verstrekte het een kopie daarvan.
- (203) Wat de belastingvrijstelling betreft, voerde Polen na het arrest van de hoogste bestuursrechter niet langer aan dat PCC de belastingvrijstelling niet had aangevraagd voordat met de werkzaamheden aan het project werd begonnen. De SEZ-vergunning werd afgegeven op 19 februari 2013. PCC beweert dat het op 5 april 2013 met de werkzaamheden aan het project is begonnen.

5.3.2.2. Steunintensiteit

- (204) Met betrekking tot de twijfels van de Commissie of de gecombineerde steunmaatregelen binnen de toegestane grenzen van de steunintensiteit bleven, overeenkomstig punt 67 van de richtsnoeren van 2007 (zie de overwegingen 113 tot en met 123 van het inleidingsbesluit), verwees Polen naar zijn argumenten in de overwegingen 180 tot en met 184 en 187 tot en met 191.
- (205) Met betrekking tot de belastingvrijstelling merkte Polen op dat de SEZ-verordening bepaalt dat de steun beperkt is tot het maximaal toegestane bedrag op grond van de regionale-steunkaart ⁽⁹⁷⁾, dat het recht op steun slechts geldt totdat de maxima zijn bereikt ⁽⁹⁸⁾, en dat steun boven het plafond van 75 % bij de Commissie moet worden aangemeld ⁽⁹⁹⁾. Soortgelijke beperkingen zijn opgenomen in de wet op de vennootschapsbelasting ⁽¹⁰⁰⁾. Polen merkt ook op dat PCC bij het aanvragen van de belastingvrijstelling had verklaard de subsidie te hebben ontvangen, wat betekent dat hiermee rekening zou worden gehouden bij de berekening van het maximaal toegestane steunbedrag.
- (206) Polen is derhalve van mening dat het maximale steunbedrag dat middels de steunmaatregelen aan PCC werd toegekend, 23 086 560 EUR (95 797 682 PLN ⁽¹⁰¹⁾) in contante waarde bedroeg, wat binnen de toegestane steunintensiteitsgrenzen ligt.

⁽⁹⁶⁾ Bijvoorbeeld Engels, Frans en Spaans.

⁽⁹⁷⁾ Paragraaf 3, punt 8.

⁽⁹⁸⁾ Paragraaf 5, punt 1.

⁽⁹⁹⁾ Paragraaf 4, punt 5.

⁽¹⁰⁰⁾ Paragraaf 17, lid 1, punt 34.

⁽¹⁰¹⁾ Polen vermeldt de wisselkoers van EUR/PLN 4,1495 in de beknopte gegevens die met betrekking tot de belastingvrijstelling zijn verstrekt. Zoals opgemerkt in voetnoot 28, acht de Commissie het passender gebruik te maken van de wisselkoers van EUR/PLN 4,1679, de door de Europese Centrale Bank gepubliceerde koers voor 19 februari 2013, de datum waarop de SEZ-vergunning werd afgegeven.

5.3.2.3. Cumuleringscontrole

- (207) Polen heeft uitgelegd dat cumulering van steun in de vorm van een belastingvrijstelling met andere vormen van steun wordt gemonitord en gecontroleerd door de bevoegde belastingautoriteiten. Sinds 2015 worden de jaarlijkse belastingaangiften elektronisch ingediend⁽¹⁰²⁾. Begunstigden van een belastingvrijstelling voor economische activiteiten in een bijzondere economische zone moeten een bijlage CIT/8S bij hun belastingaangifte voegen. Bijlage CIT/8S bevat specifieke informatie over de belastingvrijstelling voor bijzondere economische zones, zoals de in aanmerking komende kosten voor de desbetreffende investering, het steunbedrag dat reeds in het kader van de belastingvrijstelling is gebruikt en het bedrag van eventuele andere steun die voor de investering is ontvangen. Toegang tot die informatie in elektronische vorm betekent dat de belastingautoriteiten gemakkelijk het bedrag van de staatssteun waarop een belastingplichtige recht heeft, kunnen bepalen, rekening houdend met de daadwerkelijk gemaakte in aanmerking komende kosten en het bedrag van de reeds ontvangen steun. Belastingplichtigen moeten registers bijhouden voor de duur van de verjaringstermijn voor de terugvordering van staatssteun. De autoriteiten van de nationale belastingdienst controleren periodiek of de in een selectie van bijlagen CIT/8S verstrekte informatie correct is, om ervoor te zorgen dat de wet op de vennootschapsbelasting wordt nageleefd. Bij niet-naleving kunnen sancties worden opgelegd. Polen voert dan ook aan dat de belastingautoriteiten en de autoriteiten voor fiscale controle over de middelen beschikken om doeltreffend na te gaan of de steun niet hoger is dan het recht op steun, en om periodiek controles in die zin uit te voeren.

5.3.2.4. Diepgaande beoordeling

- (208) Wat de mogelijke toepassing van punt 68 van de richtsnoeren van 2007 betreft, merkte Polen ten eerste op dat, aangezien het van mening was dat de steunmaatregelen de drempel van 75 % niet overschreden (overwegingen 204 tot en met 206), dat punt niet van toepassing kon zijn.
- (209) Ten tweede was Polen, bij de beoordeling of punt 68, a) of b), op de steunmaatregelen van toepassing was, het eens met de standpunten van PCC (overwegingen 105 tot en met 112) en concludeerde het dat de productmarkt de totale markt voor MCA is, ongeacht de zuiverheidsgraad, en dat de geografische markt ten minste de EER en Noord- en Zuid-Amerika is⁽¹⁰³⁾. Polen deelde ook de conclusie van PCC (overwegingen 113 tot en met 118) dat punt 68, a) en b), niet van toepassing zijn op de steunmaatregelen.

5.3.2.5. Afwegingstoets

- (210) Polen voert aan dat de positieve effecten van de steunmaatregelen opwegen tegen de negatieve effecten ervan. Net als PCC (overweging 124) benadrukt Polen dat de positieve effecten van de steun door de Commissie zijn geverifieerd en bevestigd met haar goedkeuring van de financiële bijdrage aan het project uit het EFRO.
- (211) Polen benadrukt dat het project 160 directe banen, waaronder banen voor hooggekwalificeerde professionals, en indirecte banen heeft opgeleverd in een gebied met een grote achterstand. Niet alleen komt het gebied in aanmerking voor regionale steun op grond van artikel 107, lid 3, punt a), van het Verdrag, maar het district (Wolowski Powiat), waar het project gevestigd is, is nog veel sterker achtergesteld dan het gebied in zijn geheel. De arbeidsomstandigheden bij PCC zijn aanzienlijk beter dan de standaardarbeidsomstandigheden in de regio.
- (212) De investering heeft geleid tot de invoering van nieuwe processen en organisatorische oplossingen, alsook tot verder onderzoek naar MCA-technologieën en productietoepassingen. De resultaten van de O&O-activiteiten van PCC, die zonder de steun zouden zijn uitgevoerd, zijn ook beschikbaar gesteld in het kader van zijn intensieve samenwerking met lokale onderwijsinstellingen, afgestudeerden en studenten.
- (213) Polen merkt ook op dat het project synergieën tot stand heeft gebracht met andere fabrieken van PCC Rokita en regionale activiteiten, en met name een veiliger en milieuvriendelijker chloorvervoer mogelijk heeft gemaakt⁽¹⁰⁴⁾ vanwege de nabijheid van de bevoorradingsinstallatie. Met het innovatieve proces van PCC wordt de energie-efficiëntie verbeterd; dit proces zou zonder de steun niet mogelijk zijn geweest.

⁽¹⁰²⁾ Artikel 27, lid 1, punt c), van de wet op de vennootschapsbelasting.

⁽¹⁰³⁾ Polen merkt op dat PCC consequent heeft verklaard dat dit de relevante productmarkt is, waarbij bijvoorbeeld wordt opgemerkt dat het bedrijfsplan dat het in het kader van de aanvraag voor belastingvrijstelling heeft ingediend, op die markt gebaseerd was.

⁽¹⁰⁴⁾ Polen merkt op dat de Commissie eerder staatssteun aan Akzo Nobel had goedgekeurd en merkte daarbij op dat de beperking van het transport van chloor een voorwaarde was voor de toekenning van de steun (voetnoot 70).

- (214) Polen merkte op dat de opmerkingen die derden bij de Commissie hadden ingediend (overwegingen 142 tot en met 167) de standpunten van de Poolse autoriteiten over de gevolgen van het project leken te bevestigen.
- (215) Polen deelt voorts het standpunt van PCC (overwegingen 125 en 126) dat het project heeft geleid tot een verbetering van de mededinging en de voorzieningszekerheid als gevolg van de toetreding van een nieuwe concurrent tot een duopolistische markt.
- (216) Polen geeft aan dat de MCA-markt groeit en is gegroeid. In de kartelbeschikking constateerde de Commissie zowel een volumegroei als een waardegroei in de periode 1996-1998, die zij presenteerde als een gestage gemiddelde groei. Net als PCC (overweging 129) voert Polen aan dat deze gestage opwaartse trend in de chemische industrie als geheel kan worden waargenomen, met uitzondering van een inzinking in 2009, met name in het licht van de groeiende Amerikaanse markt die over een beperkt lokaal aanbod beschikt. Polen sluit zich ook aan bij de opmerkingen van PCC (overweging 131) door erop te wijzen dat de acties van klager geen weerspiegeling lijken te zijn van zijn beweringen dat sprake is van overcapaciteit op de markt.
- (217) Polen heeft een aantal verslagen verstrekt die beschikbaar waren op het moment dat de steun werd verleend, om de marktomstandigheden op dat moment te illustreren. Die verslagen bevatten een combinatie van vastgestelde gegevens en prognoses.
- (218) Ten eerste bevatte het SRI-verslag van 2011, waarover de Commissie ten tijde van het inleidingsbesluit beschikte, verbruikscijfers voor 2007 en 2010, alsook prognoses voor 2015.

Tabel 1

SRI-verslag van 2011, cijfers voor het verbruik van MCA in kt/jaar (2007-2015) ⁽¹⁰⁵⁾

Regio	2007	2010	2015 (prognose)	Absolute stijging 2010-2015
VS	61,1	56,4	[61-73]	+ [5,5-6,5]
West-Europa	159,6	148	[150-180]	+ [11-13]
Midden- en Oost-Europa	19	21	[24-28]	+ [3-3,5]
<i>TOTAAL Europa</i>	<i>178,6</i>	<i>169</i>	<i>[180-210]</i>	<i>+ [14-16,5]</i>
<i>TOTAAL Europa + VS</i>	<i>239,7</i>	<i>225,4</i>	<i>[240-280]</i>	<i>+ [18-22]</i>
Noord-Amerika (Verenigde Staten, Canada, Mexico)		67,4	[70-82]	+ [7-8,5]
<i>TOTAAL Europa + Noord-Amerika</i>		<i>236,4</i>	<i>[230-280]</i>	<i>+ [20-24]</i>
Midden- en Zuid-Amerika		22,5	[25-30]	+ [3-3,5]
<i>TOTAAL Europa + Noord- en Zuid-Amerika</i>		<i>258,9</i>	<i>[280-330]</i>	<i>+ [22-27]</i>
<i>Wereld (Europa + Noord- en Zuid-Amerika + Midden-Oosten + Japan + andere Aziatische landen + Oceanië)</i>		<i>716,4</i>	<i>[870-1 010]</i>	<i>+ [150-180]</i>

⁽¹⁰⁵⁾ De Commissie merkt op dat in de opmerkingen van Polen bepaalde cijfers uit deze tabel op onjuiste wijze zijn opgenomen, maar dat de cijfers in tabel 1 de cijfers in het SRI-verslag 2011 zijn.

- (219) Na het inleidingsbesluit deed Polen de Commissie het Tecnon Orbichem-verslag toekomen, dat gegevens voor 2007 en prognoses voor 2010, 2014 en 2015 bevatte.

Tabel 2

Tecnon Orbichem-verslag, cijfers voor het verbruik van MCA in kt/jaar (2007-2015)

Regio	2007	2010	2014	2015	Absolute stijging 2010-2014	Absolute stijging 2010-2015
Noord-Amerika (VS, Mexico, Canada)	76,8	82,9	[90-108]	[90-108]	+ [8,2-9,5]	+ [11-12]
Zuid-Amerika	17,7	20,7	[24-28,2]	[24-28,2]	+ [3-3,6]	+ [4,2-4,7]
Europa	183,9	185,4	[190-228]	[190-228]	+ [11,2-12,5]	+ [14-15,2]
Europa + Noord-Amerika	260,7	268,3	[280-315]	[280-315]	+ [17-21]	+ [22-26]
Europa + Noord- en Zuid-Amerika	278,4	289	[300-360]	[300-360]	+ [23-25]	+ [30-33]
Wereld	609	672	[750-880]	[750-880]	+ [90-105]	+ [110-132]

- (220) Polen heeft ook een voor PCC door Roland Berger Strategy Consultants opgesteld verslag van mei 2011 ingediend, waarin werd voorspeld dat de gecombineerde groei van de vraag naar MCA in de periode 2010-2015 in Europa en Noord-Amerika [1,9-2,3]-[3-3,6] % zou kunnen bedragen⁽¹⁰⁶⁾. Daarnaast heeft Polen een in juni 2010 door KlineGroup voor PCC opgesteld verslag ingediend, waarin werd voorspeld dat het verbruik in Europa en Noord-Amerika met gemiddeld [1,9-2,3] % en tot [3-3,6] % zou toenemen voor de belangrijkste producten waarvoor MCA wordt gebruikt.
- (221) Polen merkt op dat uit de verstreckte gegevens blijkt dat de MCA-markt in de desbetreffende periode groeide en dat deze groei sterker was dan het gemiddelde jaarlijkse groeipercentage in de EER. De MCA-markt vertoonde geen krimp in absolute cijfers (d.w.z. de markt had geen negatief groeipercentage) en Polen voert aan dat deze markt niet relatief kromp, aangezien de markt in de periode 2010-2015 aanzienlijk sterker groeide dan het bbp van de EER.
- (222) Polen stelt bovendien dat, aangezien het eerste jaar van uitvoering van het project 2016 zou zijn, het passend zou zijn om de periode 2010-2016 als basis te nemen voor de beoordeling van de MCA-marktcapaciteit (of zelfs een langere periode). Polen stelt dat, uitgaande van een jaarlijkse groei van [2-2,4] % voor de markt van Europa en Noord- en Zuid-Amerika voor die periode, de groei bijna gelijk zou zijn aan de door het project toegevoegde capaciteit.
- (223) Polen merkt voorts op dat klager en Akzo Nobel (nu Nouryon) besluiten hebben genomen om in de MCA-markt te investeren⁽¹⁰⁷⁾, waarmee de prognoses van PCC over de toename van het verbruik van MCA na 2016 werden bevestigd. Het is dus niet juist te stellen dat particuliere investeringen van de markt zijn verlegd als gevolg van de steun aan PCC, of dat de door het project gecreëerde capaciteit spelers van de markt heeft verdrongen.

⁽¹⁰⁶⁾ Er werd niet gespecificeerd of dit naar volume of waarde zou zijn.

⁽¹⁰⁷⁾ Polen merkte op dat klager, via joint ventures, in 22 kt in India (2008) en 25 kt in China (2013) investeerde. Akzo Nobel investeerde in 45 kt in Nederland (2006-2014) en 75 kt in China (2002-2012).

- (224) Polen is het bovendien eens met het argument van PCC (overweging 130) dat de benadering van klager om eenvoudigweg de nominale capaciteit bij de rest op te tellen om te beweren dat sprake is van een overaanbod op de MCA-markt, onjuist is en dat de markten van Europa en de VS in feite een aanbodtekort hebben van ongeveer de hoeveelheid capaciteit die door het project wordt gecreëerd. Polen heeft verduidelijkt dat, hoewel de nominale capaciteit van het project 42 kt/jaar bedroeg, de werkelijke capaciteit maximaal [34-40] kt/jaar zou bedragen ⁽¹⁰⁸⁾, waarvan ongeveer [...].

6. BEOORDELING VAN DE STEUNMAATREGELEN

6.1. Beoordeling van de vraag of er sprake is van staatssteun in de zin van artikel 107, lid 1, van het Verdrag

- (225) De Commissie concludeerde in overweging 62 van het inleidingsbesluit dat de maatregelen staatssteun vormden in de zin van artikel 107, lid 1, van het Verdrag (overweging 53). Dit werd door de Poolse autoriteiten niet betwist.
- (226) De Commissie bevestigt derhalve dat de steunmaatregelen staatssteun vormen in de zin van artikel 107, lid 1, van het Verdrag.

6.2. Verenigbaarheid van de steun

- (227) De Commissie acht het passend om haar eindbeoordeling te beginnen met een onderzoek naar de verenigbaarheid van de steunmaatregelen op basis van de richtsnoeren van 2007.
- (228) In het inleidingsbesluit uitte de Commissie twijfels over de verenigbaarheid van de als ad-hocsteun beschouwde steunmaatregelen met de punten 38, 67 en 71 van de richtsnoeren van 2007 (overwegingen 74 tot en met 78). De Commissie uitte ook twijfels over de vraag of zij verplicht was de in punt 68 van de richtsnoeren beschreven tests op de steunmaatregelen toe te passen, dan wel of de resultaten van die tests ertoe zouden leiden dat een diepgaande beoordeling noodzakelijk zou zijn (overweging 79). Bovendien merkte de Commissie op dat zij, zelfs indien zij die tests niet zou hoeven uitvoeren of indien de uitkomst van die tests geen diepgaande beoordeling zou vereisen, niet kon vaststellen dat het evenwicht tussen de effecten van de steunmaatregelen duidelijk positief was (overweging 80).
- (229) De Commissie acht het passend om haar eindbeoordeling te beginnen met een onderzoek naar de verenigbaarheid van de steunmaatregelen op basis van die punten.

6.2.1. Verenigbaarheid van de steunmaatregelen met punt 38 van de richtsnoeren van 2007

- (230) In punt 38 ⁽¹⁰⁹⁾ van de richtsnoeren van 2007 is bepaald dat de bevoegde autoriteit in het geval van ad-hocsteun vóór de werkzaamheden aan het project beginnen, een letter of intent moet uitsturen, waarin de steunverlening afhankelijk wordt gesteld van de toestemming van de Commissie. Beginnen de werkzaamheden vooraleer aan de voorwaarden van dit punt is voldaan, dan komt het hele project niet voor steun in aanmerking.

6.2.1.1. Aanvang werkzaamheden

- (231) Om te bepalen of de steunmaatregelen in overeenstemming zijn met punt 38 van de richtsnoeren van 2007, moet in de eerste plaats worden vastgesteld wanneer PCC met de uitvoering van het project is begonnen.

⁽¹⁰⁸⁾ Vóór de investering schatte PCC dat het vanaf 2016 dat productieniveau zou bereiken.

⁽¹⁰⁹⁾ Punt 38 luidt als volgt: "Het is van belang erover te waken dat regionale steun daadwerkelijk een stimulerend effect heeft op het uitvoeren van investeringen die anders niet in de steungebieden hadden plaatsgevonden. Daarom mag in het kader van steunregelingen steun alleen worden toegekend indien de begunstigde een steunaanvraag heeft ingediend en de met het beheer van de regeling belaste autoriteit vervolgens schriftelijk heeft bevestigd [...] dat, na grondige verificatie, het project in beginsel voldoet aan de subsidiariteitsvoorwaarden van de regeling vóór de werkzaamheden aan het project beginnen [...]. In alle steunregelingen moet een uitdrukkelijke verwijzing naar beide voorwaarden zijn opgenomen [...]. In het geval van ad-hocsteun moet de bevoegde autoriteit, vóór de werkzaamheden aan het project beginnen, een letter of intent uitsturen, waarin de steunverlening afhankelijk wordt gesteld van de toestemming van de Commissie. Beginnen de werkzaamheden vooraleer aan de voorwaarden van dit punt is voldaan, dan komt het hele project niet voor steun in aanmerking."

- (232) De Commissie neemt nota van het geschil tussen PCC en Polen over de aanvang van de werkzaamheden (overwegingen 46 tot en met 48). De Commissie neemt bovendien nota van het standpunt dat is ingenomen in het arrest van de hoogste bestuursrechter (overweging 49), dat is ingenomen na de in de overwegingen 46 tot en met 48 beschreven gebeurtenissen. De Commissie herinnert er in dit verband aan dat zij exclusief bevoegd is om de verenigbaarheid van steunmaatregelen met de interne markt te beoordelen ⁽¹¹⁰⁾ en dat zij haar eigen beoordeling moet verrichten. De Commissie kan rekening houden met het standpunt dat in het arrest van de hoogste bestuursrechter is ingenomen.
- (233) Voor de toepassing van punt 38 van de richtsnoeren van 2007 wordt onder “begin van de werkzaamheden” verstaan hetzij de start van de bouwwerkzaamheden hetzij de eerste vaste toezegging om uitrusting te bestellen, met uitsluiting van verkennende haalbaarheidsstudies ⁽¹¹¹⁾.
- (234) PCC voert aan dat het, alvorens de belastingvrijstelling aan te vragen, alleen voorlopige haalbaarheidsstudies had verricht. De Commissie merkt op dat PCC heeft uitgelegd dat het vanwege de innovatieve en complexe aard van het project had besloten een proefinstallatie op te zetten om de haalbaarheid van het project te testen, voordat het zich ertoe verbond het project uit te voeren (overweging 90). Deze proefinstallatie besloeg een klein terrein, was niet permanent geïnstalleerd, kon gemakkelijk worden ontmanteld, vereiste geen bouwwerkzaamheden en werd in feite onmiddellijk na ontvangst aan Siemens overgedragen (overweging 91). De totale kosten van het proefproject bedroegen 150 000 EUR, waarvan 5 814 EUR (23 854,19 PLN) aan kosten in oktober 2012 werden gemaakt (overweging 92). Indien de resultaten van het proefproject onbevredigend zouden zijn geweest, had PCC zich uit het project kunnen terugtrekken en de kosten ervan kunnen terugverdienen (overweging 93). Tijdens haar onderzoek heeft de Commissie geen informatie ontvangen die de waarheidsgetrouwheid van de opmerkingen van PCC in twijfel zou kunnen trekken.
- (235) In die omstandigheden is de Commissie van mening dat de werkzaamheden aan de proefinstallatie niet als aanvang van de werkzaamheden moeten worden beschouwd. De Commissie merkt met name op dat de proefinstallatie weliswaar nodig was om de haalbaarheid van het project te testen en een geschikte katalysator te vinden, maar geen integrerend deel van het project uitmaakte. De proefinstallatie besloeg een klein terrein, was niet permanent geïnstalleerd en werd na ontvangst naar het terrein van Siemens in Duitsland overgebracht. De Commissie merkt op dat PCC een plan had om de intellectuele eigendom van de proefinstallatie af te stoten indien het zou besluiten het project niet voort te zetten (overweging 93). Bovendien waren de kosten van de proefinstallatie slechts marginaal in vergelijking met de kosten van het totale project. De Commissie is van mening dat PCC zich er middels de proefinstallatie niet toe heeft verbonden door te gaan met de volledige investering. De proefinstallatie moet daarom worden beschouwd als een voorlopige haalbaarheidsstudie voor het project, die geen “begin van de werkzaamheden” vormt in de zin van punt 38 van de richtsnoeren van 2007.
- (236) De Commissie merkt op dat PCC heeft aangetoond dat het op 5 april 2013 met de bouwwerkzaamheden is begonnen en op 16 augustus 2013 zijn eerste vaste toezegging heeft gedaan om uitrusting in verband met het project te bestellen (overweging 89). Uit geen van de in het kader van de diepgaande onderzoeken verzamelde informatie blijkt dat PCC, afgezien van de proefinstallatie, andere verbintenissen met betrekking tot het project was aangegaan die voorafgingen aan de indiening van de steunaanvraag. De Commissie is derhalve van mening dat het “begin van de werkzaamheden” aan het project op 5 april 2013 heeft plaatsgevonden.

6.2.1.2. Punt 38: de subsidie

- (237) In overweging 112 van het inleidingsbesluit merkte de Commissie op dat de subsidie, die als ad-hocsteun werd beschouwd, niet leek te voldoen aan de voorwaarde van punt 38 van de richtsnoeren van 2007.
- (238) De Commissie merkt op dat PCC zijn subsidieaanvraag op 15 december 2010 had ingediend. Zoals in de loop van het formele onderzoek is vastgesteld, hebben de Poolse autoriteiten PCC op 2 maart 2011 schriftelijk meegedeeld dat zij voornemens waren het bedrijf de subsidie toe te kennen (overweging 202). In die brief verzochten de Poolse autoriteiten PCC volledige documentatie over te leggen voor de bevestiging van de steun door de Europese Commissie (overweging 30). Op 12 april 2012 sloten de Poolse autoriteiten de subsidieovereenkomst met PCC, waarin stond dat de subsidie voor grote projecten slechts zou worden betaald als de Commissie de subsidie had goedgekeurd of deze geacht was door haar te zijn goedgekeurd overeenkomstig Verordening (EG) nr. 659/1999 (overweging 31). In de subsidieovereenkomst werd onder meer verwezen naar de IEOP-beschikking (zoals gewijzigd) en Verordening (EG) nr. 800/2008 (overweging 31).

⁽¹¹⁰⁾ Zie bijvoorbeeld arrest van het Hof van Justitie van 5 oktober 2006, Transalpine Ölleitung in Österreich, C-368/04, ECLI:EU:C:2006:644, punt 68.

⁽¹¹¹⁾ Voetnoot 40 van de richtsnoeren van 2007.

- (239) De Commissie is derhalve van mening dat de Poolse autoriteiten vóór de aanvang van de werkzaamheden aan het project niet alleen een letter of intent hadden afgegeven om de subsidie aan PCC toe te kennen, maar ook de toekenningshandeling zelf hadden uitgevaardigd.
- (240) In de brief van 2 maart 2011 hadden de Poolse autoriteiten aangegeven dat de steun door de Commissie moest worden bevestigd. In de subsidieovereenkomst werd herinnerd aan de IEOP-beschikking (zoals gewijzigd), waarin werd bepaald dat projecten waarvoor meer dan 30 miljoen EUR steun zou worden ontvangen bij de Commissie moesten worden aangemeld (overweging 31). Dit impliceerde dat het project niet hoefde te worden aangemeld als hiervoor minder dan dat steunbedrag zou worden ontvangen. Dit stemt overeen met de vereisten van artikel 6, lid 2, van Verordening (EG) nr. 800/2008, waarnaar ook in de subsidieovereenkomst werd verwezen (overweging 31). In die omstandigheden is de Commissie van mening dat de Poolse autoriteiten PCC hadden meegedeeld dat de subsidie zou worden toegekend onder voorbehoud van goedkeuring door de Commissie, voor zover het Unierecht dat vereiste. De Poolse autoriteiten hebben derhalve in dit verband voldaan aan punt 38 van de richtsnoeren van 2007.
- (241) De Commissie merkt hoe dan ook op dat het, om te beoordelen of er sprake is van een letter of intent in de zin van punt 38 van de richtsnoeren van 2007, volgens de rechtspraak van de Unie aan de Commissie staat om de omstandigheden van elk individueel geval te beoordelen om na te gaan of het vooruitzicht op de toekenning van de steun voldoende waarschijnlijk was om aan het criterium van de stimulans te voldoen. In het bijzonder moet de Commissie bij de beoordeling van het bestaan van het stimulerende element rekening houden met de precieze vorm en aard van de handelingen van de bevoegde nationale autoriteiten en met andere relevante omstandigheden ⁽¹¹²⁾.
- (242) Op grond van deze redenering is de Commissie van mening dat de belangrijkste vraag om te bepalen of in dit geval aan de vereisten van punt 38 van de richtsnoeren van 2007 is voldaan, is of kan worden geconcludeerd dat PCC pas met de werkzaamheden aan het project is begonnen nadat het van mening was dat het redelijkerwijs waarschijnlijk was dat het de subsidie zou ontvangen. In dit verband merkt de Commissie op dat PCC op 5 april 2013 met de werkzaamheden aan het project is begonnen (overweging 236), bijna een volledig jaar nadat het van de Poolse autoriteiten niet alleen een letter of intent, maar ook het feitelijke steunverleningsinstrument had ontvangen (overweging 239).
- (243) De Commissie concludeert derhalve dat de Poolse autoriteiten vóór de aanvang van de werkzaamheden op 5 april 2013 een letter of intent hadden afgegeven om de subsidie aan PCC toe te kennen, zoals vereist in punt 38.
- (244) De Commissie concludeert derhalve dat de subsidie voldoet aan de voorwaarden van punt 38 van de richtsnoeren van 2007.

6.2.1.3. Punt 38: de belastingvrijstelling

- (245) In de overwegingen 109 tot en met 111 van het inleidingsbesluit merkte de Commissie op dat de belastingvrijstelling, die als ad-hocsteun werd beschouwd, niet leek te voldoen aan de voorwaarde van punt 38 van de richtsnoeren van 2007.
- (246) De Commissie herinnert eraan dat Polen ten tijde van het inleidingsbesluit van mening was dat PCC aan het project was begonnen voordat het een aanvraag voor de belastingvrijstelling had ingediend (overwegingen 46 en 47), en dat de Commissie het voorlopig eens was met die conclusie (overweging 57).
- (247) Na onderzoek van de verstrekte informatie heeft de Commissie geconcludeerd dat de werkzaamheden aan het project op 5 april 2013 van start waren gegaan (overweging 236).
- (248) PCC vroeg op 11 februari 2013 een vergunning aan voor het verrichten van economische activiteiten in de bijzondere economische zone, met het oog op de belastingvrijstelling (overweging 40). Op 12 februari 2013 stemde de beheerder van de bijzondere economische zone ermee in PCC de SEZ-vergunning te verlenen, zoals blijkt uit het onderhandelingsverslag (overweging 41). Op 19 februari 2013 gaf de beheerder van de bijzondere economische zone de SEZ-vergunning af, waarbij de belastingvrijstelling aan PCC werd verleend (overweging 42).

⁽¹¹²⁾ Arrest van het Gerecht van 13 september 2013, Fri-El Acerra Srl/Commissie, T-551/10, ECLI:EU:T:2013:430, punten 82 en 83.

- (249) In die omstandigheden hadden de Poolse autoriteiten niet alleen een letter of intent afgegeven (en bevestigd dat PCC in aanmerking kwam voor de steun) om de belastingvrijstelling aan PCC toe te kennen voordat het met de uitvoering van het project begon, maar hadden zij de toekenningshandeling zelf vastgesteld.
- (250) De Commissie merkt op dat noch in het onderhandelingsverslag, noch in de SEZ-vergunning was aangegeven dat het voornemen van de Poolse autoriteiten om de steun toe te kennen afhankelijk was van de goedkeuring van de steun door de Commissie. De Commissie neemt echter nota van het standpunt van de Poolse autoriteiten dat de SEZ-vergunning geen op zichzelf staande handeling is en dat daarin verschillende rechtsgrondslagen zijn opgenomen door middel van verwijzingen (overwegingen 188 tot en met 190).
- (251) In dit verband herinnert de Commissie eraan dat in de uitnodiging tot inschrijving waarop PCC heeft gereageerd door de belastingvrijstelling aan te vragen, is aangegeven dat de SEZ-vergunning zou worden afgegeven op basis van de SEZ-wet en de SEZ-verordening. Bij de indiening van zijn aanvraag heeft PCC de voorwaarden van de onderhandelingen en het bestek zonder voorbehoud aanvaard (overweging 40). In het bestek was opgemerkt dat de onderhandelingen zouden worden gevoerd op basis van onder meer de SEZ-wet en de SEZ-verordening. Bovendien wordt in het onderhandelingsverslag bevestigd dat PCC ervan in kennis was gesteld dat de SEZ-vergunning zou worden afgegeven onder voorbehoud van de naleving van onder meer de SEZ-verordening en Verordening (EG) nr. 800/2008 (overweging 41).
- (252) De Commissie is het er derhalve mee eens dat de SEZ-vergunning geen op zichzelf staande handeling was en dat de vermelde rechtshandelingen — met name de SEZ-wet en de SEZ-verordening — erin zijn opgenomen, door middel van verwijzing. De bepalingen van deze handelingen waren dus van toepassing op de aan PCC verleende belastingvrijstelling.
- (253) In dit verband merkt de Commissie op dat in artikel 4, lid 5, van de SEZ-verordening is bepaald dat wanneer steun voor een groot investeringsproject meer bedraagt dan 75 % van de maximale steun die kan worden toegekend voor investeringen waarvan de in aanmerking komende kosten gelijk zijn aan 100 miljoen EUR, de steun moet worden aangemeld bij de Commissie wanneer de standaardsteunplafonds voor grote ondernemingen op de goedgekeurde regionale-steunkaart worden toegepast op de datum van toekenning van de steun. Dit impliceerde dat het project niet hoefde te worden aangemeld als hiervoor minder dan dat steunbedrag zou worden ontvangen. Dit komt overeen met de in artikel 6, lid 2, van Verordening (EG) nr. 800/2008 neergelegde verplichting om steun voor grote investeringsprojecten aan te melden. In die omstandigheden is de Commissie van oordeel dat de SEZ-vergunning werd afgegeven onder voorbehoud van goedkeuring door de Commissie, voor zover die goedkeuring op grond van het Unierecht vereist was.
- (254) De Commissie herinnert er bovendien aan dat de belangrijkste vraag om te bepalen of aan de vereisten van punt 38 van de richtsnoeren van 2007 is voldaan, is of kan worden geconcludeerd dat PCC niet met de werkzaamheden aan het project was begonnen voordat het van mening was dat het redelijkerwijs waarschijnlijk was dat het de belastingvrijstelling zou ontvangen (overweging 242). In dit verband merkt de Commissie op dat PCC, toen het op 5 april 2013 met de werkzaamheden aan het project begon (overweging 236), van de Poolse autoriteiten niet alleen een letter of intent had ontvangen om de steun te verlenen, maar ook het feitelijke steunverleningsinstrument (overweging 249).
- (255) De Commissie concludeert derhalve dat de Poolse autoriteiten vóór de aanvang van de werkzaamheden op 5 april 2013 een letter of intent hadden afgegeven om de belastingvrijstelling aan PCC toe te kennen, zoals vereist in punt 38.
- (256) De Commissie concludeert derhalve dat de belastingvrijstelling voldoet aan de voorwaarden van punt 38 van de richtsnoeren van 2007.

6.2.1.4. Punt 38: de steunmaatregelen

- (257) Concluderend is de Commissie van oordeel dat de aan PCC toegekende steunmaatregelen (zowel de subsidie als de belastingvrijstelling) voldoen aan de voorwaarden van punt 38 van de richtsnoeren van 2007 (overwegingen 244 en 256).

6.2.2. Verenigbaarheid van de steunmaatregelen met punt 67 van de richtsnoeren van 2007

- (258) Punt 67 ⁽¹¹³⁾ van de richtsnoeren van 2007 voorziet in een aangepast regionale-steunplafond voor grote investeringsprojecten. Om te bepalen of de steunmaatregelen in overeenstemming zijn met dat plafond, moet eerst het bedrag van de in aanmerking komende kosten worden vastgesteld dat in aanmerking moet worden genomen voor de berekening van de steunintensiteit, en vervolgens worden nagegaan of de steunmaatregelen in overeenstemming zijn met dat plafond.

6.2.2.1. In aanmerking komende kosten

- (259) In het inleidingsbesluit had de Commissie opgemerkt dat het niet duidelijk was waarom PCC in de subsidie- en belastingvrijstellingsaanvragen verschillende in aanmerking komende kosten voor het project had verstrekt, en achtte zij het in de subsidieaanvraag vermelde bedrag passend (overweging 76).
- (260) De Commissie neemt nota van de door Polen (overwegingen 180 tot en met 184) en PCC (overwegingen 85 tot en met 88) verstrekte uitleg over de redenen dat de in aanmerking komende kosten op basis waarvan PCC de subsidie heeft aangevraagd, verschillen van de in het verzoek om belastingvrijstelling vermelde kosten. Polen en PCC voeren in wezen aan dat PCC tussen het aanvragen van de subsidie en het verzoek om belastingvrijstelling advies had ontvangen van een derde partij dat het ertoe bracht zijn geraamde kosten te verhogen. Aangezien het project onvoldoende winstgevend zou zijn om in het licht van die verhoging te kunnen worden uitgevoerd, verzocht PCC om meer steun in de vorm van de belastingvrijstelling.
- (261) De Commissie herinnert eraan dat PCC op 5 april 2013 met de werkzaamheden aan het project was begonnen (overweging 236) en op 11 februari 2013 om belastingvrijstelling had verzocht (overweging 40). Aangezien PCC nog niet met zijn werkzaamheden was begonnen toen het de belastingvrijstelling aanvroeg, kon het verdere steun voor het project aanvragen.
- (262) De Commissie erkent dat PCC, toen het de subsidie aanvroeg, had verklaard dat de subsidie volstond om het project in Polen uit te voeren (overweging 30). Daarnaast merkt de Commissie op dat PCC bij de ondertekening van de subsidieovereenkomst op 4 april 2012 had aanvaard dat elke stijging van de projectkosten niet voor steun in aanmerking zou komen en door PCC zou worden gedragen (overweging 31).
- (263) In dat verband is de Commissie het eens met Polen (overweging 184) dat de verwerving van het recht op subsidie door PCC het bedrijf niet verplichtte om het project uit te voeren. Bovendien is de Commissie niet van mening dat de subsidieovereenkomst PCC belette om in het geval van hogere kosten nog andere staatssteun aan te vragen, maar deze veeleer betekende dat volgens de voorwaarden van de subsidieovereenkomst in een dergelijk geval geen verdere steun uit het IEOP zou kunnen worden ontvangen.
- (264) Polen heeft een kopie ingediend van het verslag dat Siemens aan PCC heeft verstrekt (overweging 182), waarin werd aangegeven dat de kosten van het project moesten worden verhoogd tot [66 340 000-80 340 000 EUR] ([72 290 000-87 500 000 EUR], indien een voorziening voor onvoorziene uitgaven zou moeten worden

⁽¹¹³⁾ Punt 67 luidt als volgt: "Voor regionale investeringssteun ten behoeve van grote investeringsprojecten geldt een aangepast regionale-steunplafond (61), op basis van de volgende schaal:

In aanmerking komende uitgaven	Aangepast steunplafond
Tot 50 miljoen EUR	100 % van het regionale plafond
Gedeelte tussen 50 miljoen EUR en 100 miljoen EUR	50 % van het regionale plafond
Gedeelte boven 100 miljoen EUR	34 % van het regionale plafond

Zodoende wordt het toelaatbare steunbedrag voor een groot investeringsproject berekend volgens deze formule: maximale steunbedrag = $R \times (50 + 0,50 \times B + 0,34 \times C)$; waarbij R het niet-aangepaste regionale-steunplafond is, B de in aanmerking komende uitgaven tussen 50 en 100 miljoen EUR, en C de in aanmerking komende uitgaven boven 100 miljoen EUR. Deze berekening vindt plaats volgens de officiële wisselkoersen die gelden op het tijdstip dat de steun wordt toegekend of, in het geval van steun die individueel dient te worden aangemeld, op het tijdstip van aanmelding."

Voetnoot 61: "Het uitgangspunt voor de berekening van het aangepaste steunplafond is steeds de maximale steunintensiteit die, overeenkomstig deel 4.1.2, voor grote ondernemingen is toegestaan. Er kunnen geen KMO-verhogingen voor grote investeringsprojecten worden toegestaan."

opgenomen) ⁽¹¹⁴⁾. De Commissie merkt in dit verband op dat Polen heeft uitgelegd dat het de industriële praktijk is om kostenramingen voor dergelijke projecten in de loop van de tijd te herzien (overweging 183). De Commissie merkt op dat in de door PCC ingediende financiële analyse samen met het verzoek om belastingvrijstelling investeringskosten van 301 478 910 PLN waren vermeld (overweging 40). In die aanvraag en het bijbehorende bedrijfsplan werden in aanmerking komende kosten van maximaal 300 000 000 PLN vermeld (overweging 40). Hoewel deze bedragen niet identiek zijn, blijven zij binnen dezelfde orde van grootte (zonder rekening te houden met de voorziening voor onvoorziene omstandigheden in het Siemens-verslag ⁽¹¹⁵⁾); de Commissie merkt ook op dat zij in verschillende valuta's zijn uitgedrukt, wat mogelijk tot discrepanties heeft geleid, afhankelijk van de gebruikte wisselkoersen. Het in de SEZ-vergunning aangevraagde en toegekende maximumbedrag ⁽¹¹⁶⁾ wordt dus gestaafd door het Siemens-verslag en door de financiële analyse die samen met de aanvraag voor belastingvrijstelling werd ingediend.

- (265) De Commissie is dan ook van mening dat het in de SEZ-vergunning vermelde bedrag in aanmerking moet worden genomen bij de beoordeling of het gecombineerde maximumbedrag van de aan PCC verleende steun in overeenstemming was met het toepasselijke plafond.

6.2.2.2. Maximaal steunbedrag

- (266) Nu de in aanmerking komende kosten zijn vastgesteld, moet het maximale steunbedrag dat voor het project beschikbaar was, worden bepaald aan de hand van de formule van punt 67 van de richtsnoeren van 2007: maximale steunbedrag = $R \times (50 + 0,50 \times B + 0,34 \times C)$; waarbij R het niet-aangepaste regionale-steunplafond is, B de in aanmerking komende uitgaven tussen 50 en 100 miljoen EUR, en C de in aanmerking komende uitgaven boven 100 miljoen EUR.
- (267) Uitgaande van de maximale in aanmerking komende kosten van 271 513 408 PLN (65 143 935 EUR) (in contante waarde), moet de formule als volgt worden toegepast: $40 \% \times (50 \text{ miljoen} + 0,5 \times 15\,143\,935 + 0,34 \times 0)$. Dit resulteert in een maximaal steunbedrag van 23 028 787 EUR (95 981 681 PLN) ⁽¹¹⁷⁾. Uitgedrukt als steunintensiteit, d.w.z. 35 % van de in aanmerking komende kosten.
- (268) De Commissie moet nagaan of de steunmaatregelen in overeenstemming waren met dat plafond. De subsidie blijft duidelijk onder dit plafond. In de SEZ-vergunning zelf wordt de eerdere steunmaatregel niet vermeld en zijn geen bepalingen opgenomen die verhinderen dat het totale bedrag van de regionale-investeringssteun voor het project (in de vorm van de belastingvrijstelling en de subsidie) het desbetreffende plafond zou overschrijden.
- (269) De Commissie merkt echter op dat PCC had verklaard dat het de subsidie had ontvangen toen het de belastingvrijstelling aanvroeg (overweging 40). Als gevolg daarvan waren de Poolse autoriteiten zich ervan bewust dat PCC reeds van de subsidie had geprofiteerd toen zij besloten de belastingvrijstelling toe te kennen.
- (270) Bovendien is de SEZ-vergunning geen op zichzelf staande handeling en zijn daarin verschillende andere wettelijke bepalingen door middel van verwijzing opgenomen, en met name de SEZ-verordening (overweging 252). In dit verband merkt de Commissie op dat in de SEZ-verordening maximale steunintensiteiten zijn vastgesteld, evenals het maximaal toegestane steunbedrag voor grote investeringsprojecten en is bepaald dat de belastingvrijstelling, samen met andere steun, de maximale steunniveaus in het kader van regionale steun, niet mag overschrijden (overweging 188). De beperkingen op steun in die bepalingen van de SEZ-verordening zijn in overeenstemming met de in de richtsnoeren van 2007 vastgestelde beperkingen op steun. De Commissie is derhalve van mening dat deze bepalingen, die in de SEZ-vergunning zijn opgenomen, moeten waarborgen dat het maximale steunbedrag dat in het kader van de SEZ-vergunning wordt verleend, het door de richtsnoeren van 2007 toegestane maximum niet overschrijdt.

⁽¹¹⁴⁾ In het Siemens-verslag, blz. 15, wordt het cijfer in EUR vermeld.

⁽¹¹⁵⁾ Zoals opgemerkt in voetnoot 87, was Siemens van mening dat de kosten van het project [...] [66 340 000-80 340 000 EUR] bedroegen — een bedrag voor onvoorziene uitgaven [...], gezien de potentiële foutenmarge.

⁽¹¹⁶⁾ Dat wil zeggen 300 000 000 PLN (71 978 694 EUR) (in nominale waarde) of 271 513 408 PLN (65 143 935 EUR) (in contante waarde) (overweging 42).

⁽¹¹⁷⁾ Berekend door toepassing van een wisselkoers van de Europese Centrale Bank van EUR/PLN 4,1679 die gold op 19 februari 2013 (PB C 49 van 20.2.2013, blz. 8).

- (271) In die omstandigheden is de Commissie van oordeel dat het steunbedrag dat PCC in de vorm van de belastingvrijstelling kan ontvangen, moet worden opgevat als het maximale steunbedrag dat voor het project beschikbaar is op basis van de in de SEZ-vergunning vastgestelde in aanmerking komende kosten (overweging 267), verminderd met het bedrag dat in de vorm van de subsidie is ontvangen (overweging 31).
- (272) In het licht van deze bevinding, die door de Poolse autoriteiten wordt bevestigd, ligt het totale bedrag van de regionale-investeringssteun die in de vorm van de subsidie en de belastingvrijstelling voor het project is toegekend, niet hoger dan het maximaal toegestane steunbedrag op grond van de richtsnoeren van 2007.

6.2.2.3. Conclusie: punt 67

- (273) In het licht van de overwegingen 259 tot en met 272 concludeert de Commissie dat de steunmaatregel voldoet aan de voorwaarden van punt 67 van de richtsnoeren van 2007.

6.2.3. *Verenigbaarheid van de steunmaatregelen met punt 71 van de richtsnoeren van 2007*

- (274) In punt 71 ⁽¹¹⁸⁾ van de richtsnoeren van 2007 is bepaald dat wanneer steun tegelijkertijd wordt verleend in het kader van meerdere regionale regelingen of in combinatie met ad-hocsteun, de plafonds voor de steunintensiteit gelden voor het totale steunbedrag.
- (275) In het licht van de bevindingen in de overwegingen 271 en 272 merkt de Commissie op dat de subsidie en de belastingvrijstelling samen slechts aan PCC waren toegekend voor zover zij de maximaal toegestane steunintensiteiten op grond van de richtsnoeren van 2007 niet overschreden. De cumulering van steun in de vorm van een belastingvrijstelling met andere vormen van steun wordt gemonitord en gecontroleerd door de bevoegde belastingautoriteiten, die over de middelen beschikken om effectief na te gaan of er niet te veel steun wordt aangevraagd en om sancties op te leggen in geval van niet-naleving (overweging 207). Subsidiar merkt de Commissie op dat PCC tot op heden veel minder steun heeft ontvangen dan het maximaal mogelijke bedrag aan steun in de vorm van een belastingvrijstelling (overweging 192), waarbij geen bijzondere bezorgdheid wordt geuit over het toezicht op de cumulering van steun aan PCC.
- (276) De Commissie concludeert derhalve dat de steunmaatregelen voldoen aan de voorwaarden van punt 71 van de richtsnoeren van 2007.

6.2.4. *Conclusie betreffende de verenigbaarheid met de richtsnoeren van 2007*

- (277) De Commissie concludeert derhalve dat de steunmaatregelen voldoen aan de voorwaarden van de punten 38, 67 en 71 van de richtsnoeren van 2007 (overwegingen 257, 273 en 276). De Commissie herinnert eraan dat zij in het inleidingsbesluit alleen twijfels had geuit over de verenigbaarheid van de steunmaatregelen met die punten (overweging 228). Aangezien zij geen twijfel had geuit over de verenigbaarheid van de steunmaatregelen met de andere bepalingen van die richtsnoeren, erkende zij impliciet dat zij dienaangaande geen twijfels had ⁽¹¹⁹⁾. Om twijfel weg te nemen, merkt de Commissie echter op dat zij van mening is dat de steunmaatregelen voldoen aan de andere vereisten van de richtsnoeren van 2007, en wel als volgt:
- a) de steunmaatregelen worden, in overeenstemming met punt 9, niet toegekend aan een onderneming in moeilijkheden (overwegingen 30 en 40);
 - b) de steunmaatregelen droegen, in overeenstemming met punt 10, bij tot een coherente regionale strategie. Meer in het bijzonder werd de subsidie toegekend op grond van het IEOP (overweging 31), terwijl de belastingvrijstelling werd toegekend op grond van het beleid om de bijzondere economische zone te gebruiken om de ontwikkeling te versnellen (overweging 36). Voorts zouden de steunmaatregelen niet resulteren in onacceptabele mededingingsverstoringen (overweging 311);

⁽¹¹⁸⁾ Punt 71 luidt als volgt: “De in delen 4.1 en 4.3 vastgestelde plafonds voor de steunintensiteit gelden voor het totale steunbedrag:

- wanneer tegelijkertijd in het kader van meerdere regionale regelingen steun wordt verleend, of in combinatie met ad-hocsteun;
- ongeacht of de steun van lokale, regionale, nationale of communautaire bronnen afkomstig is.”

⁽¹¹⁹⁾ Bovendien zijn tijdens het formele onderzoek geen opmerkingen van derden ontvangen die erop wezen dat de Commissie twijfels had moeten hebben over de verenigbaarheid van de steunmaatregelen met andere bepalingen van de richtsnoeren van 2007.

- c) de steunmaatregelen hebben, in overeenstemming met punt 34, betrekking op een initiële investering (overweging 18);
- d) het steunbedrag wordt, in overeenstemming met punt 36, berekend op basis van materiële investeringskosten (overwegingen 18 en 267);
- e) de steun wordt, in overeenstemming met punt 37, verleend in de vorm van een subsidie en een belastingvrijstelling (overwegingen 23 en 35);
- f) PCC heeft, in overeenstemming met punt 39, een financiële bijdrage verstrekt van meer dan 25 % van de in aanmerking komende kosten van het project, in een vorm die vrij was van enige steun van de overheid (overweging 40);
- g) de steunintensiteit van de steunmaatregelen wordt, in overeenstemming met punt 40, berekend in termen van BSE (overwegingen 267 en 272); en
- h) de verworven activa zouden, in overeenstemming met punt 54, nieuw zijn (overweging 18).

(278) De Commissie concludeert derhalve dat de steunmaatregelen voldoen aan de verenigbaarheidsvereisten van de richtsnoeren van 2007 als zodanig.

6.2.5. Toepassing van punt 68 van de richtsnoeren van 2007

(279) Nu de Commissie tot de conclusie is gekomen dat de steunmaatregelen voldoen aan de vereisten van de richtsnoeren van 2007 als zodanig (overweging 278), moet zij beoordelen of een diepgaande beoordeling van de steunmaatregelen vereist is op grond van punt 68 van die richtsnoeren.

(280) Punt 68 ⁽¹²⁰⁾ van de richtsnoeren van 2007 bepaalt dat wanneer het totale bedrag aan steun uit alle bronnen het plafond van 75 % overschrijdt (overweging 97), de Commissie de in punt 68, a) en b), beschreven tests moet toepassen. Indien de steun aan de voorwaarden van punt 68, a) of b), voldoet, kan de steun pas na een diepgaande beoordeling worden goedgekeurd.

(281) Het plafond van 75 % dat in dit geval van toepassing is, bedraagt 30 miljoen EUR. Zoals PCC opmerkt, wordt dit niet betwist (overweging 97). Het maximale steunbedrag dat voor het project aan PCC werd toegekend, bedroeg 23 028 787 EUR (95 981 681 PLN) (overwegingen 267 tot en met 272). Het totale bedrag aan steun uit alle bronnen voor het project ligt derhalve niet boven het plafond van 75 %.

(282) De Commissie concludeert derhalve dat punt 68 niet van toepassing is, zonder dat de in punt 68, a) en b), van de richtsnoeren van 2007 bedoelde tests hoeven te worden uitgevoerd. Het is derhalve niet nodig een diepgaande beoordeling van de steun aan PCC uit te voeren aan de hand van de in punt 68 uiteengezette criteria.

6.2.6. Afwegingstoets

(283) De Commissie heeft derhalve geconcludeerd dat de steunmaatregelen voldoen aan de voorwaarden van de punten 38 (overweging 257), 67 (overweging 273) en 71 (overweging 276) van de richtsnoeren van 2007. Zij voldoen dus aan de verenigbaarheidsvereisten als zodanig van die richtsnoeren. Bovendien heeft de Commissie geconcludeerd dat de steunmaatregelen er niet leiden toe leiden dat het noodzakelijk is om een diepgaande beoordeling uit te voeren overeenkomstig punt 68 van de richtsnoeren van 2007 (overweging 282).

⁽¹²⁰⁾ Punt 68 luidt als volgt:

“Wanneer het totale bedrag aan steun uit alle bronnen meer dan 75 % bedraagt van het maximale steunbedrag dat een investering met 100 miljoen EUR in aanmerking komende uitgaven — volgens het standaardsteunplafond dat voor grote ondernemingen in de goedgekeurde regionale-steunkaart geldt op het tijdstip dat de steun wordt toegekend — kan ontvangen, en wanneer:

- (a) [...] de begunstigde van de steun vóór de investering meer dan 25 % van de afzet van het betrokken product of producten op de betrokken markt of markten voor zijn rekening neemt of, na de investering, meer dan 25 % voor zijn rekening neemt, of
- (b) de door het project gecreëerde productiecapaciteit meer dan 5 % bedraagt van de markt, gemeten aan de hand van gegevens over het schijnbare verbruik [...] van het betrokken product, tenzij het gemiddelde jaarlijkse groeipercentage van het schijnbare verbruik over de laatste vijf jaar hoger lag dan het gemiddelde jaarlijkse groeipercentage van het BBP in de Europese Economische Ruimte,

zal de Commissie regionale investeringssteun alleen goedkeuren nadat zij zich — na de procedure van artikel 88, lid 2, van het Verdrag te hebben ingeleid — in detail ervan heeft vergewist dat de steun noodzakelijk is om een stimulerend effect te geven voor de investering en dat de voordelen van de steunmaatregel opwegen tegen de daaruit resulterende verstoring van de mededinging en de beïnvloeding van het handelsverkeer tussen lidstaten [...].”

- (284) Ongeacht het resultaat van de in punt 68 bedoelde tests moet de Commissie, om tot een conclusie te komen over de verenigbaarheid van de steunmaatregelen op grond van de richtsnoeren van 2007, bepalen of de positieve effecten van de steun groter zijn dan de negatieve, wanneer zij daarover twijfels heeft ⁽¹²¹⁾.
- (285) De Commissie merkt op dat Polen de subsidie in april 2012 en de belastingvrijstelling in februari 2013 heeft toegekend. Het is daarom passend de feitelijke omstandigheden en de beschikbare gegevens te analyseren zoals die op dat moment bestonden.

6.2.6.1. Regionale voordelen

- (286) De Commissie merkt op dat het project een aanzienlijke positieve bijdrage levert aan de regionale ontwikkeling, hetgeen het doel is van regionale staatssteun zoals de onderzochte steunmaatregelen. De Commissie wijst met name op de volgende voordelen van het project, die ten tijde van de toekenning van de steunmaatregelen konden worden voorzien:
- a) Het project wordt uitgevoerd in een gebied onder a), dat voor de periode 2007-2013 een bbp per hoofd van de bevolking van slechts 47,52 % van het gemiddelde van de EU-25 had. Bovendien is het specifieke gebied waarin het project zich bevindt nog sterker achtergesteld dan het gebied als geheel en had het in de periode voorafgaand aan de investering een werkloosheidspercentage van 21,6 %, waarvan 46 % langdurig werkloos was (overweging 135).
 - b) Het project leidt tot ongeveer 150 nieuwe directe banen, waaronder functies voor hooggekwalficeerde professionals, en nieuwe indirecte banen en zakelijke kansen voor leveranciers en ondernemingen waarmee wordt samengewerkt (overwegingen 148 tot en met 157, 165, 168 en 211). De arbeidsomstandigheden van PCC omvatten in het bijzonder opleidingsmogelijkheden voor personeel (overweging 147). PCC werkt samen met universiteiten en studentengemeenschappen (overweging 137).
 - c) De onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten van PCC brengen innovatie naar het gebied en de industrie en zorgen voor overloopeffecten op het gebied van kennis en voor de uitvoering van nieuwe processen en organisatorische oplossingen, onder meer op het gebied van MCA-technologie. De resultaten van de onderzoeksactiviteiten van PCC zijn beschikbaar gemaakt in het kader van een intensieve samenwerking met lokale onderwijsinstellingen, afgestudeerden en studenten (overwegingen 138, 151, 155, 158, 160, 163, 164, 166 en 212).
 - d) De investering in het project stimuleert investeringen in zekerheid en ondernemerschap in de regio door andere ondernemingen (overwegingen 138, 158, 159, 161 en 162).
 - e) De investering zorgt voor aanzienlijke synergieën met andere installaties binnen de PCC-groep, waardoor het elektriciteitsverbruik en de CO₂-emissies worden verminderd en het vervoer van gevaarlijke materialen over de weg wordt voorkomen (overwegingen 139, 154, 164, 166 en 213).
 - f) Het project leidt tot aanzienlijke belastingoverdrachten naar de overheidsbegroting, een verbetering van de industriële infrastructuur in het gebied, voordelen voor lokale ondernemingen, een vermindering van de werkloosheid en een verbetering van de regionale, nationale en internationale samenwerking (overwegingen 141, 148, 159, 162 en 163).

6.2.6.2. Mogelijke negatieve effecten: overcapaciteit

- (287) De Commissie merkt op dat klager beweert dat het project gericht was op een markt met overcapaciteit (overweging 51).
- (288) Om te beoordelen of het project gericht was op een markt met overcapaciteit en, zo ja, welke gevolgen dit zou hebben voor de afwegingstoets, moeten eerst de relevante product- en geografische markten worden vastgesteld.

6.2.6.2.1. Relevante productmarkt

- (289) De Commissie merkt op dat klager beweert dat de relevante productmarkt de markt voor UZ-MCA is (overweging 51 en overwegingen 135 en 136 van het inleidingsbesluit), terwijl Polen en PCC beweren dat dit de markt voor MCA als geheel is (overwegingen 105 tot en met 108 en 209).

⁽¹²¹⁾ Arrest van het Gerecht van 10 juli 2012, Smurfit Kappa/Commissie, T-304/08, ECLI:EU:T:2012:351, punten 89 en 91.

- (290) De Commissie herinnert eraan dat in punt 69 van de richtsnoeren van 2007 is bepaald dat de relevante productmarkt “het betrokken product en daarmee substitueerbare producten die als dusdanig worden beschouwd [omvat] hetzij door de consument (wegens de kenmerken van het product, de prijs en het gebruik waarvoor het is bestemd), hetzij door de producent (wegens de flexibiliteit van de productie-installaties)” (onderstreping toegevoegd). De Commissie is derhalve van mening dat, indien de consument of de producent de verschillende zuiverheidsklassen van MCA als substitueerbaar beschouwt, zij moeten worden geacht deel uit te maken van dezelfde productmarkt.
- (291) De Commissie merkt in de eerste plaats op dat in de verschillende door Polen verstrekte marktverslagen (overwegingen 217 tot en met 219) geen onderscheid wordt gemaakt tussen zuiverheidsklassen, maar de MCA-markt hierin als een geheel wordt behandeld. Bovendien wordt in de door klager tijdens de inleidende onderzoeksfase verstrekte marktinformatie (zie overweging 26 van het inleidingsbesluit) geen onderscheid gemaakt tussen zuiverheidsklassen, maar verwezen naar de MCA-markt als geheel. In haar eerdere beschikkingspraktijk heeft de Commissie vastgesteld dat er onvoldoende aanwijzingen zijn dat verschillende zuiverheidsklassen segmentering van de productmarkt rechtvaardigen en heeft zij de MCA-markt als geheel in aanmerking genomen ⁽¹²²⁾.
- (292) Wat de vraagzijde betreft, merkt de Commissie op dat klager stelt dat er ten minste twee afzonderlijke markten voor MCA-producten zijn: één voor de twee hoogste zuiverheidsklassen en één voor de twee laagste zuiverheidsklassen (overweging 136 van het inleidingsbesluit), terwijl PCC stelt dat de vraag welke MCA-zuiverheidsgraad wordt gebruikt, afhangt van de keuzes van de afnemers en niet van beperkingen met betrekking tot de kenmerken, de prijs en het beoogde gebruik ervan (overweging 105). De Commissie merkt op dat het algemene gebruik van MCA (overweging 21) grotendeels hetzelfde is, ongeacht de zuiverheid. Voor sommige specifieke toepassingen van MCA kunnen afnemers de voorkeur geven aan een hogere zuiverheidsgraad.
- (293) Wat de aanbodzijde betreft, merkt de Commissie hoe dan ook op dat klager, Nouryon (voorheen Akzo Nobel) en PCC via hun productie-installaties volledige flexibiliteit hebben om MCA van alle zuiverheidsklassen te produceren (overweging 106). Aan de aanbodzijde lijken de verschillende zuiverheidsklassen van MCA derhalve als substituten te moeten worden beschouwd. Bijgevolg concludeert de Commissie dat het, gezien de hoge mate van substitueerbaarheid aan de aanbodzijde en het ontbreken van significante indicatoren voor een gebrek aan substitueerbaarheid aan de vraagzijde, niet passend is de markt voor MCA verder onder te verdelen en dat de relevante productmarkt die van MCA is, ongeacht de zuiverheidsgraad.

6.2.6.2.2. Relevante geografische markt

- (294) De Commissie merkt op dat klager beweert dat de EER de relevante geografische markt is (overweging 51), terwijl Polen en PCC beweren dat dit ten minste het gebied is dat de EER, Noord-Amerika en Zuid-Amerika bestrijkt (overwegingen 109 tot en met 112 en 209).
- (295) De Commissie merkt op dat haar vroegere beschikkingspraktijk in dit opzicht geen uitsluitel geeft. Terwijl de Commissie het in haar beschikking betreffende een concentratie tussen Akzo en Nobel Industries van 1994 ⁽¹²³⁾ passend achtte om de West-Europese markt voor MCA te onderzoeken, merkte de Commissie in 2020 op dat deze markt mogelijk niet langer relevant was en liet zij de afbakening van de geografische markt voor MCA open ⁽¹²⁴⁾.
- (296) In de eerste plaats merkt de Commissie op dat klager, die in de Unie is gevestigd, zelf een belangrijke exporteur lijkt te zijn naar ten minste de Noord- en Zuid-Amerikaanse markten (overweging 111). Dit lijkt in tegenspraak te zijn met zijn argument dat de markt beperkt is tot de EER.

⁽¹²²⁾ Beschikking C(2004) 4876 final van de Commissie van 19 januari 2005 betreffende een procedure overeenkomstig artikel 81 van het EG-Verdrag en artikel 53 van de EER-overeenkomst, Zaak nr. COMP/E-1/.37.773 — MCAA (PB L 353 van 13.12.2006, blz. 12, <http://data.europa.eu/eli/dec/2006/897/oj>); Beschikking van de Commissie van 10 januari 1994 in zaak nr. IV/M.390 — AKZO/Nobel Industries, punt 12; Besluit C(2020) 4294 final van de Commissie van 23 juni 2020 in zaak M.9756 — Nouryon/CP Kelco, punt 42.

⁽¹²³⁾ Beschikking van de Commissie van 10 januari 1994 in zaak nr. IV/M.390 — AKZO/Nobel Industries, punt 13;

⁽¹²⁴⁾ Besluit C(2020) 4294 final van de Commissie van 23 juni 2020 in zaak M.9756 — Nouryon/CP Kelco, punten 50-52.

- (297) De Commissie merkt op dat er een sterke handel in MCA tussen Europa en de VS lijkt te zijn. In het SRI-verslag van 2011 wordt opgemerkt dat ⁽¹²⁵⁾ in 2010 43 % van het verbruik van MCA in de VS afkomstig was van invoer, waarvan Duitsland 69 % leverde en Nederland 24 % ⁽¹²⁶⁾. Er zijn ook aanwijzingen dat er aanzienlijke handel is tussen Europa en de rest van Noord-Amerika. Uit het SRI-verslag van 2011 blijkt dat Canada — dat geen binnenlandse producenten van MCA had — uit Zweden, Nederland en Duitsland invoert ⁽¹²⁷⁾, terwijl Mexico traditioneel ook uit Duitsland invoert ⁽¹²⁸⁾. Daarnaast lijken ook Midden- en Zuid-Amerikaanse landen aanzienlijke hoeveelheden MCA uit Europa in te voeren. Zo was in 2010 34 % van de Argentijnse invoer afkomstig uit Duitsland, terwijl Brazilië en Colombia ook MCA invoerden ⁽¹²⁹⁾.
- (298) Zoals Polen en PCC aangeven (overwegingen 112 en 209), kan het ook zinvol zijn aan te voeren dat de geografische markt zelfs ruimer is dan Europa en Noord- en Zuid-Amerika. Zo wordt in het SRI-verslag van 2011 opgemerkt dat de meeste invoer in West-Europa in 2006 afkomstig was uit Japan (41 %) en India (39 %), terwijl sinds 2008 bijna alle invoer uit India afkomstig was; deze invoer in West-Europa blijft echter vrij marginaal. In 2010 ging een groot deel van de West-Europese uitvoer naar de VS, Argentinië en Zuid-Afrika ⁽¹³⁰⁾. In het Tecnon Orbichem-verslag lijkt ondertussen te worden gesuggereerd dat de MCA-markt een mondiale markt is ⁽¹³¹⁾. Zoals PCC en Polen hebben opgemerkt (overwegingen 112 en 209), richten Aziatische producenten hun aandacht mogelijk op andere dan de Europese en Amerikaanse markten. Het is echter duidelijk dat er sprake lijkt te zijn van een stabiele handel in MCA tussen ten minste Europa en Noord- en Zuid-Amerika.
- (299) De Commissie concludeert dat de markt voor MCA niet beperkt is tot de EER. De Commissie merkt echter op dat zij voor haar beoordeling geen conclusies hoeft te trekken over de precieze relevante geografische markt (afgezien van het feit dat die relevante markt ruimer is dan de EER), omdat de mate waarin de relevante geografische markt zich buiten de EER uitstrekt, geen wezenlijke invloed heeft op de resultaten van de analyse door de Commissie van de relevante ontwikkeling van de markt (overwegingen 301 tot en met 305).

6.2.6.2.3. Ontwikkeling van de markt

- (300) In zijn klacht voerde klager aan dat de markt voor MCA te kampen heeft met overcapaciteit en dat het project die overcapaciteit zou vergroten.
- (301) De Commissie merkt ten eerste op dat de door klager verstrekte gegevens (zie het inleidingsbesluit, overweging 26) het argument van structurele overcapaciteit op de MCA-markt in de jaren voorafgaand aan het investeringsbesluit van PCC niet ondersteunen. Uit de gepresenteerde cijfers blijkt veeleer dat de vraag op de markt relatief stabiel is (onder voorbehoud van de onmiddellijke gevolgen van de financiële crisis van 2008) en sprake is van een relatief hoog en stabiel niveau van uitvoer uit de Unie naar derde landen, en een zeer beperkte invoer. De productieniveaus in Europa bleven stabiel in verhouding tot de totale capaciteit. De Commissie merkt op dat het feit dat de vraag onder de absolute productiecapaciteit blijft, als zodanig geen aanwijzing is voor structurele overcapaciteit, met name gezien het feit dat, zoals PCC en Polen hebben benadrukt, de daadwerkelijke capaciteit lager is dan de nominale capaciteit (overwegingen 130 en 224) ⁽¹³²⁾. Evenzo is de omstandigheid dat de Europese vraag als zodanig lager was dan de daadwerkelijke productie of capaciteit, geen teken van structurele overcapaciteit, aangezien een aanzienlijk deel van de Europese productie jaarlijks op een relatief stabiel niveau werd uitgevoerd. De Commissie is derhalve van mening dat de door klager verstrekte gegevens geen bewijs vormen van een markt met overcapaciteit op het moment dat PCC zijn investering deed.
- (302) Met betrekking tot het argument dat het project de overcapaciteit zou vergroten, merkt de Commissie in de eerste plaats op dat, zoals hierboven vermeld, de markt vóór de investering niet werd gekenmerkt door structurele overcapaciteit. De Commissie heeft echter beoordeeld of de investering tot overcapaciteit kon leiden.

⁽¹²⁵⁾ Blz. 16.

⁽¹²⁶⁾ Klager is gevestigd in Duitsland, terwijl Nouryon (voorheen Akzo Nobel) in Nederland gevestigd is.

⁽¹²⁷⁾ Blz. 18.

⁽¹²⁸⁾ Blz. 20. In de periode 2001-2006 was 70 % van de Mexicaanse invoer afkomstig uit Duitsland, hoewel tegen 2010 58 % van de invoer uit India afkomstig was.

⁽¹²⁹⁾ SRI-verslag van 2011, blz. 21.

⁽¹³⁰⁾ Blz. 25.

⁽¹³¹⁾ Blz. 59.

⁽¹³²⁾ Dit wordt bevestigd door het Tecnon Orbichem-verslag, waaruit blijkt dat de daadwerkelijke capaciteit kan worden geacht 90-95 % van de nominale capaciteit of minder te bedragen.

- (303) De Commissie herinnert eraan dat het project was ontworpen met een nominale jaarlijkse productiecapaciteit van 42 kt (overweging 18). De werkelijke productiecapaciteit wordt echter geraamd op [34-40] kt/jaar (overwegingen 130 en 224). Het is juist dat, aangezien de lokale vraag en de uitvoer gelijk blijven, dit aanzienlijk meer capaciteit op de markt zou opleveren. Zoals PCC en Polen echter hebben benadrukt, moet de toevoeging van capaciteit worden beoordeeld in het licht van de verwachte vraag op de markt ten tijde van de investering ⁽¹³³⁾.
- (304) De onafhankelijke verslagen van Polen, die ten tijde van de toekenning van de steunmaatregelen beschikbaar waren, bevatten prognoses voor 2015. Volgens het SRI-verslag van 2011 zou het jaarlijkse verbruik van MCA tussen 2010 en 2015 op alle belangrijke markten absoluut toenemen, namelijk met [14-16,5] kt in Europa alleen, [18-22] kt in Europa en de VS samen, [20-24] kt in Europa en Noord-Amerika samen, [22-27] kt in Europa en Noord- en Zuid-Amerika in totaal en [150-180] kt in de wereld (overweging 218). Dit komt neer op een verwacht positief CAGR voor de periode 2010-2015, op basis van volume, van [1,4-1,6] % voor Europa, [1,4-1,6] % voor Europa en de VS, [1,4-1,6] % voor Europa en Noord-Amerika, [1,4-1,6] % voor Europa en Noord- en Zuid-Amerika en [3,2-3,7] % voor de wereld.
- (305) Het Tecnon Orbichem-verslag laat ondertussen prognoses zien voor de jaren 2010 tot en met 2015, die duiden op een toename van het MCA-verbruik per jaar met [14-15,2] kt in Europa, [22-26] kt in Europa en Noord-Amerika, [30-33] kt in Europa en Noord- en Zuid-Amerika, en [90-105] kt in de wereld (overweging 219). Dit komt neer op een verwacht positief CAGR voor de periode 2010-2015 van [1,3-1,5] % voor Europa, [1,4-1,6] % voor Europa en Noord-Amerika, [1,7-1,9] % voor Europa en Noord- en Zuid-Amerika en [2,6-2,8] % voor de wereld. Hetzelfde verslag duidt op een positief CAGR voor de periode 2010-2014 van [1,2-1,4] % voor Europa, [1,4-1,6] % voor Europa en Noord-Amerika, [1,6-1,9] % voor Europa en Noord- en Zuid-Amerika en [2,7-3] % voor de wereld.
- (306) De Commissie merkt op dat de marktgroeiprognoses ten tijde van de toekenning van de steunmaatregelen noodzakelijkerwijs gebaseerd waren op ramingen. De Commissie herinnert eraan dat, hoewel de in de overwegingen 304 en 305 vermelde verslagen reeds een marktgroei voorspellen, andere verslagen in dit verband nog optimistischer waren. In verslagen die ten tijde van het investeringsbesluit voor PCC werden opgesteld, werd bijvoorbeeld gewezen op een nog hogere groeiverwachting van [1,9-2,3] [3-3,6] % voor de MCA-markt in Europa en Noord-Amerika voor de periode 2010-2015, alsook op vergelijkbare groeipercentages voor de markten voor haar downstreamproducten (overweging 220).
- (307) De Commissie merkt ook op dat de MCA-markt ten tijde van de uitvoering van het project door PCC als aantrekkelijk voor investeringen werd beschouwd, aangezien zowel klager als Akzo Nobel in de jaren vóór en na de aanvang van de werkzaamheden aan het project investeringen aankondigde om de productiecapaciteit te verhogen (overwegingen 132 en 223). Dit bevestigt derhalve dat de markten voor MCA en de downstreamproducten daarvan naar verwachting zouden groeien en de productiecapaciteit die aan de markt werd toegevoegd, zouden absorberen (overwegingen 129, 131, 133, 134 en 217 tot en met 220).
- (308) Bijgevolg is de Commissie, in het licht van de overwegingen 301 tot en met 307, van oordeel dat, ongeacht welke geografische markt wordt beoordeeld, de vraag naar MCA in de jaren na de investering naar verwachting zou toenemen. Toen de steunmaatregelen aan PCC werden toegekend, vertoonde de MCA-markt dus geen krimp in absolute cijfers of structurele overcapaciteit en werd, gezien de door bewijsmateriaal gestaafde prognose van de groei van de markt, niet verwacht dat de markt in de toekomst zou krimpen in absolute cijfers of structurele overcapaciteit zou vertonen, mede rekening houdend met de door het project gecreëerde capaciteit.
- (309) Tot slot merkt de Commissie bij de afweging van de positieve en negatieve effecten van de steun op dat klager en Akzo Nobel aanzienlijke marktaandelen hadden, ongeacht de betrokken regio. Uit het SRI-verslag van 2011 blijkt dat klager en Akzo Nobel in 2010 goed waren voor ongeveer 97 % van de productiecapaciteit in Europa, 74 % in Europa en Noord-Amerika en 73 % in Europa en Noord- en Zuid-Amerika. De machtspositie van deze twee marktspelers werd ook erkend in het Tecnon Orbichem-verslag, waarin Akzo Nobel werd omschreven als de

⁽¹³³⁾ De Commissie merkt op dat in het verslag "Chemdata International" van 2018 van de Europese Raad van de Chemische Nijverheid (CEFIC) ("Facts Figures of the European Chemical Industry") (voetnoot 73) werd gesteld dat de verkoopinkomsten in de chemische industrie in 2009 meer dan een vijfde van de oorspronkelijke waarde van 2008 hadden verloren. Het jaar 2010 werd gekenmerkt door herstel, en de chemische sector heeft een geleidelijke opleving doorgemaakt.

wereldwijd toonaangevende speler, en klager als de op een na grootste speler. In dat verslag werd aangegeven dat klager en Akzo Nobel voor de periode 2012-2013 (toen de steunmaatregelen voor het project werden toegekend) een gezamenlijk aandeel hadden van 92 % van de Europese markt, 73 % van de Europese en Noord-Amerikaanse markt en 71 % van de markt voor Europa, Noord-Amerika en Zuid-Amerika. De Commissie merkt op dat klager en Akzo Nobel van oudsher ⁽¹³⁴⁾ een kartel op de MCA-markt hadden gevormd (overweging 125). Dankzij het project kon PCC toetreden tot de MCA-markt, die voorheen werd gedomineerd door het duopolie van klager en Akzo Nobel. De markttoetreding van PCC had dus een reëel potentieel om de concurrentievoorwaarden voor MCA-klanten te verbeteren (overwegingen 125, 126 en 215).

6.2.6.3. Resultaten van de afwegingstoets

- (310) De Commissie merkt daarom op dat de MCA-markt ten tijde van de uitvoering en de toekenning van steun aan het project niet in absolute cijfers was gekrompen en naar verwachting op korte termijn zou groeien. Dit komt tot uiting in onafhankelijke verslagen die dateren van de periode waarin de steunmaatregelen werden toegekend, en blijkt uit het feit dat andere marktdeelnemers destijds in extra productiecapaciteit investeerden. Het project heeft niet alleen aanzienlijke voordelen opgeleverd voor de regio, maar ook de marktomstandigheden verbeterd door een nieuwkomer op de duopolistische MCA-markt toe te staan. De Commissie merkt op dat de gevestigde duopolisten voorheen een kartel op de MCA-markt hadden gevormd.
- (311) De Commissie concludeert derhalve dat de positieve effecten van de steunmaatregelen opwegen tegen de negatieve effecten die deze maatregelen kunnen hebben op de mededinging en het handelsverkeer, en dat de steunmaatregelen niet tot onaanvaardbare concurrentievervalsingen zouden leiden.

6.2.7. Conclusie met betrekking tot de verenigbaarheid met de richtsnoeren van 2007

- (312) De Commissie concludeert dat de steunmaatregelen voldoen aan de verenigbaarheidscriteria van de richtsnoeren van 2007 als zodanig en geen diepgaande beoordeling overeenkomstig punt 68 van die richtsnoeren vereisen (overweging 283). De Commissie concludeert ook dat de positieve effecten van de steun groter zijn dan de negatieve (overweging 311). De Commissie concludeert derhalve dat de steunmaatregelen verenigbaar zijn met de interne markt op grond van artikel 107, lid 3, punt a), van het Verdrag, zoals uitgelegd in de richtsnoeren van 2007.
- (313) Aangezien de Commissie concludeert dat de steunmaatregelen verenigbaar zijn op grond van de richtsnoeren van 2007, hoeft niet te worden beoordeeld of zij voldoen aan de criteria die zijn vastgesteld in andere verenigbaarheidsgronden, zoals Verordening (EG) nr. 800/2008.

7. CONCLUSIE

- (314) De Commissie is van oordeel dat de subsidie en de belastingvrijstelling die Polen voor het project aan PCC heeft verleend, verenigbaar zijn met de interne markt op grond van artikel 107, lid 3, punt a), van het Verdrag, zoals uitgelegd in de richtsnoeren van 2007.

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

De staatssteun die Polen ten gunste van PCC heeft uitgevoerd, ten bedrage van maximaal 95 981 681 PLN (23 028 787 EUR), uitgedrukt in contante waarde, is verenigbaar met de interne markt in de zin van artikel 107, lid 3, punt a), van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

⁽¹³⁴⁾ Uit artikel 1 van de kartelbeschikking blijkt dat de ondernemingen van de Akzo Nobel-groep tussen 1 januari 1984 en 7 mei 1999 aan het kartel hadden deelgenomen, Hoescht AG tussen 1 januari 1984 en 31 juni 1997 had deelgenomen en Clariant AG tussen 1 juli 1997 en 7 mei 1999 had deelgenomen (Hoescht en Clariant waren de rechtsvoorgangers van klager).

Artikel 2

Dit besluit is gericht tot de Republiek Polen.

Gedaan te Brussel, 23 januari 2025.

Voor de Commissie
Teresa RIBERA
Uitvoerend vicevoorzitter
